

اطلاعات

پایه‌ها

از جیب می خوریم!

فتح الله ملی

همهٔ شما با این اصطلاح آشنا هستید. خوردن از جیب. وقتی کسی کار نکند یا بیکار باشد و یا ورشکست شود این اصطلاح به کار می‌رود. بعینی به جای اینکه از محل دسترنج و تلاش و ابتکار و خلاقیت و کار خود درآمدی داشته باشد و زندگی بسازد از سر بهایش می خورد و کاملاً پیداست که روزی این سر میاه تمام می‌شود. متأسفانه و شوربختانه آخر وقتی وضع مالی خوبی هم نداریم بازهم به این شیوه روی می آوریم، این سنت، در مورد ما و حتی مدیریت و نوع اداره کشور هم مصداق پیدا می‌کند. اما نکته جالب‌تر اینکه گاه با وجودی که می‌دانیم چنین چشمگیری نه جیب ما نمانده بازهم اینجا و آنجا دست می‌خوریم و نازه خاصه خرجی هم می‌کنیم که این کار در تعمیر درست و بجای و رهبری در مورد نقد سبک زندگی به شیوهٔ بچه پولداری ملی به زیبایی و ایجاز مورد اشاره قرار گرفت.

اما مصداق این خوردن از جیب چیست؟ به نوع بودجه‌ریزی و بودجه‌نویسی در کشور نگاه کنید. با وجود تمام تأکیدهای انجام شده بودجه هنوز به میزان قابل توجهی متکی به نفت است. اگرچه به ناگزیر به خاطر تحریم و پایین آمدن بهای آن خوشبختانه سهم آن در بودجهی در این دولت به حدود سی درصد کاهش یافته اما همچنان این وابستگی هست و به همان نسبت آسیب پذیری در اقتصاد وجود دارد. بخش قابل توجهی از ردیف‌های درآمدی نیز در بودجه به فروش اوراق مشارکت برمی گردد که انهم خودش نوعی استسراض است یعنی خوردن از جیب. اما این مشکل، مربوط فقط به بودجه نیست. بخش مهمی از اقتصاد و حتی درآمدهای ما، از محل فروش منابع معدنی و گاه حتی خام‌فروشی مواد معدنی و پتروشیمی به دست می‌آید. یعنی چیزی شبیه فروش نفت و سرمایه‌های زیرزمینی که اینهم خوردن از جیب هست. در بخش کشاورزی هم وضعیت ما با تفاوت‌هایی تقریباً همین‌طور است. وقتی به سفره‌های آب زیرزمینی هجوم می‌بریم و منابع آبی و ذخایر استراتژیک را هم مصرف می‌کنیم یعنی داریم از جیب می‌خوریم. به این دلیل که هر روز بار بار بیشتر از این منابع که از محل آب‌های سطحی تجدیدشونده نیست، هر روز بیش از پیش به سمت نابودی سفره‌های آبی زیرزمینی حرکت می‌کنیم و نفکس زمین را می‌گیریم و خاک را مستعد و بارور را به بیابان بدل می‌کنیم و با وقتی زمین‌های کشاورزی را در بهترین مناطق جغرافیایی کشور یعنی در شمال که نیاز به آب در آن به دلیل بارش‌های خدادادی در حد بارش است و نه تحمیل هزینه‌ای برای آوردن آب بر سر زمین، قطعه قطعه می‌کنیم و اجازه می‌دهیم تا در آن احداث شود و به پول اندکی برسیم، باز به یعنی از جیب می خوریم.

حتی در شهرهای بازر نیز به جای اینکه از محل ارائه و فروش خدمات‌مان و بارشهای علمی و اقتصادی و با درآمد‌های پایدار و منطقی به اداره شهرها و به ویژه شهرهای بزرگمان درازیم با فروش شهر و فضاها و محیط‌های شهر زندگی، عملاً از جیب می‌خوریم. چرا که به هر حال روزی نقش شهر می‌زند، اگر عرصه‌هایش تمام می‌شود و جدای از غیرقابل زیست شدن آن، حتی اگر بخواهیم، دیگر چیزی برای فروش پیدا نمی‌کنیم یعنی جیب‌مان در آن وقت خالی‌التی است. دستگاه‌های اجرایی و اداری را نیز به دلیل عدم بهره‌وری و ناکارآمدی، بیشتر از جیب می‌خورند. یعنی بسیار بیش از خدمتی که ارائه می‌دهند و ثروتی که آفرینند هزینه دارند. بی‌آنکه نقش قابل توجهی در ارزش افزودهٔ ملی ایجاد کنند و همین‌که شود که بیش از مفادت درصد بودجه را باید صرف پرداخت حقوق آنان کرد.

این وضعیت را می‌توان با ذکر مثال‌های فراوان دربارهٔ بسیاری از مراکز و صنایع و مسائل مختلف مورد ملاحظه قرار داد. در همه‌ی‌های می‌شود صرف آموزش و پرورش و به ویژه و به خصوص آموزش عالی که صرف و نقدی که این سیستم پرورش و تربیت نیروی متخصص، پس‌آوردن نیازهای بخش صنعت و تولید خلاق ثروت در جامعه داشته باشد که ندارد. از جملهٔ همین موارد است. اما ما همیشه نمی‌توانیم با این روش به نژاد توسعه و با حیات ابررفتند و امیدبخش ایماندار باشیم. ثمری هم ندارد که بگوییم چرا قیمت نفت پایین آمده و مشکل انداخت. حتی فایده‌ای هم ندارد که بگوییم این گناه دولت قبل است که صدها میلیارد دلار درآمده داشت و به جای آنکه آن را صرف زیرساخت‌های ضروری برای توسعه و پیشرفت کشور کند در هاشمهٔ هزینه‌های گاه زائد دستگاه‌های اجرایی، پروژه‌های آنجانی، اقدامات غیرمفيد و فلات و بهمان کرد.

حداقل باید به این باور برسیم که دیگر نمی‌شود از جیب خورد. در گذشته هم نمی‌توان توقف کرد بلکه باید از آن عبرت گرفت. نمی‌توان مقدمات خشک شدن دریاچه ارومیه را فراهم کرد و بعد ناله مرقا را داد. مقدمات خشک شدن هورالعظیم را ایجاد و سپس سالها بعد برای همدردی با مردم اهواز شبیون کرد. باید جلوی تخریب خاک و آب را پس از این گرفت. باید خوردن از جیب را در همین کار گرفت. باید باه بگیریم که با کار و زحمت و تلاش و با درایت و عقل و تدبیر به راه‌های درست و منطقی خلق ثروت روی آوریم. باید با تکیه بر ظرفیت‌های درونی مدیریتی و نیروی انسانی فعال و مولد کشور و همین‌طور سرمایه‌های مادی و معنوی همهٔ مردان این سرزمین، مس را طلا کرد و نه بر عکس.

طلای نیروی انسانی و شایسته‌سالاری و مهندسی شایسته و بیافریند، با مدیریت درست و اشتیاق به توسعهٔ سالیاری و مهندسی شایسته و با دستم برداشتن از افراط و تفریط، تندروی، مخالفت‌خوانی، دو یا چندقلبی کردن جامعه و احاد آن، رفاه و امید و ثروت می‌توان آفرید. دیگر از محل فروش زمین، اعطای مجوزی پاساژ و برج و «مال» و ویلا و... دستبر به کارهای مالی، سبزی، تخریب محیط‌زیست، نابودی جنگل و رودخانه و... نمی‌توان ثروتی آفرید بلکه ثروت‌های خدادادی از دست خواهند رفت. به بخران ناکارآمدی یا به جای خاتمه داد. دوباره باید به کار و تلاش و پهلادیت و کارآفرینی و خلق ثروت با جیب ایجاد بستر کسب ثروت‌های یادآورده) نهاد. نمی‌شود همواره از جیب خورد. باید به استناد بالادستی احترام گذاشت. به برنامه‌های پنج ساله عمل کرد. نباید صرفاً نوز و نوشته‌ها و دستورالعمل‌های تشنگی باشند که با عدم اجرا در حد رؤیا بمانند. ثروت مامون و پختگاه و زاینده‌رود و هورالعظیم و ارومیه و پریشان و جلدین دشت‌ست شدهٔ کشور پیش چشم ما نیست. در همهٔ این موارد از جیب خوردن، به اصطهاف و شیراز و مشهد... و به ویژه به تهران خفه شده از برج‌های تجاری و ساختمان‌های بلند و خیابان‌های تنگ و ترافیک فلج کشور و... نگاه کنیم که در برابریم که چگونه از جیب خوردیم برای ادارهٔ شهر و منارخشان و باور کنیم که دیگر نمی‌توان از جیب خورد. به تب و لرزی که با هر نوسان بایفت و با تحریم جابجاش می‌شوم بیندیشیم تا دربرایم که چگونه به این ساختن اقتصادی مولود و درونزاد و مستقل و در یک کلام اقتصاد مقاومتی. از جیب خورده‌ایم. حداقل حال ایمان بیاوریم که دیگر نمی‌توان از جیب خورد.

یاد شهدای نماز گز ا پیشاور پاکستان

گرامی داشته شد

به مناسبت شهادت بیش از ۲۰ تن از شیعیان بی گناه در کنار نماز و مرجوح شدن ۲۰۰ دیگر در حبسینۀ انشوری پیشاور پاکستان نشست اعتراضی به هیئتی عضو دفتر نماینده ولی فقیه اقامت ترویرستی در مدرسه مبارکهٔ قحطیات توسط دفتر نماینده ولی فقیه برگزار شد.

حجت‌الاسلام و نماینده دفتر حسین حسینی مدیر مسئول نماینده ولی فقیه و رهبر شیعیان پاکستان این فاجعه را به محضر امام زمان(عج) مقام معظم رهبری، آیات عظام، رهبر شیعیان پاکستان اعلامه سید ساجده علی نقوی) و بایزادگان و این حادثه تسلیت گفتند و افزود: کشتارهای متواتر قلب ملت پاکستان را معجروح کرده است، اما این ملت هیچگاه تسلیم تروریرست‌های ضداسلامی و انسانی نخواهد شد. شیعیان پاکستان به کشتارهای بی‌حساب و حسابشمار در کشور رهبر شیعیان پاکستان علی‌اکبر خاتون‌نورسیدتأکید و افزود: عملیات‌شد تروریرستی نیاز به گسترش در سراسر کشور دارد و آنانی که وارد برای این تروریرست‌ها هم‌واری می‌کنند و رهبران و سرپرستان حکومت دشوار می‌شود.

دکتر جهانگیری:ایران در تمامی شرایط خود را در کنار دولت و ملت عراق می‌داند

معاون اول رئیس جمهوری ، روابط تهران -بیغداد و اردیرنه و ریشه‌دار در تاریخ توصیف کرد و با اشاره به اشتراکات فراوان میان دو کشور، گفت: امنیت عراق، امنیت ایران است و جمهوری اسلامی ایران همواره خود را در خوش‌حی و سختی‌ها در کنار دولت و ملت عراق می‌داند.



دکتر جهانگیری دیروز در دیدار با «فوق معصوم» رئیس‌جمهوری عراق، اعاش را پدیدهای شوم که دامنگیر کشورهای اسلامی شده است توصیف کرد و افزود: مبارزه با داعش فقط از طریق نظامی میسر نیست. دره مبارزه با این گروه تروریستی باید از طریق ایدئولوژی و جلوگیری از تأمین منابع مالی آنها و ممانعت از اضافه شدن نیروهای جدید به این گروه تروریستی اقدام شود.

معاون اول رئیس‌جمهوری نقش مرجعیت شیعه را در این مبارزه نقش‌س کلیدی دانست و گفت: باید قدردان فتاوی مرجعیت شیعه در این مقطع تاریخی باشیم.

وی، نقش‌اکراد در فرآیند سیاسی عراق را نقشی سازنده و مهم توصیف کرد و بر لزوم حفظ وحدت و یکپارچگی در عراق که عاملی بسیار تعیین‌کننده در توسعه این کشور است تأکید کرد.

رئیس‌جمهوری عراق هم در این دیدار، با بیان این‌که خطر داعش منحصر به عراق نیست و همه کشورهای منطقه را تهدید می‌کند، گفت: اگر خطری دامنگیر هر یک از کشورهای منطقه‌شود، سایر کشورهای منطقه هم با تهدید مواجه می‌شوند.

فوق معصوم گفت: روابط دو کشور نباید منحصر به مناسبات رسمی باشد. مناسبات دو طرف باید در میان نهاده‌ا، سازمان‌ها و تشکل‌های مردمی هم شکل ی‌د. وی حمایت‌های ایران در ارسال کمک‌های انساندوستانه و فنی و مشاوره‌ای در مبارزه با داعش قدردانی و اظهار امیدواری کرد روابط و مناسبات میان

دکتر روحانی: ایران ۲۱ شهروند مسیحی مصری را قاطعانه محکوم می‌کند

رئیس‌جمهوری جنایت اخیر سریزان ۲۱ شهروند مسیحی مصری در لیبی را ضدبشریت، ضداسلامی و اقدامی ورشکسانه توصیف کرد و ضمن تسلیت به بازماندگان این جنایت و همدردی با آنان گفت: جمهوری اسلامی ایران این حرکت ضدبشری و ورشکسانه را قاطعانه محکوم می‌کند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، دکتر حسن روحانی در جلسه‌شورای عالی انقلاب فرهنگی جنایات اخیر تروریرست‌ها در منطقه را تاسف‌آور خواند و اظهار داشت: متأسفانه این اقدامات به نام اسلام و مسلمانان انجام می‌شود، در حالی که اعمال تروریرستی و ضد انسانی این افراد هیچ سازگاری با اسلام

امیر پوردستان: تجهیزات ویژه نیروی زمینی رباتیک می‌شوند

نخستین بار در ۲۳میلیمتری برای نخستین بار در جهان اشاره کرد و گفت: بر اساس بررسی‌های ما، گروهک‌های تروریرستی و تکفیری طی سال‌های گذشته اقدام به استفاده و بهره‌برداری از سلاح‌های تک تیرانداز می‌کنند که بر همین اساس، ما سلاح تک تیرانداز شاهز اسامین و این سلاح نخستین سلاحی بود که ط‌راحی آن توسط خودمان ایجاد شد و مهندسی معکوس سلاح‌های دیگر نبود.

وی افزود: به تازگی در این عرصه با فراتر گذاشته‌ایم و یک سلاح تک تیرانداز با کالیبر ۲۳ میلیمتری را طراحی کردیم، این سلاح در گذشته کاربرد زیادی نداشته باشد.

ساخت خودود جدید کنترلی با قابلیت شلیک از دور، دستاورد ویژه و دیگری است که فرمانده نیروی زمینی ارتش به آن اشاره کرد. وی گفت: این خودود، یک نفربر فوق سبک با سرعت مناسب است که توانایی این را دارد که از راه دور کترل شود و در مواقع لازم، موشک ضد زره از آن شلیک و یا مسلل از آن خارج شود.

امیر پوردستان با تأکید بر این که فعالیت این نیرو از چند سال قبل در حوزه ساخت تجهیزات الکترونیکی آغاز شده است، یادآور شد: در گذشته تجهیزات می‌کوبی

معسودپزشکیان گفت: مگر می‌شود با دعو‌ا و ناسزا حق مردم را در مذاکرات هسته ای گرفت؟ به مذاکره کنندگان بگوییم نشنیدید، گفتگو نکنید، و تخدید و ناروید و حق مردم را به بگیری. به تازگی به مذاکره وزیر اسبق بهداشت و درمان در گفتگو با ایرنا درباره همهجه علیه مذاکره کنندگان هسته ای ایران گفت: دشان نمی‌خواهد دولت موفق شود، این باید‌هی است.هر وقتی ای‌خواهند کسی را زمین‌بزند به این بهانه که آمریکا با دفاع کرده می‌گوید آمریکایی هستند. این منطق اکنون که رژیم صهیونیستی هم برای شکست مذاکرات تلاش می‌کند باید بگوییم آنها اسرائیلی هستند و در همان جبهه می‌جنگند.

نماینده مردم تبریز در مجلس خاطر نشان گفت: اگر مذاکرات هسته ای به نتیجه نرسد در فضایی که معاملات شفاف نیست از کشور هدر می‌رود.

حزب پارلایی از این اوزها را در سالهای گذشته خوردند و برند و معتقدان اند.

توانستند حق گزارش بدهند چه بلایی بر سر دل‌آزهای مردم ایران آمده است.

اکنون هم با تلاش برای به شکست کشاندن مذاکرات مانع از دستیابی مردم به

اخبار داخلی

قدردانی مجلس از رهبر معظم انقلاب برای تصویب اساسنامه سازمان غیر عامل

سرویس پارلمانی: ۲۱۵ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای تألیف ویژه رهبر معظم انقلاب در تصویب اساسنامه جدید سازمان یادفند عامل، تشکر و قدرانی کردند.

در این نامه آمده است: ما نمایندگان مجلس تشکر خاصانه خود را تألیف و عنایت ویژه رهبر معظم انقلاب در تصویب اساسنامه جدید سازمان یادفند عامل غیر عامل کشور و کشورند فعلی بر روند نقش آفرینی این سازمان در عرصه مصونیت‌بخشی به جامعه و نظام اسلامی ابراز می‌داریم.

۱۷۹ نفر از نمایندگان هم در نامه جداگانه‌ای از وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رئیس سازمان بیمه سلامت کشور به خاطر بیمه کردن هشت میلیون نفر از افراد فاقد بیمه سپاسگزاری کردند. به گزارش خبر نگار،ا، رسیدگی به تبصره‌های در آمدی لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور در جلسه‌های علنی صبح و بعداز ظهر دیروز مجلس شورای اسلامی ادامه یافت و درپی تصویب چند تبصره دیگر، وزارت امور اقتصادی و دارایی، اجازت یافت از طریق سازمان خصوصی‌سازی، تا پایان سال ۱۳۹۴ سهام، سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام و حقوق مالکانه، حق بهره‌برداری و مدیریت دولست را در بنگاه‌ها و شرکت مادر تخصصی (هاولیک) خلیج‌پرس و حقوق مالکانه و حق بهره‌رداری شرکت‌ها در حال بهره‌رداری فعال و غیرفعال و باطله‌های قابل فروش موجود در معادن متعلق به دولست، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی، از جمله سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن سازمان را به بخش‌های خصوصی و تعاونی با اولویت تعاونی، از طریق بورس، فرابورس و مزایده و انگذار و منابع حاصل را به خزانه دولست واریز کند.

طرح‌های سرمایه‌گذاری نیمه‌تمام سازمان‌های توسعه‌ای که مهلت مقرر در مورد ارائه‌تمام نشده‌است، از شمول این تبصره‌مستثنی خواهند بود و انگذاری نه‌تاری، باید با رعایت اصل ۵۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران(گردش خزانه) انجام شود و قیمت سهام نه‌تار نشده، باید از قیمت پایه بورس یا مزایده کمتر باشد.

وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند نسبت به انتشار اوراق سهام جایگزین سی از تعیین تکلیف و انگذاری‌های قبلی، اقدام کند. گروه از شرکت‌های دولتی در فهرست انگذاری سال ۱۳۹۴ قرار دارند، مکلفانند که دوازدهم مالیات و سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت را تا اتمام انگذاری و تسویه حساب و ابلاغ قرارداد انتقال سهام توسط سازمان خصوصی‌سازی، را به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کنند.

و چون حاصل از فروش املاک دولتی از طریق مزایده عمومی به حساب درآمد عمومی کشور، واریز می‌شود.

خصوصی‌سازی مجتمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی
دولست، اجازت یافت و اسنادهای خدماتی، رفاهی، جمع‌های فرهنگی، هنری و ورزشی را از طریق برگزاری مزایده به اشخاص صاحب صلاحیت بخش‌های خصوصی و تعاونی، سپرده‌اری و بهره‌داری، با اولویت بخش تعاونی در شرایط برابر و در امکان ورزشی در شرایط مساوی با اولویت هیات‌های ورزشی استانی و شهرستانی به صورت اجاره و انگذار.

سازمان امور مشایر ایران، اجازه یافت تمامی فرهنگسگاه‌ا، جایگاه‌های سوخت فسیلی، انبارهای ذخیره عولفه و کلا، زمین‌ها و بناهای مربوطه را در اختیار شرکت‌های دولتی و غیر دولتی و اختصاصی مربوط است با قیمت کارشناسی و دریافت ۱۰ درصد قیمت به صورت نقد و مابقی به شکل اقساط پنج ساله به شرکت‌ها و اتحادیه‌های بهره‌بردار املاک و وجوه حاصل را به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند. مطالبات و وجوه حاصل از نوسازی صنایع ایران و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران به مبلغ ۴ هزار ۳۰۰ میلیارد ریال از محل فروش اموال، سهم‌الشرکه، اموال بنگاه‌ها یا منابع حاصل از فروش آنان تأمین خواهد شد.

سازمان گردش‌ترش و نوسازی صنایع ایران، ان در استفاده از منابع داخلی خود، تسهیلات ریالی و ارزی در قالب تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس)، ببع متقابل (پای‌کی)، خرید محصول

رئیس جمهوری تحریم‌های اعمال شده علیه ایران را محکوم کرد

رئیس‌جمهوری بـلاروس در دیدار رئیس‌سنگاه دیپلماسی کشورمان درینسک، تحریم‌های اعمال شده علیه ایران را محکوم کرد. لوشانسکو با بیان این‌که روابط سیاسی دو کشور ایران و بلاروس در سده‌های عالی و برجسته‌ای قرار دارد، اظهار داشت: روابط اقتصادی دو کشور هم باید به همان سطح برسد اما تسهیلات زیادی در بخش اقتصادی داریم و می‌توانیم از محصولات دو کشور به‌طور مستقیم استفاده کنیم. وی از سفر خود به تهران در آینده نزدیک خبر داد و با استقبال از سرمایه‌گذاری ایران در کشور، تأکید کرد: بـلاروس پایبند به قراردادهای میان دو طرف خواهد بود

در و همین چارچوب، بسترهای لازم را برای سرمایه‌گذاران فراهم می‌کند تا سرمایه‌گذار احساسی امنیت کند.

در این دیدار، دکتر طرف‌ویز امور خارجه کشورمان هم با بیان اینکه تسهیلات زیادی در بخش اقتصادی داریم و می‌توانیم از محصولات دو کشور به‌طور مستقیم استفاده کنیم. وی از سفر خود به تهران در آینده نزدیک خبر داد و با استقبال از سرمایه‌گذاری ایران در کشور، تأکید کرد: بـلاروس پایبند به قراردادهای میان دو طرف خواهد بود

ایران، گفت: مدتی بر اساس یک پروژه صهیونیستی ایران هستی، همه را با گران کردن از ایران به سر می‌زنند، که از آن سمت و سو داعش درآمد، از آن سمت و سو تروریرست‌های و امنیت تسجیکره‌ای به پایه شده‌های غرب درست‌شانند که امروز گردن می‌زنند! این تسجیه پروژه ایران هراسی و شیعه‌هراسی است، اما امروز همه دنیا هم که دارد این حقیقت را می‌پذیرد که ایران و سرخ‌حسانی مبتنی بر تروریرست‌ها و پامبراس(روش مغایله با افراط در ذات خود دارد، وی افزود: خط و خارجه و پیام واقعی انقلاب اسلامی ایران نورمندی و جلوه‌دهی است، اما امروز همه ما به عنوان کسانی که دل در گز انقلاب، مردم و این کشور داریم به راستی باور کنیم که نازی به تندروی غیرمنطقی و قدرت در حلقه همسایگانی مستقل و آزاد و روابط اعتمادساز با همه جهان است، آن وقت می‌توانیم در چارچوب اهداف تعیین شده توسط معظم رهبری، رئیس‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی حرکت کنیم.

طریف احمد داد: در چنین شرایطی لحظه لحظه کار و زندگی ما هدف و مفهوم پیدا می‌کند و وظیفه‌مند می‌شود.

وزیر امور خارجه کشورمان تصریح کرد: خیلی‌ها همین پروژه ایران هراسی می‌توانستند بر مزایه‌های خود سربویش بنگازند، اما این

وزیر امور خارجه کشورمان تصریح کرد: خیلی‌ها همین پروژه ایران هراسی می‌توانستند بر مزایه‌های خود سربویش بنگازند، اما این

وزیر امور خارجه کشورمان تصریح کرد: خیلی‌ها همین پروژه ایران هراسی می‌توانستند بر مزایه‌های خود سربویش بنگازند، اما این

وزیر امور خارجه کشورمان تصریح کرد: خیلی‌ها همین پروژه ایران هراسی می‌توانستند بر مزایه‌های خود سربویش بنگازند، اما این

چهارشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۲ - ۲۸ ربیع‌الثانی ۱۴۳۶ - ۱۸ فوریه ۲۰۱۵ - سال هشتاد و نهم - شماره ۹۶ - ۲۶

قدردانی مجلس از رهبر معظم انقلاب برای تصویب اساسنامه سازمان پدافند غیر عامل

این اسناد قابلیت ستد در بازار ثانویه را دارد و سازمان بورس و اوراق بهادار، باید ترتیب انجام معامله ثانویه آن‌ها را در بازار بورس و فرابورس فراهم کند.

خريد و فروش اوراق مشاركت اقدام كند.
مجلس شورای اسلامی، ایران، ممنوع است.

همچنین دولت، اجازه دارد تا سقف ۱۰ هزار میلیارد ریال (اوراق صکوک اجاره) منتشر کند. این اوراق از پرداخت مالیات معاف است. وزارت راه و شهرسازی هم می‌تواند نسبت به انتشار و فروش ۱۵ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت اقدام کند.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اجازه یافت نسبت به چاپ و انتشار «ایران پک» در سقف مصوب شورای پول و اعتبار با مسدودکردن معادل ریالی آن تحت نظارت هیأت اندوخته اسکناس اقدام کند.

خرش استفاده از تسهیلات ارزی در سال ۱۳۹۴ مشروط به عدم افزایش خلوص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

سازمان‌های توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) شرکت‌های دولتی تابع ذریط وزارت نفت (پتروشیمی و نفت) و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، اجازه دارند مبلغ ۴ هزار میلیارد ریال از محل منابع داخلی خود را در قالب بـوه اداره شده یا پاره‌انه مسود و کارمزدها تسهیلات بر اساس قرارداد منعقد شده در اختیار بانک‌های عامل قرار دهند.

افزایش عوارض صدور و تعویض گواهینامه
نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، می‌تواند نسبت به صدور و تعویض گواهینامه‌های رانندگی عادی به هوشمند اقدام و به ازای هر کارت ۲۰۰ هزار ریال دریافت کند.

عوارض واردات خودروهای سواری به میزان ۵ درصد قیمت، تحویل روی کشتی در مبدأ افزایش می‌یابد.

تعارف خدمات آب و فاضلاب در چارچوب دستورالعملی که به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، تعیین خواهد شد. در ادامه جلسه بعدازظهر دیروز، همچنین پیشنهادهای نمایندگان درمورد تعیین تعرفه آب آشامیدنی روستاها به تصویب نرسید و دنباله بررسی در این زمینه، به جلسه علنی امروز مـرکول شد.

بیانیه فراکسیون روحانیون مجلس در محکومیت فجاج مجلس
در ادامه این جلسه، اعلام شد، که فراکسیون روحانیون مجلس شورای اسلامی، در بیانیه‌ای کشتنار کارگران مسیحی مصری توسط گروه داعشی را محکوم کرده‌اند.

در این بیانیه تأکید شده‌است: کشتار دانشجوین با مسلمان در آمریکا و کشتنار کارگران مسیحی در لیبی، قتل عام مسلمان‌ها و کشتنار بی‌گناهان ازین‌د در اربیل و کشتنار شیعیان پاکستان و چین، همه نشانگر یک توطئه حساب شده است زیرا صهیونیسم جهانی به دنبال یک جنگ مذهبی در دنیاست و همه جان‌های بی‌دار دنیا، باید هوشمندانه نسبت به این قتل عام‌ها حساسیت نشان دهند و از دولت‌های حامی این پدیده شوم متوال کنند.

افشاندگان این بیانیه، به سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشر فراخوان دادند تا در مورد دولت‌هایی که در به وجود آوردن این تروریرست‌ها نقش داشته‌اند، تحقیق کنند و اقدامات بایسته را انجام دهند. در همین ارتباط، محمدرضا باهنر، به عنوان رئیس جلسه، اظهار داشت: تمامی مسائل اعلام‌شده از سوی این حرام را مسلم دانسته و یکپارچه آن را محکوم می‌کنیم.

وی افزود: کسانی که به این گروه سفاک کمک‌های مادی، آموزشی و تجهیزات می‌کنند، باید در دادگاه عادلانه بین‌المللی پاسخگوئی این سفاهی‌ها و مجازات در خور اعمال شوند.

باهنر سپس ضمن محکوم کردن این گونه اقدامات تروریرستی اعلام کرد: ما نمی‌گذاریم که خواب صهیونیست‌ها در راه‌اندازی جنگ دینی و مذهبی شعلهور شود و انشاءالله، سربازان غیور اسلام و حزب‌الله حق این نامر می‌دارد که دست تکفیری‌ها و پشتیبانان آن‌ها قرار خواهند داد.

شرایط تغییر کرده است و در عین حال آنها از فوطه‌های خودشان دست‌بردار نیستند و این ایجاد می‌کند که از همه فرصت‌هایاری خدمت به خوبی استفاده کنیم.

شرایط تغییر کرده است و در عین حال آنها از فوطه‌های خودشان دست‌بردار نیستند و این ایجاد می‌کند که از همه فرصت‌هایاری خدمت به خوبی استفاده کنیم.



و برای دفاع از حقوق ملت مذاکره کنیم.

وی همچنین بیان بیان اینکه امروز دنیا در یک تحول بنیادین به سر می‌برد، تصریح کرد: اگر به گفتمان امام و مقام معظم رهبری نگاه کنیم، می‌بینیم که امام آن را پیش از وقوع پیش‌بینی کرد و امروز هم معظم رهبری این شرایط را می‌شناسد.

وزیر امور خارجه کشورمان گفت: اینکه امام خمینی پیش‌بینی فروپاشی شرایط منطقه و فوطی را کردند، به دلیل شناخت دقیق آن جهان بود و امروز هم که معظم رهبری به جهان‌آرا وپا می‌نویسند، این شرایط را می‌شناسد.

وزیر امور خارجه کشورمان گفت: این که چنین باوری داشته باشیم، این وقت است که دنیا را پس‌بیندنی زندگی می‌کنیم. خاطر نشان کرد: این قدرت و خودباوری که گفتمان این بین‌المللی اسلامی دارد، در دنیا به نفع برای ما قدرت ایجاد می‌کند تا نه فقط در کشورهای همسایه که در کل جهان غرب صوباییم و به عنوان صاحب یک‌روش جدید زمامداری معتدل باشیم.

تهران: ۲۲۵۸۲۳۸۹ - ۶۶۶۶۱۰۸۶ - ۳۳۹۱۵۱۳۰ - قم: ۰۲۵۳۷۲۳۱۲

انتشارات صدا

با جملات قصار از استاد شهید مطهری

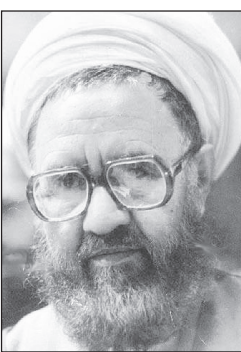
منتشر شد

در قطع جیبی و قیمت مناسب

این که چنین باوری داشته باشیم، این وقت است که دنیا را پس‌بیندنی زندگی می‌کنیم. خاطر نشان کرد: این قدرت و خودباوری که گفتمان این بین‌المللی اسلامی دارد، در دنیا به نفع برای ما قدرت ایجاد می‌کند تا نه فقط در کشورهای همسایه که در کل جهان غرب صوباییم و به عنوان صاحب یک‌روش جدید زمامداری معتدل باشیم.

بودگی در اسلام

استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری **بخش پانزدهم**



خواستیم همه آياتی که در آنها از این‌موضوع ذکرِی شده باشد ذکر کرده باشیم. ذکر کردیم. اینجا همین قدر ذکر می‌کند که وقتی اسیرانی از یهودیها گرفتار دیگران می‌شدند، اینها با اینکه با آن اسیران دشمن بودند، حاضر بودند که فداء بدهند و آنها را آزاد کنند و قرآن این کار را تقدیس می‌کند، می‌گوید: این مطابق با کتاب است؛ سایر کارهایتان خلاف بود، ولی این یک کار تان درست است. **اَفَتُؤْمِنُ بِغُيُوبِ الْکِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِیَهُ؟**

یکی دیگر از آياتی که در آنها ذکرِی از موضوع اسارت آمده است، در زمینه‌هین یهودیهاست، در معامله‌ای که مسلمان با اینها در داستان معروف بنی قریظه کردند. در مدینه سه طایفه از یهود بودند: بنی قینقاع، بنی النضیر، بنی قریظه که اینها با همدگر دشمن و در حال جنگ و دعوا بودند. پیغمبر اکرم^(ص) که به مدینه آمدند، با اینها پیمان بستند تا با مسلمان هم پیمان باشند و مسلمان هم آنها را در دَفَه خودشان بگیرند ولی اینها دسته‌دسته این پیمان را نقض کردند و هر کدامشان سرنوثی پیدا کردند و از همه طایفه بنی‌قریظه بودند که ذلیل ترین اقوام یهود بود و اسلام خیلی به اینها خدمت کرد، به طوری که اینها در حد تساوی با یهودیهایی دیگر قرار گرفتند. مع ذلک اینها در آن قضیه «جنگ احزاب» (یعنی جنگ خندق)، محرمانه با قریش پیمان بستند برای ریشه‌کن کردن اسلام به یک شکل عجیب و خطرناکی، که داستانش مفصل است.

بعد از آنکه به یک صورت معجزه‌آسایی احزاب یعنی قریش که جمعیت‌های مختلف را جمع کرده بودند (از این جهت به اینها می‌گفتند احزاب) شکست خوردند و رفتند، هنوز پیغمبر اکرم^(ص) اسلحه را به زمین نگذاشته بود که بر او وحی نازل شد که نماز عصر را در بنی قریظه بخوانید و کار اینها باید یکسره شود. قرار شد که اینها به کلی از اینجا اخراج شوند. حاضر نشدند، تا بعدد قرار بر حکمیتی و حکمی شد. آن حکمی که خودشان از میان مسلمان قبول کردند، از هم پیمانهای قدیم خودشان بود. او از جنگ زخمی برداشته بود و نزدیک به مردن بود. قوش آمدند به او گفتند: «اینها هم پیمانهای ما هستند، یک وقت حرف تندی نگوی، گفت: «الآن دم مردن من است، من باید حرفی بزنم که خدا را راضی کنم». گفتند: «چه می‌خواهی نظر بدهی؟» گفت: «خواهم گفت»، موقعش که شد، گفت: «یا رسول الله، تو که نظر من را قبول داری، پیغمبر فرمود: «قبول دارم.» از یهودیها هم پرسید: «شما هم قبول دارید؟» گفتند: «ما هم قبول داریم». گفت: «اگر از من نظر بخواهید، من که دم مردن است، حقیقت را بگویم: صلاح و مصلحت در این است که تمام اینها را بکشید؛ یکی از مردان اینها زنده نباشد که هر کدام از اینها باشند، خطر است».

در آنجا بنی قریظه را کشتند. راجع به آنها در سوره احزاب این طور می‌فرماید: **وَإِزْلَ الذِّینَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْکِتَابِ مِنْ صِیْصِیْمٍ**. وضع جنگ احزاب را توصیف می‌کند: «خدا آن کسانی از اهل کتاب که [کنفارقیش] را پشتیبانی کرده بودند از حصا‌رهایشان پایین آورد. و **ذَلَفَ فِی قُلُوبِهِمُ الرِّعْبَ**: در دل آنها هراس انداخت. **فَرِیقًا یَقْتُلُونَ وَ تَأْسِرُونَ فَرِیقًا**: که شما دسته‌ای از آنها را می‌کشید یا می‌کشید و دسته‌ای را اسیرمی کنید. و **أَوْرَثَهُمُ اْأَرْضَ** و **دِیَارَهُمُ وَاْأَمْوَالَ**: و خداوند به شما ارث داد (یعنی برای شما باقی گذاشت) سرزمین آنها و دیار و خانه‌های آنها و اموال آنها را و **أَرْضًا لَمْ تَطْلُوهَا**:^{۱۱} و قسمتی از زمینهایی که شما تا به حال قدم به آنجا نگذاشته بودید. «اینها که از میان رفتند، سرزمین، خانه‌ها و اموالشان همه به عنوان غنیمت به مسلمانین تعلق گرفت.

این هم جای دیگری در قرآن است که موضوع اسارت آمده است. در اینجا فقط همان موضوع اسارت است، یعنی هیچ اسم نبرده است که حالا که شما آنها را اسیر گرفتید، آیا استراق هم بدبین یا نکردید؟ و ما از تاریخ هم نتوانستیم چیز درستی به دست بیاوریم و ببینیم که آیا عملاً اینها را استراق کردند یا نکردند؛ ولی در قرآن بیش از این نیست. آنجا هم که می‌گوید: «ارث آنها را به شما داد، همین قدر دارد که»: **«الرَّضَمُ وَ دِیَارُهُمُ وَاْأَمْوَالُ»** و **أَرْضًا لَمْ تَطْلُوهَا**، ولی اسمی از اینها ندارد. اگر افراد هم به عنوان ارث به اینها رسیده بود، شاید اسم برده می‌شد.

۳- **آیات سوره انفال**

دو آیه دیگر در قرآن داریم که عیناً با موضوع ما نحن فیه از تباط‌اد دارد: یکی آیه ۶۹ از سوره انفال است که من تمثّه یحث را به خاطر این آیه شروع کردم و آیهایی که در جلشه پیش خواندیم. آیه این است: **مَا كَانَ لِلَّیْنِ أَنْ یُکُونَ لَهُ اَسْرٰی حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ** **تُرِیدُونَ عَرْضَ الدِّیْنِ وَ اَنْ تُرِیدَ الْاَآخِرَه** **وَ اَللهُ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ**. **لَوْلَا کِتَابٌ مِنْ اَللهِ سَبَقَ لَمَسْکُمْ فِیْمَا اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِیْمٌ**. **فَلَوْکُمْ مِمَّا عٰثَمْتُمْ حَلَالًا طَیْبًا وَ اَتَقُوا اَللهَ اَنْ اَقْفُوْهُ رَجِیْمٌ**. **بِاَیْهَا الَّذِیْ لَمْ یَلِنْ فَلَکُمْ اَلْاَسْرٰی**: این بعلم اهل قریش **فِی قُلُوبِهِمْ خِرًا، یُؤْتِکُمْ خِرًا مِمَّا اخَذَ مِنْکُمْ وَ یَغْفِرْ لَکُمْ وَ اَللهُ غَفُوْرٌ رَحِیْمٌ**. و **اَنْ تُرِیدُوا خِیَاتِکُمْ فَقَدْ خٰلَوُا اَللَّ مِنْ قَبْلِ فَاٰمِکِنْ مِنْهُمُ وَ اَللَّ عَلَیْهِمْ حَکِیْمٌ**.

این آیات بعد از جنگ بدر نازل شده است. در جنگ بدر مسلمانین به شکل حیرت‌انگیزی فاتح شدند؛ یعنی با کمی عذّه و عذّه که به حسب ظاهر هیچ انتظار نمی‌رفت، مسلمانین فاتح شدند و در حدود هفتاد نفر از اهل مکه (در قریش) اسیر گرفتند. قریش همان قبیله پیغمبر^(ص) بودند و بلکه اگر شک قبایل عرب و محترم‌ترین قبایل عرب بودند. چنین حادثه‌ای در دنیا برای آنها پیش نیامده بود که در جنگی این جور شکست بخورند و اشرافشان عده‌ای کشته بشوند و عده‌ای اسیر. در میان اسرا بعضی از خوششان‌دان خود پیغمبر اکرم^(ص) هم بودند؛ از جمله عباس - عموی پیغمبر - و عقیل (پسر عموی پیغمبر و برادر امیرالمؤمنین) و یک یا دو نفر دیگر از پسرعموهای پیغمبر. بعد از آنکه مسلمانین اسرا را گرفتند، پیغمبر اکرم^(ص) راجع به اینکه باین اسرا چگونه رفتار کنیم و با اینها چه باید کرد، مشورت کردند. اکثریت قریب به اتفاق اصحاب گفتند: «اینها نزدیکان تو و از قریش هستند، ما باید اینها را زنده نگه داریم. آزادشان می‌کنیم ممتنا در مقابل آزادی آنها بود و بلکه اگر شک می‌گیریم، جمعی که خیلی در وفایت بودند، گفتند: «اینها **لَا اَخْصَامَ** ما هستند و آزادی اینها مصلحت نیست. اینها با آن افرادی که در میدان جنگ کشته شدند، فرقی ندارند؛ ما باید اینها را بکشیم». دو نظر پیدا شد. یک نظر گفت مادر ازای آزادی آنها پول می‌گیریم، خودمان را زیرمدم می‌کنیم و نظر دیگر گفت ما از این پول می‌گیریم و اینها را می‌کشیم. نظر اکثریت پیروی شد که اینها را در مقابل چیزی که از آنها می‌گیرند آزاد کنند.

آیه نازل شد راجع به اینکه اصلاً هیچ پیغمبری حق ندارد که اسیر بگیرد مگر در یک شرایط خاصی: «این **لَا کَانَ لِلَّیْنِ اَنْ یُکُونَ لَهُ اَسْرٰی حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ**». این آیه به اصطلاح نخطه پیغمبر و اصحابش هیچکجا نیست؛ یعنی آن کار را روی ابتیحاد خودشان کرده بودند. می‌فرماید: «هرگز نبوده (حتی) در گذشته هم چنین نبوده، تا کنون چنین چیزی نبوده است؛ پیغمبری اسیر بگیرد، حتی یخونه فِی الْاَرْضِ: مگر آن وقت که قوه وغلبه پیدا کند در روی زمین»؛ یعنی در مراحل اول که هنوز قوه و قدرتی پیدا نکرده‌اند، نباید اسیر بگیرند. «اینخ»: کلمه‌ای است که در زبان عرب خیلی معروف است. «التّخینه» یعنی طرف را از کار انداخت. معنای «**حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ**» این است که: **حَتّٰی یُخْضِرَ الْعَدُوْا فِی الْاَرْضِ** تا وقتی که دشمن را از کار بینندازد، یعنی نیرو و غلبه پیدا کند و غالب مطلق شود.

«تُرِیدُونَ عَرْضَ الدِّیْنِ وَ اَنْ تُرِیدَ الْاَآخِرَه: ای مسلمانان! شما نعمت‌زایل دنیا را طلب می‌کنید (چون) می‌خواستند غالی، پولی بگیرند) ولی خداوند بخشد، خداوند از شما می‌بخشد. حالا که این کار را کردید، **فَلَوْکُمْ مِمَّا عٰثَمْتُمْ حَلَالًا طَیْبًا**: از آنچه به غنیمت گرفتید، بخورید، حلال است و پاک. و **اَتَقُوا اَللهَ**، ولی از خدا ترسید. خداوند آمرزنده و مهربان است». در آیه بعد می‌فرماید: **«بِاَیْهَا الَّذِیْ لَمْ یَلِنْ فِی اَلْبِدِیْمِ مِنْ اَلْاَسْرِ**: ای پیغمبر، به این اسیرانی که در دل دست شما هستند، بگو: **اِنْ یَعْلَمَ اَللهُ فِی قُلُوبِکُمْ خِیْرًا**، خدا اگر از آن شما خیری را اسراغ بگیرد (یعنی اگر در شما خیری وجود پیدا کند)، **یُؤْتِکُمْ خِیْرًا مِمَّا عٰثَمْتُمْ**: یعنی اگرانی نباشید از اینکه از شما چیزی (پولی) گرفتند؛ شما اگر بعد آدم‌های خوبی مسلمانان را واقعی بشوید، باین غصب خودخوری که امروز از باایقز پول گرفتند، خدا به عوض این، بهتر و بیشتر به شما خواهد داد. و **یَغْفِرْ لَکُمْ** و از گناهان شما هم خواهد گذشت. و **اَللهُ غَفُوْرٌ رَحِیْمٌ** خداوند آمرزنده و مهربان است. و **اَنْ تُرِیدُوا خِیَاتِکُمْ** اما اگر همین اسیران قصد خیانت تو را داشته باشند **فَقَدْ خٰلَوُا اَللهَ مِنْ قَبْلِ قِلَاب** هم با خدایختار کرده‌اند که دراین جنگ شرکت کردند فامکن منْهُم خدا هم شما را بر آنها مسلط کرد. خداوند دانا و حکیم است.

پی نوشتها:

۱. احزاب، ۲۶ و ۲۷.

۲. انفال، ۷۱ و ۷۲.

۳. انفال، ۴۳.

شعر متور

شیوۀ سعدی که به قول یکی از محققان باید آن را «شعر متور» نام داد، در نثر فارسی تأثیری شگرف به جای نهاد و باعث شد که نویسندگان دیگر هم بگویند تا به پیروی از این نویسندهٔ بزرگ، از صنعتگرهای نثر فنی مانند قریه‌سازهای پای پای متکلفانه و آوردن مترادفها و سجعهای دشوار و حل و اقتباس بیش از اندازه از آیات و اخبار و به گواه آوردن بسیاری از اشعار و امثال عرب بکاهند و در سخن، راه ایجاد پیش گیرند.

این آیه را فقط به این مناسبت ذکر کردیم که یکی از آیاتی که صحتی از اسارت و فداء آمده است، این آیه است و راجع به بنی اسرائیل است؛ ولی از این آیه ما چیزی که مربوط به مطلب خودمان باشد، نمی‌توانیم استفاده کنیم؛ فقط چون

خواستیم همه آياتی که در آنها از این‌موضوع ذکرِی شده باشد ذکر کرده باشیم. ذکر کردیم. اینجا همین قدر ذکر می‌کند که وقتی اسیرانی از یهودیها گرفتار دیگران می‌شدند، اینها با اینکه با آن اسیران دشمن بودند، حاضر بودند که فداء بدهند و آنها را آزاد کنند و قرآن این کار را تقدیس می‌کند، می‌گوید: این مطابق با کتاب است؛ سایر کارهایتان خلاف بود، ولی این یک کار تان درست است. **اَفَتُؤْمِنُ بِغُيُوبِ الْکِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِیَهُ؟**

یکی دیگر از آياتی که در آنها ذکرِی از موضوع اسارت آمده است، در زمینه‌هین یهودیهاست، در معامله‌ای که مسلمان با اینها در داستان معروف بنی قریظه کردند. در مدینه سه طایفه از یهود بودند: بنی قینقاع، بنی النضیر، بنی قریظه که اینها با همدگر دشمن و در حال جنگ و دعوا بودند. پیغمبر اکرم^(ص) که به مدینه آمدند، با اینها پیمان بستند تا با مسلمان هم پیمان باشند و مسلمان هم آنها را در دَفَه خودشان بگیرند ولی اینها دسته‌دسته این پیمان را نقض کردند و هر کدامشان سرنوثی پیدا کردند و از همه طایفه بنی‌قریظه بودند که ذلیل ترین اقوام یهود بود و اسلام خیلی به اینها خدمت کرد، به طوری که اینها در حد تساوی با یهودیهایی دیگر قرار گرفتند. مع ذلک اینها در آن قضیه «جنگ احزاب» (یعنی جنگ خندق)، محرمانه با قریش پیمان بستند برای ریشه‌کن کردن اسلام به یک شکل عجیب و خطرناکی، که داستانش مفصل است.

بعد از آنکه به یک صورت معجزه‌آسایی احزاب یعنی قریش که جمعیت‌های مختلف را جمع کرده بودند (از این جهت به اینها می‌گفتند احزاب) شکست خوردند و رفتند، هنوز پیغمبر اکرم^(ص) اسلحه را به زمین نگذاشته بود که بر او وحی نازل شد که نماز عصر را در بنی قریظه بخوانید و کار اینها باید یکسره شود. قرار شد که اینها به کلی از اینجا اخراج شوند.

حاضر نشدند، تا بعدد قرار بر حکمیتی و حکمی شد. آن حکمی که خودشان از میان مسلمان قبول کردند، از هم پیمانهای قدیم خودشان بود. او از جنگ زخمی برداشته بود و نزدیک به مردن بود. قوش آمدند به او گفتند: «اینها هم پیمانهای ما هستند، یک وقت حرف تندی نگوی، گفت: «الآن دم مردن من است، من باید حرفی بزنم که خدا را راضی کنم». گفتند: «چه می‌خواهی نظر بدهی؟» گفت: «خواهم گفت»، موقعش که شد، گفت: «یا رسول الله، تو که نظر من را قبول داری، پیغمبر فرمود: «قبول دارم.» از یهودیها هم پرسید: «شما هم قبول دارید؟» گفتند: «ما هم قبول داریم». گفت: «اگر از من نظر بخواهید، من که دم مردن است، حقیقت را بگویم: صلاح و مصلحت در این است که تمام اینها را بکشید؛ یکی از مردان اینها زنده نباشد که هر کدام از اینها باشند، خطر است».

در آنجا بنی قریظه را کشتند. راجع به آنها در سوره احزاب این طور می‌فرماید: **وَإِزْلَ الذِّینَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْکِتَابِ مِنْ صِیْصِیْمٍ**. وضع جنگ احزاب را توصیف می‌کند: «خدا آن کسانی از اهل کتاب که [کنفارقیش] را پشتیبانی کرده بودند از حصا‌رهایشان پایین آورد. و **ذَلَفَ فِی قُلُوبِهِمُ الرِّعْبَ**: در دل آنها هراس انداخت. **فَرِیقًا یَقْتُلُونَ وَ تَأْسِرُونَ فَرِیقًا**: که شما دسته‌ای از آنها را می‌کشید یا می‌کشید و دسته‌ای را اسیرمی کنید. و **أَوْرَثَهُمُ اْأَرْضَ** و **دِیَارَهُمُ وَاْأَمْوَالَ**: و خداوند به شما ارث داد (یعنی برای شما باقی گذاشت) سرزمین آنها و دیار و خانه‌های آنها و اموال آنها را و **أَرْضًا لَمْ تَطْلُوهَا**:^{۱۱} و قسمتی از زمینهایی که شما تا به حال قدم به آنجا نگذاشته بودید. «اینها که از میان رفتند، سرزمین، خانه‌ها و اموالشان همه به عنوان غنیمت به مسلمانین تعلق گرفت.

این هم جای دیگری در قرآن است که موضوع اسارت آمده است. در اینجا فقط همان موضوع اسارت است، یعنی هیچ اسم نبرده است که حالا که شما آنها را اسیر گرفتید، آیا استراق هم بدبین یا نکردید؟ و ما از تاریخ هم نتوانستیم چیز درستی به دست بیاوریم و ببینیم که آیا عملاً اینها را استراق کردند یا نکردند؛ ولی در قرآن بیش از این نیست. آنجا هم که می‌گوید: «ارث آنها را به شما داد، همین قدر دارد که»: **«الرَّضَمُ وَ دِیَارُهُمُ وَاْأَمْوَالُ»** و **أَرْضًا لَمْ تَطْلُوهَا**، ولی اسمی از اینها ندارد. اگر افراد هم به عنوان ارث به اینها رسیده بود، شاید اسم برده می‌شد.

۳- **آیات سوره انفال**

دو آیه دیگر در قرآن داریم که عیناً با موضوع ما نحن فیه از تباط‌اد دارد: یکی آیه ۶۹ از سوره انفال است که من تمثّه یحث را به خاطر این آیه شروع کردم و آیهایی که در جلشه پیش خواندیم. آیه این است: **مَا كَانَ لِلَّیْنِ أَنْ یُکُونَ لَهُ اَسْرٰی حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ** **تُرِیدُونَ عَرْضَ الدِّیْنِ وَ اَنْ تُرِیدَ الْاَآخِرَه** **وَ اَللهُ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ**. **لَوْلَا کِتَابٌ مِنْ اَللهِ سَبَقَ لَمَسْکُمْ فِیْمَا اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِیْمٌ**. **فَلَوْکُمْ مِمَّا عٰثَمْتُمْ حَلَالًا طَیْبًا وَ اَتَقُوا اَللهَ اَنْ اَقْفُوْهُ رَجِیْمٌ**. **بِاَیْهَا الَّذِیْ لَمْ یَلِنْ فَلَکُمْ اَلْاَسْرٰی**: این بعلم اهل قریش **فِی قُلُوبِهِمْ خِرًا، یُؤْتِکُمْ خِرًا مِمَّا اخَذَ مِنْکُمْ وَ یَغْفِرْ لَکُمْ وَ اَللهُ غَفُوْرٌ رَحِیْمٌ**. و **اَنْ تُرِیدُوا خِیَاتِکُمْ فَقَدْ خٰلَوُا اَللَّ مِنْ قَبْلِ فَاٰمِکِنْ مِنْهُمُ وَ اَللَّ عَلَیْهِمْ حَکِیْمٌ**.

این آیات بعد از جنگ بدر نازل شده است. در جنگ بدر مسلمانین به شکل حیرت‌انگیزی فاتح شدند؛ یعنی با کمی عذّه و عذّه که به حسب ظاهر هیچ انتظار نمی‌رفت، مسلمانین فاتح شدند و در حدود هفتاد نفر از اهل مکه (در قریش) اسیر گرفتند. قریش همان قبیله پیغمبر^(ص) بودند و بلکه اگر شک قبایل عرب و محترم‌ترین قبایل عرب بودند. چنین حادثه‌ای در دنیا برای آنها پیش نیامده بود که در جنگی این جور شکست بخورند و اشرافشان عده‌ای کشته بشوند و عده‌ای اسیر. در میان اسرا بعضی از خوششان‌دان خود پیغمبر اکرم^(ص) هم بودند؛ از جمله عباس - عموی پیغمبر - و عقیل (پسر عموی پیغمبر و برادر امیرالمؤمنین) و یک یا دو نفر دیگر از پسرعموهای پیغمبر. بعد از آنکه مسلمانین اسرا را گرفتند، پیغمبر اکرم^(ص) راجع به اینکه باین اسرا چگونه رفتار کنیم و با اینها چه باید کرد، مشورت کردند. اکثریت قریب به اتفاق اصحاب گفتند: «اینها نزدیکان تو و از قریش هستند، ما باید اینها را زنده نگه داریم. آزادشان می‌کنیم ممتنا در مقابل آزادی آنها بود و بلکه اگر شک می‌گیریم، جمعی که خیلی در وفایت بودند، گفتند: «اینها **لَا اَخْصَامَ** ما هستند و آزادی اینها مصلحت نیست. اینها با آن افرادی که در میدان جنگ کشته شدند، فرقی ندارند؛ ما باید اینها را بکشیم». دو نظر پیدا شد. یک نظر گفت مادر ازای آزادی آنها پول می‌گیریم، خودمان را زیرمدم می‌کنیم و نظر دیگر گفت ما از این پول می‌گیریم و اینها را می‌کشیم. نظر اکثریت پیروی شد که اینها را در مقابل چیزی که از آنها می‌گیرند آزاد کنند.

آیه نازل شد راجع به اینکه اصلاً هیچ پیغمبری حق ندارد که اسیر بگیرد مگر در یک شرایط خاصی: «این **لَا کَانَ لِلَّیْنِ اَنْ یُکُونَ لَهُ اَسْرٰی حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ**». این آیه به اصطلاح نخطه پیغمبر و اصحابش هیچکجا نیست؛ یعنی آن کار را روی ابتیحاد خودشان کرده بودند. می‌فرماید: «هرگز نبوده (حتی) در گذشته هم چنین نبوده، تا کنون چنین چیزی نبوده است؛ پیغمبری اسیر بگیرد، حتی یخونه فِی الْاَرْضِ: مگر آن وقت که قوه وغلبه پیدا کند در روی زمین»؛ یعنی در مراحل اول که هنوز قوه و قدرتی پیدا نکرده‌اند، نباید اسیر بگیرند. «اینخ»: کلمه‌ای است که در زبان عرب خیلی معروف است. «التّخینه» یعنی طرف را از کار انداخت. معنای «**حَتّٰی یُخْضِرَ فِی الْاَرْضِ**» این است که: **حَتّٰی یُخْضِرَ الْعَدُوْا فِی الْاَرْضِ** تا وقتی که دشمن را از کار بینندازد، یعنی نیرو و غلبه پیدا کند و غالب مطلق شود.

«تُرِیدُونَ عَرْضَ الدِّیْنِ وَ اَنْ تُرِیدَ الْاَآخِرَه: ای مسلمانان! شما نعمت‌زایل دنیا را طلب می‌کنید (چون) می‌خواستند غالی، پولی بگیرند) ولی خداوند بخشد، خداوند از شما می‌بخشد. حالا که این کار را کردید، **فَلَوْکُمْ مِمَّا عٰثَمْتُمْ حَلَالًا طَیْبًا**: از آنچه به غنیمت گرفتید، بخورید، حلال است و پاک. و **اَتَقُوا اَللهَ**، ولی از خدا ترسید. خداوند آمرزنده و مهربان است». در آیه بعد می‌فرماید: **«بِاَیْهَا الَّذِیْ لَمْ یَلِنْ فِی اَلْبِدِیْمِ مِنْ اَلْاَسْرِ**: ای پیغمبر، به این اسیرانی که در دل دست شما هستند، بگو: **اِنْ یَعْلَمَ اَللهُ فِی قُلُوبِکُمْ خِیْرًا**، خدا اگر از آن شما خیری را اسراغ بگیرد (یعنی اگر در شما خیری وجود پیدا کند)، **یُؤْتِکُمْ خِیْرًا مِمَّا عٰثَمْتُمْ**: یعنی اگرانی نباشید از اینکه از شما چیزی (پولی) گرفتند؛ شما اگر بعد آدم‌های خوبی مسلمانان را واقعی بشوید، باین غصب خودخوری که امروز از باایقز پول گرفتند، خدا به عوض این، بهتر و بیشتر به شما خواهد داد. و **یَغْفِرْ لَکُمْ** و از گناهان شما هم خواهد گذشت. و **اَللهُ غَفُوْرٌ رَحِیْمٌ** خداوند آمرزنده و مهربان است. و **اَنْ تُرِیدُوا خِیَاتِکُمْ** اما اگر همین اسیران قصد خیانت تو را داشته باشند **فَقَدْ خٰلَوُا اَللهَ مِنْ قَبْلِ قِلَاب** هم با خدایختار کرده‌اند که دراین جنگ شرکت کردند فامکن منْهُم خدا هم شما را بر آنها مسلط کرد. خداوند دانا و حکیم است.

پی نوشتها:

۱. احزاب، ۲۶ و ۲۷.

۲. انفال، ۷۱ و ۷۲.

۳. انفال، ۴۳.

نظرها و اندیشه‌ها

۱-عج لطیف و ذوق بی‌مانند و استعداد شگرف سعدی که بخشش ایزدی است؛ این مایهٔ فضیلت ذاتی در محیط خانوادگی سعدی که مجمع عالمان دین بود، نیک پرورش یافت و به کمک رسید. بی‌گمان آب و هوای فرحبخش شیراز و صحرهای سبز و خرم و دشتهای پرگل و لاله و مرغان خوش‌نوا نیز در الهام گرفتن وی از جمال طبیعت تأثیر فراوان داشته و در غزلهای او جلوهٔ خاصی یافته است.

بوی گل و بانگ مرغ بر خاست
هنگام نشاط و روز صحراست
فرش خزان ورق یفشاند
نقاش چمن بیاراست
ای نفس خیزمِ باد صبا
وای زبرِ یار آمده‌ای، مرجبا
قافله شب، چه شنیدی صبح؟
مرغ سلیمان، چه خبر از سیا؟
نفسی وقت بهارم هوس صحرابود
بارِ فِیضی دو که دالمِ نساون تنها بود

همه آرام گرفتند و شب از نیمه گذشت
و آنچه در خواب داشت، چشم من و پروین است

سخن بگوی که بیگانه پیش ما کس نیست
به غیر شمع و همین ساعتش زبان بپریم
میان ما به جز اینس پیرهن نخواهد بود
و گر حجاب شود تا به دانش بدرم

و ه که گر من بازیتم روی یار خویش را
تا بقیامت شکر گویم کردگار خویش را

استاد سخن، سعدی



خاک شیراز چو دیبای منقش دیدم
و آن همه صورت‌شاهد که برآن دیبا بود
وقتی دل سودانی می‌رفت به بستان‌ها
بی‌خوشتمند گردی بوی گل وریحان‌ها
که نعره زدی ببلبل، که جامه دردی گل
بیا یاد تسو افتادم، از یاد برفت آنها

عشرت خوش‌ست و برطرف جوی خوشترست
می بر سماع بلبل خوشگوی خوشترست
برآمد باد صبح و بوی نوروز
به کام دوستان و بخت پیروز
بهاری خرم‌ست، ای گل کجایی
که بینی بلبلان را ناله و سوز
پیوند روح می‌کند این باد مشک‌بیز
هنگام نوبت سحرست، ای ندیم‌خیز
شاهد بخوان و شمع پیروز و می‌به
غنبربسی و غود بسوزان و گل بریز
را از حشسو و زوائد پیراستند و پیش‌بینی
استاد سخن درست آمد که فرمود:
نگر تا گلستان معنی شگفت
در او هیچ بلبل چنین نگفت
عجب گر بمیرد چنین بلبلی
که بر استخوانش نرود بلی
گلستان سعدی را به بیشتر از زبانهای زنده جهان گزارش کرده‌اند. برخی از کهن‌ترین ترجمه‌های آن چنان که در آثار لنسج کلام آورده است، عبارت است از:
۱- به زبان فرانسوی از Andre du Ryer ۱۶۲۴
۲- به زبان لاتینی از Gentius ۱۶۵۱
۳- به زبان آلمانی از Olearius. مایمورگ، ۱۶۵۴
۴- به زبان انگلیسی از Sullivan، سال ۱۷۷۴

غزل‌شوران سعدی
غزل‌شورانان سخن سعدی که با گذشتن بیش از هفتصدسال هنوز هم پایدار مانده است و کلام اثرشحن می‌شود، در کمال شگفتی و روانی در زبان فارسی مشهوره می‌شود، در چیست؟ پژوهندگان سخن سنخ قبول خاطر و لطف گفتار استاد سخن را مرهون چند چیز می‌دانند:

فرهنگ و سیاست



«اصول اخلاقی نوین جهانی چه باید باشد» و «اصول کار روشنفکری، نگاه ایرانی به جهان و مبارزه برای انسان بودن مورد توجه قرار گرفته است.
از این منظر، توجه به افکار جان‌الاک از نقاط قوت کتاب است.
جان‌الاک در بین اندیشمندان جهان، نخستین کسی است که حقوق بشر را به جامع حقوق بشر را به او نسبت داده‌اند.
به اعتقاد مردم جوامع مشخص‌کنند. براین اساس با بازخوانی زندگادهای می‌آورند تا برخورداری از رخ داده و گفتگوهایی که با اندیشمندان آگاه انجام گرفته، به جهان‌های فرهنگ که شهروندان موظفند تنها به حکومتی که از حقوق انسانی آنها محافظت می‌کند، توجه و پیروزی و وفادار باشند. این حقوق ممکن است حتی بر دعای و منافع حکومت نیز تقدم داشته باشند. حکومت تنها پرشش مهم

در آغاز کتاب اینن پرشش مهم مطرح شده:

هر کس غم دین دارد و هر کس غم دنیا
بعد از غم رویت، غم بیهوده خوراند!

هر شب اندیشه دیگر کتم و رای دگر
که من از دست تو فر دابرم جای دگر
بامدادان که برون می‌نهم از منزل، پای
حسن عهدم بنگذارد که نهم پای دگر

همه آرام گرفتند و شب از نیمه گذشت
و آنچه در خواب داشت، چشم من و پروین است
فرش خزان ورق یفشاند
نقاش چمن بیاراست
ای نفس خیزمِ باد صبا
وای زبرِ یار آمده‌ای، مرجبا
قافله شب، چه شنیدی صبح؟
مرغ سلیمان، چه خبر از سیا؟
نفسی وقت بهارم هوس صحرابود
بارِ فِیضی دو که دالمِ نساون تنها بود

سعدیا، گر ز دل آتش به قلم در نزدی
پس چراود به سرمی رودش هر نفسی؟
ایچاچاچا منخل و اطباء حلال در غزلهای سعدی دیده
نمی‌شود: کلام را با مقتضای حال مطابقت داده و از این رهگذر با نیروی شگفت‌انگیز سحر بیان خویش کشور دلمان را مستخر کرده است و سخن را در نیکیوی و نغزی با حسن و بلاغت می‌داند:

سعدیا، گر ز دل آتش به قلم در نزدی
پس چراود به سرمی رودش هر نفسی؟
ایچاچاچا منخل و اطباء حلال در غزلهای سعدی دیده
نمی‌شود: کلام را با مقتضای حال مطابقت داده و از این رهگذر با نیروی شگفت‌انگیز سحر بیان خویش کشور دلمان را مستخر کرده است و سخن را در نیکیوی و نغزی با حسن و بلاغت می‌داند:

سعدی، اندازه‌ندارد که چه شیرین سخنی
باغ طبعست همه مرغان شکر گفتارند
گفتم لب تو را که: دل من تو سرده‌ای
گفتا: کدام دل! چه نشان؟ کی؟ کجا؟ که برده؟
می‌خواهم و معشوق و زمینی و زمانی
کو باشد من و باشم و اغیار نباشد
دو عالم را به یکبار از دل تنگ
بسونم کردیم تا جای تو باشد

خوب‌رویان جفاپیشه، وفا نیز کنند
به سکان در دفرستند و دوا نیز کنند
شمع پیشت روشنایی نزد آتش می‌نماید
گل به دست خوبروی پی پیش‌بوسف می‌فروشد

دل چه بود؟ جان که بدو زنده‌ام
گوبده‌ای دوست که گویم بگیر
دلیا به چه کارآید و فردوس چه باشد؟
از بارخدا به ز تو حاجت نتوان خواست

سرو در باغ نشاندند و تور را بر سر و چشم
گر اجازت دهی، ای سرو روان، بشنم
چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او
سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد

گویند: سعدیا، مکن از عشق توبه کن
مشکل توام و توانم که نشکنم

مگر که نام خوشت برهان من بگذشت
برفت نام از اندر جهان به خوش سخنی
۵- سعدی به صراحت سخن می‌سراید و از تعقید لفظی و معنوی نشانی در شعر او دیده نمی‌شود، و با وجود سادگی الفاظ، کلامش در شیوایی و رسایی تمام است. از آوردن کلمات دشوار و مجهور فارسی و تازی که در سخن معاصران او آمده است، پرهیز می‌کند و تنها به آوردن آن دسته از واژه‌های عربی که پیش از روزگار سعدی در نزد اهل ذوق شناخته و مفهوم بوده است، بسنده می‌کند و چه خوش می‌فرماید:

... در کلیسا به دلبری ترسا
ای که دارد به تار ز تارت
ره به وحدت نیافتن تا کی؟
نام حق یگانه چون شاید
و ز شیرین کشود و با من گفت
که: گر از سز وحدت آگاهی
در سه آینه‌ه شاهد ازلی
ما سر نگردد «برشمن» را او را
سه در این گفتگو که از یک سو
که: یکی هست و هیچ نیست جز او
و حده لا اله الا هو

در بند سوم به کوی میفرشان بازمی‌کرد که:
دوش رقم به کوی باده‌فروش
زآتش عشق دل به جوش و خروش
محلفی نغز دیدم و روشن

مگر که نام خوشت برهان من بگذشت
برفت نام از اندر جهان به خوش سخنی
۵- سعدی به صراحت سخن می‌سراید و از تعقید لفظی و معنوی نشانی در شعر او دیده نمی‌شود، و با وجود سادگی الفاظ، کلامش در شیوایی و رسایی تمام است. از آوردن کلمات دشوار و مجهور فارسی و تازی که در سخن معاصران او آمده است، پرهیز می‌کند و تنها به آوردن آن دسته از واژه‌های عربی که پیش از روزگار سعدی در نزد اهل ذوق شناخته و مفهوم بوده است، بسنده می‌کند و چه خوش می‌فرماید:

... در کلیسا به دلبری ترسا
ای که دارد به تار ز تارت
ره به وحدت نیافتن تا کی؟
نام حق یگانه چون شاید
و ز شیرین کشود و با من گفت
که: گر از سز وحدت آگاهی
در سه آینه‌ه شاهد ازلی
ما سر نگردد «برشمن» را او را
سه در این گفتگو که از یک سو
که: یکی هست و هیچ نیست جز او
و حده لا اله الا هو

در بند سوم به کوی میفرشان بازمی‌کرد که:
دوش رقم به کوی باده‌فروش
زآتش عشق دل به جوش و خروش
محلفی نغز دیدم و روشن

مگر که نام خوشت برهان من بگذشت
برفت نام از اندر جهان به خوش سخنی
۵- سعدی به صراحت سخن می‌سراید و از تعقید لفظی و معنوی نشانی در شعر او دیده نمی‌شود، و با وجود سادگی الفاظ، کلامش در شیوایی و رسایی تمام است. از آوردن کلمات دشوار و مجهور فارسی و تازی که در سخن معاصران او آمده است، پرهیز می‌کند و تنها به آوردن آن دسته از واژه‌های عربی که پیش از روزگار سعدی در نزد اهل ذوق شناخته و مفهوم بوده است، بسنده می‌کند و چه خوش می‌فرماید:

... در کلیسا به دلبری ترسا
ای که دارد به تار ز تارت
ره به وحدت نیافتن تا کی؟
نام حق یگانه چون شاید
و ز شیرین کشود و با من گفت
که: گر از سز وحدت آگاهی
در سه آینه‌ه شاهد ازلی
ما سر نگردد «برشمن» را او را
سه در این گفتگو که از یک سو
که: یکی هست و هیچ نیست جز او
و حده لا اله الا هو

در بند سوم به کوی میفرشان بازمی‌کرد که:
دوش رقم به کوی باده‌فروش
زآتش عشق دل به جوش و خروش
محلفی نغز دیدم و روشن

مگر که نام خوشت برهان من بگذشت
برفت نام از اندر جهان به خوش سخنی
۵- سعدی به صراحت سخن می‌سراید و از تعقید لفظی و معنوی نشانی در شعر او دیده نمی‌شود، و با وجود سادگی الفاظ، کلامش در شیوایی و رسایی تمام است. از آوردن کلمات دشوار و مجهور فارسی و تازی که

اطلاعات

اشاره: در شماره قبلی صفحه «**حماسه پایداری**» بخش **دوم از گزارش با عنوان «بترددلایرودانه لشکر ۳۱عاشورا در کربلایه»** به چاپ رسید. بخش سوم این گزارش در بی می آید.

اندکی بعد گزارش‌ها از موفقیت نسبی عناصر لشکر ۳۱عاشورا در محلوله اطراف داد که مافصف سبکر دشمن را پاکسازی کرده‌ام پس از آن در ساعت ۲۰ و ۷ دقیقه صبح، فرمانده تپ۱ کاتال ماهی حکایت می‌کرد. در ساعت ۷ و ۵۰ دقیقه صبح، فرمانده تپ۱ کاتال ماهی داد که مافصف سبکر دشمن را پاکسازی کرده‌ام پس از آن در ساعت ۲۰ و ۷ دقیقه روز اول خبر قطعی رسید که بچه‌ها به کاتال رسیده‌اند.

حدود ساعت ۷ صبح، با پیشروی لشکر ۳۱عاشورا به سمت مقر فرماندهی دشمن در پنج ضلعی، نفوذ به داخل آرا گاه دشمن شروع شد، لیکن مقاومت چونی کماندو داشت، به‌ویژه این که با چوب‌شدن هوا، نیروهای دشمن که بر اثر ناچام روزنم‌گان در منطقه قرارگرفته شده بودند، همگی به سمت مقر تپ حرکت کرده و در آنجا جمع شده بودند. دشمن درک روشنی نسبت به اهمیت مقاومت در مقر تپ و نقش آن در جلوگیری از الحاق نیروها داشت و به‌خوبی می‌دانست که با سقوط پنج ضلعی کل منطقه با تهدید جدی مواجه خواهد شد، لذا با تمام توان از الحاق دو مجبور پنج ضلعی و کاتال ماهی ممانعت می‌کرد.

حدود دو رادر کاتسانی جان‌نشین لشکر ۳۱عاشورا در تماسی با قرارگاه کربلا در مورد مقاومت دشمن در محور مقر فرماندهی خود، گفت: «امهان چیزی که بی‌زوروی را در کربلایه نگه‌داشت [قرارگاه تپ۱ دشمن] آن قرارگاه تپ و قرارگاه جلوی آن نیروهای مارا نگه‌داشته و نمی‌گذارند برویم، سه گردان هم تا به حال وارد کرده‌ایم، پنج سه رسیده است» در این هنگام برادر درحلا مجبور در تماس با امین شریعی فرمانده لشکر ۳۱عاشورا و آن می‌خواهد تا با اعزام یک گردان قرارگاه دشمن را سقوط دهد و پس از آن با پاشدن راه به طرف جنوب پنج ضلعی یازشده را درحلا مجبور در ک دشمن نیروهای احتیاط دور خود را فروخواند، در ۲۲ مکتایزه و شش عراق در یک حرکت سریع از طریق جادملی به نشد با روشن شدن هوا، نخستین پانک دشمن با تانکا به مقاومت مقر فرماندهی خود راه به نوک کاتال ماهی رسانده بود و در همین هنگام لشکر ۲۵ که می‌گوشید با نیروهای لشکر ۳۱عاشورا دست‌بده. با اعزام دو گردان به پهلوی این تپ دشمن حمله و موجب انهدام آن شد. دشمن نیروهای دشمن به همین نقطه ختم نشد با روشن شدن هوا، نخستین پانک دشمن با تانکا به مقاومت مقر فرماندهی خود راه به نوک کاتال ماهی رسانده بود و در همین هنگام لشکر ۲۵ که می‌گوشید با نیروهای لشکر ۳۱عاشورا دست‌بده. با اعزام دو گردان به پهلوی این تپ دشمن حمله و موجب انهدام آن شد. دشمن نیروهای دشمن به همین نقطه ختم نشد با روشن شدن هوا، نخستین پانک دشمن با تانکا به مقاومت مقر فرماندهی خود راه به نوک کاتال ماهی رسانده بود و در همین هنگام لشکر ۲۵ که می‌گوشید با نیروهای لشکر ۳۱عاشورا دست‌بده. با اعزام دو گردان به پهلوی این تپ دشمن حمله و موجب انهدام آن شد. دشمن نیروهای دشمن به همین نقطه ختم نشد با روشن شدن هوا، نخستین پانک دشمن با تانکا به مقاومت مقر فرماندهی خود راه به نوک کاتال ماهی رسانده بود و در همین هنگام لشکر ۲۵ که می‌گوشید با نیروهای لشکر ۳۱عاشورا دست‌بده. با اعزام دو گردان به پهلوی این تپ دشمن حمله و موجب انهدام آن شد.

تلاش‌ها برای تداوم پیشروی‌ها به‌منظور انهدام مقر فرماندهی دشمن و دانستن نقشه انهدام یافت. به‌استفاده از همه امکانات لشکر ۳۱عاشورا از سمت راست پاسگاه کورت‌سوار ی به روی ضلع شرقی کاتال

ماهیگری حرکت کردند و موفق شدند

تا اواسط پنج ضلعی پیشروی کنند. نیروهای لشکر عاشورا هم‌زمان با تلاش برای پاکسازی کامل منطقه برای الحاق با لشکر ۴۱ نارهله بر روی ضلع شمالی کاتال ماهی، با اقداماتی انجام دادند. در این محصور در نزدیکی‌های طوط، گردان بقیه‌الله وارد عمل شد و حرکت خود را به سمت نیروهای دشمن آغاز کرد، چیزی نگذشته بود که فرماندهان این گردان اعلام کرد: «ما به دیواره کاتال ماهی رسیدیم.» در مسیر حرکت گردان بقیه‌الله سبل‌بند کاتال ماهی از طرف پنج ضلعی به سمت شمال ادامه داشت؛ به این شکل که وقتی از پنج ضلعی خارج می‌شد یک طرفش آب فرنگی بود و طرف دیگرش کاتال پرورش ماهی، یعنی در وسط فقط چوب یک گردان از نیروهای دشمن از آنجا فرار کردند و سعی داشتند از سبل‌بند کاتال ماهی عبور کنند که گردان بقیه‌الله آنها درگیر شد و راهشان را بست.

در آورد. در این وضع بی‌سیم‌ها قرارگاه کربلا و یگان‌های همجوار می‌گوشیدند با امین شریعی فرمانده لشکر ۳۱عاشورا تماسی بگیرند، اما با سخنی دریافت نمی‌کردند. از این‌رو حوالی ساعت ۱۱ و ۵۰ دقیقه تا ۱۲ و ۱۰ دقیقه ظهر، غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا خود را به سبکر لشکر ۳۱عاشورا رساند، ولی فشارهای پیاپی و مضاعف دشمن به گونه‌ای بود که امین شریعی در سنگر نماند و برای هدایت و جمع و جور کردن نیروهای لشکر به جلو رفت.

سرانجام باوجود فشارهای سبکین دشمن به‌دنبال ساداکاری و رشادت نیروهای لشکر ۳۱عاشورا، ابتدا مقر کوچک دشمن و سپس مقر اصلی فرماندهی عراق در پنج ضلعی ۱۵ و ۸ ساعت ۱۹ فقر فشار به نیروهای دشمن در مقر تپ را افزایش دادند. هم‌زمان با انهدام واحدهای از دشمن لشکر عاشورا موفق شد به پای‌های کاتال جنوب پنج ضلعی برسد، کاتسانی معاون لشکر، اعلام کرد که نیروها از سربل‌بند عراق به کاتال عبور کرده و درین‌د کاتال ماهی به مقاومت ۱۹ فقر هستند. با این که منطقه در پنج ضلعی جزیری در حدود ۱۵ تا ۲۵ فقر گردان از یگان‌های ۳۱عاشورا، ۱۹ فقر سپاه‌شاه و وارد شده بود و ولی دشمن با اتکا به مقر فرماندهی محلی و به‌بازرس منطقه پنج ضلعی امیدوار و درصدد پانک به این منطقه بود.

فرمانده قرارگاه کربلا شکست دشمن در منطقه پنج ضلعی را منوط به فروپختن قرارگاه دشمن می‌دانست و درصدد بود با استفاده از همه امکانات مقاومت دشمن را درهم کوبیده و پنج ضلعی را به تصرف نیروهای خودی

در آورد. در این وضع بی‌سیم‌ها قرارگاه کربلا و یگان‌های همجوار می‌گوشیدند با امین شریعی فرمانده لشکر ۳۱عاشورا تماسی بگیرند، اما با سخنی دریافت نمی‌کردند. از این‌رو حوالی ساعت ۱۱ و ۵۰ دقیقه تا ۱۲ و ۱۰ دقیقه ظهر، غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا خود را به سبکر لشکر ۳۱عاشورا رساند، ولی فشارهای پیاپی و مضاعف دشمن به گونه‌ای بود که امین شریعی در سنگر نماند و برای هدایت و جمع و جور کردن نیروهای لشکر به جلو رفت.

سرانجام باوجود فشارهای سبکین دشمن به‌دنبال ساداکاری و رشادت نیروهای لشکر ۳۱عاشورا، ابتدا مقر کوچک دشمن و سپس مقر اصلی فرماندهی عراق در پنج ضلعی ۱۵ و ۸ ساعت ۱۹ فقر فشار به نیروهای دشمن در مقر تپ را افزایش دادند. هم‌زمان با انهدام واحدهای از دشمن لشکر عاشورا موفق شد به پای‌های کاتال جنوب پنج ضلعی برسد، کاتسانی معاون لشکر، اعلام کرد که نیروها از سربل‌بند عراق به کاتال عبور کرده و درین‌د کاتال ماهی به مقاومت ۱۹ فقر هستند. با این که منطقه در پنج ضلعی جزیری در حدود ۱۵ تا ۲۵ فقر گردان از یگان‌های ۳۱عاشورا، ۱۹ فقر سپاه‌شاه و وارد شده بود و ولی دشمن با اتکا به مقر فرماندهی محلی و به‌بازرس منطقه پنج ضلعی امیدوار و درصدد پانک به این منطقه بود.

فرمانده قرارگاه کربلا شکست دشمن در منطقه پنج ضلعی را منوط به فروپختن قرارگاه دشمن می‌دانست و درصدد بود با استفاده از همه امکانات مقاومت دشمن را درهم کوبیده و پنج ضلعی را به تصرف نیروهای خودی

آگهی دعوت به تشکیل مجمع عمومی فوق العاده شرکت پتروشیمی فارابی (سهامی عام)	
تیت شده به شماره ۱۷۵۵۴ و شناسه ملی ۱۰۰۶۱۳۷۲۱	
کرگزیاری فارابی	
بدینوسیله از کلیه سهامداران، وکیل یا قائم‌قانونی صاحب‌سهم و همچنین نماینده یا نمایندگان اشخاص حقوقی دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده این شرکت که در ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۷ در محل دفتر مرکزی واقع در تهران میدان ونک، خیابان گاندی شمالی، کوچه شهید امامت، پلاک ۱۸ برگزار می‌گردد، حضور بهم رسانند.	
دستور جلسه:	
۱-تغییر مفاد ای اساسنامه	
خدمات مخزن‌داری جهت امور مربوط به صادرات، واردات، تخلیه و بارگیری مایعات شیمیایی، پتروشیمیایی و پالایشگاهی و انجام خدمات آزمایشگاهی از جمله خدمات مربوط به مواد افزودنی 2EH- OX- PA- DOP و همچنین خدمات آزمایشگاهی مربوط به تصفیه آب و فاضلاب.	
با تشکر - هیئت‌مدیره شرکت پتروشیمی فارابی (سهامی عام)	

آگهی دعوت به مجمع عمومی به طور فوق العاده شرکت خدماتی خط، پست و تیر و گاه پیامبر (سهامی خاص) به شماره ثبت ۴۵۴۶۱	
آگهی دعوت	
به مجمع عمومی به طور فوق العاده شرکت خدماتی خط، پست و تیر و گاه پیامبر (سهامی خاص) به شماره ثبت ۴۵۴۶۱	
بدینوسیله از کلیه سهامداران، وکیل یا نمایندگان قانونی صاحبان سهام دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه مجمع عمومی به طور فوق‌العاده شرکت که در ساعت ۱۰ صبح روز شنبه ۱۳۹۲/۱۲/۹ در محل قانونی شرکت به آدرس میدان آزادی، مهر آباد جنوبی، ابتدای بزرگراه فتح، کوچه دانش، پلاک ۲۸ برگزار می‌گردد، حضور به هم رسانند.	
دستور جلسه:	
۱-استماع گزارش بازرس و هیئت‌مدیره در خصوص ترازنامه و حساب سود و زیان سال مالی ۹۲	
۲-انتخاب روزنامه کثیرالانتشار شرکت	
۳-انتخاب حسابرس و بازرس قانونی شرکت	
۴- سایر مواردی که در صلاحیت مجمع باشد.	
هیأت‌مدیره	

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن (سهامی خاص)	
تعداد سهام قابل عرضه	
نام شرکت	
شرکت توسعه صادرات (سهامی خاص)	
شماره ثبت ۸۰۹۸۰ شناسه ملی ۴۵۴۹۲۱۲۵۱۰۱۰	
بدینوسیله از کلیه صاحبان سهام محترم شرکت دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت که در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۵ در محل شرکت واقع در خیابان سنول، پائین تر از چهارراه دانیاش (پل نیاش)، نبش دوازده متری دوم، پلاک ۹۲ به‌منظور تعیین بازرس قانونی و حسابرس جهت سال مالی منتهی به ۱۳۹۲/۹/۳۰ برگزار خواهد شد، حضور به‌هم رسانند.	
نسیم صادقی رئیس هیات مدیره و مدیر عامل	

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن (سهامی خاص)	
تعداد ۲۶ فقره پروانه سبزرگرم کی مربوط به گرمک‌های تهران، شهید رجایی، فرودگاه امام‌خمینی(ره) و گرمک شهریار متعلق به شرکت تولیدی موتور، گیربکس و اکسل سایپا(مگاموتور)	
به شماره‌های زیر منفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.	
نویت سوم	
مگاموتور سایپا	

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن (سهامی خاص)	
شماره ثبت ۸۰۹۸۰ شناسه ملی ۴۵۴۹۲۱۲۵۱۰۱۰	
بدینوسیله از کلیه صاحبان سهام محترم شرکت دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت که در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۵ ساعت ۱۵ در محل شرکت واقع در خیابان سنول، پائین تر از چهارراه دانیاش (پل نیاش)، نبش دوازده متری دوم، پلاک ۹۲ به‌منظور تعیین بازرس قانونی و حسابرس جهت سال مالی منتهی به ۱۳۹۲/۹/۳۰ برگزار خواهد شد، حضور به‌هم رسانند.	
نسیم صادقی رئیس هیات مدیره و مدیر عامل	

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن (سهامی خاص)	
شماره ثبت ۸۰۹۸۰ شناسه ملی ۴۵۴۹۲۱۲۵۱۰۱۰	
بدینوسیله از کلیه صاحبان سهام محترم شرکت دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت که در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۵ ساعت ۱۵ در محل شرکت واقع در خیابان سنول، پائین تر از چهارراه دانیاش (پل نیاش)، نبش دوازده متری دوم، پلاک ۹۲ به‌منظور تعیین بازرس قانونی و حسابرس جهت سال مالی منتهی به ۱۳۹۲/۹/۳۰ برگزار خواهد شد، حضور به‌هم رسانند.	
نسیم صادقی رئیس هیات مدیره و مدیر عامل	

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی آن (سهامی خاص)	
شماره ثبت ۸۰۹۸۰ شناسه ملی ۴۵۴۹۲۱۲۵۱۰۱۰	
بدینوسیله از کلیه صاحبان سهام محترم شرکت دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده شرکت که در روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۵ ساعت ۱۵ در محل شرکت واقع در خیابان سنول، پائین تر از چهارراه دانیاش (پل نیاش)، نبش دوازده متری دوم، پلاک ۹۲ به‌منظور تعیین بازرس قانونی و حسابرس جهت سال مالی منتهی به ۱۳۹۲/۹/۳۰ برگزار خواهد شد، حضور به‌هم رسانند.	
نسیم صادقی رئیس هیات مدیره و مدیر عامل	



نمایش عزت و مقاومت رزمندگان اسلام در کربلای ۵»

*** در شب دوم عملیات ،لازمه حفظ موفقیت‌های به‌دست آمده پس از شکستن استحکامات دشمن، خروج از منطقه پنج‌ضلعی بود، بر این اساس مقر شد علاوه بر لشکر ۳۱عاشورا، از لشکرهای ۱۴ امام‌حسین(ع) و نجف هم برای خروج از پنج‌ضلعی استفاده شود ***

قرار گرفت، امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

پس از سقوط مقر فرماندهی دشمن در داخل پنج ضلعی، مساله پاکسازی کاتال جنوب پنج ضلعی در دستور کار قرار گرفت. امین شریعی در تماسی به غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، گفت: «دشمن در حال‌حاضر به تپ۱ فشار می‌آورد آنها روی کاتال ماهی هستند» در ادامه عملیات از نیروهای لشکر ۳۱عاشورا خواسته شد تا تمرکز را بر روی نوک کاتال ماهی بگذارند و با حرکت به سمت جنوب یک سربل در نوک کاتال ماهی گرفته و دو تانک هال‌ها را با پاکسازی کنند. فرمانده تپ۱ لشکر کربلا با افزایش فشار بر سبل‌بند کاتال نیروهای دشمن در این منطقه را منهدم یا اسیر کند. مجید رحمدی داغی در این محاصره در دستگیر شد و برای عراقی خبر داد تا این که عصر همان روز اسرا به پشت جبهه تخلیه شدند و خبر سقوط مقر فرماندهی کربلا در پنج ضلعی، خبر موفقیت در منطقه پنج‌ضلعی، خبر موفقیت لشکر ۱۰ سپاه‌شاه را دروود به هالای دوم معیاره شد و بدین ترتیب موقعیت نیروها در منطقه پنج ضلعی و سلمجیه تحکیم شد. در این حال دشمن فشار سنگینی را در جناح راست عملیات وارد می‌کرد و وضع این جناح تا اندازه‌ای نامطلوب و دشوار به نظر می‌رسید.

اتجام نگرفته بود و لشکر ۳۱عاشورا دشمن در مثلی نوک کاتال ماهی و پس تران‌لام‌برای ادامه عملیات و الحاق با لشکر ۱۹ فجر بود، از این‌رو عملیات نشدن بین نیروهای لشکر ۳۱عاشورا و به جنوب کاتال گسترش نیافته بود. این مساله مانع عملیات قرارگاه قس را هم تحت‌الشعاع قرار داده بود.

الحاق یافتن لشکر ۱۳ و ۱۹ در محلوله بود و هال‌ها و دامه تلاش دشمن برای رخنه از پل چهارم اوضاع اچان به‌هم ریخته بود که چیزی نمانده بود تاریکی هوا اوضاع را به نفع نیروهای خودی تغییر داد. در ادامه، با ورود گردان امام حسین^۱ برای پاکسازی محوطه پل‌های ضلع جنوبی پنج ضلعی، تلاش شد به طور گروه‌ای مساله الحاق لشکر ۳۱عاشورا با ۱۹ فجر حل شود. در همین حال لشکرهای ۱۴ امام حسین^۲ و ۸ نجف هم می‌گوشیدند با کمک به لشکر ۳۱عاشورا، الحاق آن لشکر را ۱۹ تا تسهیل کنند تا نیروهای قرارگاه قس بتوانند

با گرفتن سربل مقدمات عبور خود را فراهم کنند. در محلوله محور نوک کاتال ماهی، فشار اثرش عراق لحظه به لحظه افزایش می‌یافت. در این میان، دشمن از یک طرف راه لشکر ۳۱عاشورا را بسته و مانع خروج این لشکر از پنج ضلعی شد و بود و از طرف دیگر از گسترش لشکر ۲۵ کربلا به سمت فشار می‌آورد. بعد الحاق لشکر ۳۱ جلویی می‌گردد. باوجود فشار شدید دشمن و آتش پیاپی، این نیروهای ۳۱عاشورا آتش دشمن را شاکتند و به سمت شمال کاتال ماهی نفوذ کردند.

لیکن لشکر ۲۵ کربلا نتوانست به سمت گسترش پیدا کند و الحاق انجام‌شد. اوضاع ناایسان کاتال پروران برای ماهی و ضرورت الحاق بین دو لشکر ۳۱ و ۲۵، فرار کربلا را بر آن داشت که به سمت دهانه و گسترش یافتن به جنوب کاتال، مانع عملیات قرارگاه قس را تحت‌الشعاع قرار داده بود، به همین دلیل وزیر جعفری فرمانده قرارگاه قس، می‌گوشید، فرمانده لشکر ۳۱عاشورا، معاتد کند که نیروهای این لشکر را به جای حرکت به سمت و پل‌ها در محلوله لشکر ۱۹، به سمت غرب نوک کاتال ماهی و مثلی نوک آن سوق دهد. امین شریعی در پاسخ می‌گوید: اما تپ۱ به سمت غرب را حل نکنیم، نمی‌توانیم کاری بکنیم، عراق آمده و داخل ما را درو زده، وزیر جعفری پس از این پاسخ به فرمانده قرارگاه ۱۹ نجف هم می‌گوشید، فرمانده لشکر ۳۱عاشورا، «شما این مساله را تمام کنید تا زمینه عبور عملیات خود را آغاز کرده بودند در روز دوم عملیات می‌گوشیدند تا ضمن حل مشکل نوک کاتال ماهی، به سمت غرب نوک کاتال، برای الحاق با لشکر ۲۵ کربلا تپ۱ باشند. از این‌رو وضع قرارگاه‌های غرض اصغر و امام‌سجاد آینه‌داده دو موضع نوک نیکل دشمن حمله کردند، ولی به‌علت مقاومت شدید دشمن و آتش تانک‌های آن بر روی این مواضع، موفق نشدند در محور مثلی در پشت نوک کاتال ماهی کاری آیزین ببرند. درواقع در صورتی که الحاق بین نیروهای سه در سمت جنوب‌غربی پنج ضلعی در حال حرکت بودند با غرب

اتجام نگرفته بود و لشکر ۳۱عاشورا دشمن در مثلی نوک کاتال ماهی و پس تران‌لام‌برای ادامه عملیات و الحاق با لشکر ۱۹ فجر بود، از این‌رو عملیات نشدن بین نیروهای لشکر ۳۱عاشورا و به جنوب کاتال گسترش نیافته بود. این مساله مانع عملیات قرارگاه قس را هم تحت‌الشعاع قرار داده بود. در همین حال لشکرهای ۱۴ امام حسین^۱ و ۸ نجف هم می‌گوشیدند با کمک به لشکر ۳۱عاشورا، الحاق آن لشکر را ۱۹ تا تسهیل کنند تا نیروهای قرارگاه قس بتوانند با گرفتن سربل مقدمات عبور خود را فراهم کنند. در محلوله محور نوک کاتال ماهی، فشار اثرش عراق لحظه به لحظه افزایش می‌یافت. در این میان، دشمن از یک طرف راه لشکر ۳۱عاشورا را بسته و مانع خروج این لشکر از پنج ضلعی شد و بود و از طرف دیگر از گسترش لشکر ۲۵ کربلا به سمت فشار می‌آورد. بعد الحاق لشکر ۳۱ جلویی می‌گردد. باوجود فشار شدید دشمن و آتش پیاپی، این نیروهای ۳۱عاشورا آتش دشمن را شاکتند و به سمت شمال کاتال ماهی نفوذ کردند.

لیکن لشکر ۲۵ کربلا نتوانست به سمت گسترش پیدا کند و الحاق انجام‌شد. اوضاع ناایسان کاتال پروران برای ماهی و ضرورت الحاق بین دو لشکر ۳۱ و ۲۵، فرار کربلا را بر آن داشت که به سمت دهانه و گسترش یافتن به جنوب کاتال، مانع عملیات قرارگاه قس را تحت‌الشعاع قرار داده بود، به همین دلیل وزیر جعفری فرمانده قرارگاه قس، می‌گوشید، فرمانده لشکر ۳۱عاشورا، معاتد کند که نیروهای این لشکر را به جای حرکت به سمت و پل‌ها در محلوله لشکر ۱۹، به سمت غرب نوک کاتال ماهی و مثلی نوک آن سوق دهد. امین شریعی در پاسخ می‌گوید: اما تپ۱ به سمت غرب را حل نکنیم، نمی‌توانیم کاری بکنیم، عراق آمده و داخل ما را درو زده، وزیر جعفری پس از این پاسخ به فرمانده قرارگاه ۱۹ نجف هم می‌گوشید، فرمانده لشکر ۳۱عاشورا، «شما این مساله را تمام کنید تا زمینه عبور عملیات خود را آغاز کرده بودند در روز دوم عملیات می‌گوشیدند تا ضمن حل مشکل نوک کاتال ماهی، به سمت غرب نوک کاتال، برای الحاق با لشکر ۲۵ کربلا تپ۱ باشند. از این‌رو وضع قرارگاه‌های غرض اصغر و امام‌سجاد آینه‌داده دو موضع نوک نیکل دشمن حمله کردند، ولی به‌علت مقاومت شدید دشمن و آتش تانک‌های آن بر روی این مواضع، موفق نشدند در محور مثلی در پشت نوک کاتال ماهی کاری آیزین ببرند. درواقع در صورتی که الحاق بین نیروهای سه در سمت جنوب‌غربی پنج ضلعی در حال حرکت بودند با غرب

بدینوسیله از کلیه سهامداران **شرکت شیمیایی معدنی لرستان** به شماره ثبت: ۵۷۵۳۲ و شناسه ملی: ۱۰۱۰۱۲۶۱۶۰ - دعوت به عمل می‌آید تا در جلسه مجمع عمومی عادی به طور فوق‌العاده شرکت را در ساعت ۱۰ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۹ در محل قانونی شرکت واقع در تهران خیابان مطهری، خیابان فجر، خیابان غازی پلاک ۵۲ طبقه ۵ - دستور جلسه به شرح زیر حضور دارید.
دستور جلسه مجمع:
۱- انتخاب هیئت‌مدیره ۲- انتخاب بازرس قانونی شرکت ۳- سایر موارد
هی



۲۱۰

فرهنگ

چهارشنبه ۲۹ بهمن ۱۳۹۳ / ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات / سال هشتاد و نهم - شماره ۲۶۰۹۶

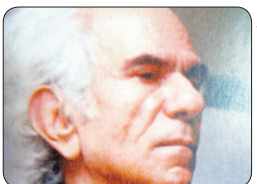
۵۴

یادی از مرحوم باستانی پاریزی
ذکر جمیل استاد

۵

نوشتاری از فریده گلبو
از «ویس» تا «رامین»

۵۴

بازکاوای خاطرات دکتر حدیدی
دمی با آقای سفیر

۷

نجم السلطنه به قلم اتحادیه
بیمارستان نجمیه و مصدق

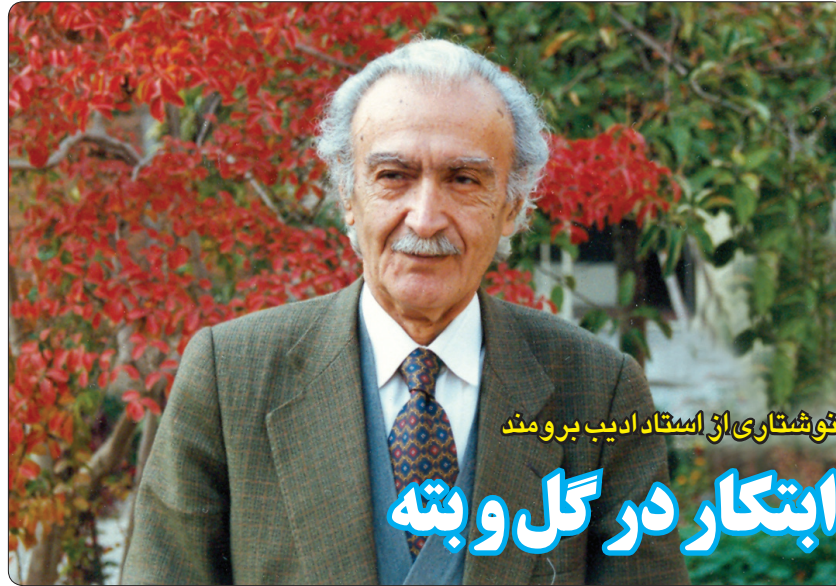
۶

آیت الله شیخ محمدتقی برغانی
ماه شب‌های تار

۳

ترجمه استاد شهرام انصاری
۳ انقلاب علمی

۲

رضا حیدری شکیب
موزه در ایران

نوشتاری از استاد ادیب برومند

ابتکار در گل و بته

بعضی از قلمدان‌های این دوره کلا گل و مرغ ساخته شده و برخی دیگر گل و بته با تصویرها تلفیق شده است.

این هنر در زمان ما بیشتر به شکل دسته گل و تابلو عرضه می‌شود و از جمله سرآمدان این فن خانم «زینب امامی» و «بانو مهر زمان منفرد» و «روانشاد آلفته» را می‌توان نام برد.

خانم منفرد که پس از سال‌ها ممارست در گل و بته‌سازی و تعلیم گرفتن نزد استاد «احمری» اکنون خود به مرحله‌ای رسیده است ابتکاری درین رشته از خود نشان داده و لطیفه‌ای به دسته گل‌سازی‌های پیشین افزوده است به این تعریف که قوزه‌های پنبه رادر کارگاه هنری خود وارد این صنعت کرده است چنان که می‌دانیم قوزه از آغاز رویش غنچه است و بعد غنچه تبدیل به گل می‌گردد و پس از ریختن گلبرگ‌ها قوزه خودی نشان می‌دهد که بعد از رسیدن و پختگی مبدل به پنبه می‌شود عینا میوه‌های دیگر که اول غنچه است و بعد گل می‌شود و با گردافشانی سپس به میوه تبدیل می‌گردد.

خانم منفرد از تمام اجزای بته استفاده کرده آنها را رنگ آمیزی نموده و پنبه را که داخل غنچه بوده در میان گل‌های دیگر نمایان ساخته است به گونه‌ای که در یک تابلوی گل و پنبه این قوزه‌های نقاشی شده، پنبه رادر تابلو به نحو جذابی آمیخته با گل‌های گوناگون همچون گل صد برگ و زنبق و داودی و خارشر به بیننده ارائه می‌نماید و در این تابلوها، هم گل و برگ دیده می‌شود هم قوزه‌ای که غنچه‌اش نقاشی شده و نیز گلبرگ‌های ریخته شده‌اش و هم پنبه که از غنچه سر بیرون کشیده است.

نوع دیگر از این گونه تابلوهای خانم منفرد تلفیقی نیست، تنها پرند است یا پنبه‌ای که از قوزه سرپدر آورده و قوزه‌ای که در حالت غنچه‌گی است و نیز قوزه‌ای که تمام پنبه‌هایش بیرون دویده و تنها کاس برگ‌هایش باقی مانده که نقاشی شده هستند. قوزه‌های باز نشده در تابلو به شکل «فندق» خودنمایی می‌کند و بسیار جالب است! زمینه این تابلوها چیزی به رنگ آبی لاجوردیست که از نوع برگ‌های پنبه گرفته شده گاهی سیر گاهی روشن است. این تابلو دو حاشیه دارد در حاشیه اول به جای گل‌های ریشه‌ای روزنه‌های کوچک ترسیم گردیده و در حاشیه دوم از غنچه‌های پنبه استفاده شده است.

خانم منفرد در دسته گل‌های خود افزون بر پروانه، نقاشی کرم ابریشم را نیز علاوه کرده است. به یک سخن باید گفت این خانم هنرمند از جمله نگاران مجرب و توانمند نیست که با این ابتکار در هنر گل و بته‌سازی خلایق ذوقی خود را نشان داده و تازگی پسندیده‌ای درین صنعت به ظهور رسانده است.

ذوق شاعرانه و طبع زیبا پسندانه ایرانی از دیرینه سالها با گل سروکار عاشقانه داشته و یکی از بهترین کارهای تفریحی و تفرجیات او در رهگذار زندگی گلکاری و گل‌سازی و گل‌آرایی بوده است. صاحبان قریحه شاعری و نگارگری بیش از دیگران به گل دلبستگی داشته و با آن عشق‌بازی کرده‌اند چنان که در سرتاسر دیوان شاعران از گل به ویژه گل سرخ به گونه‌های مختلف یاد شده و زینت افزای مضامین ابدار و با طراوت و عبارات شادی بخش بوده است.

درین جا سخن از نگارگری و برگ‌سازی و تصویر پرندگان در پیرامون گلهاست. تا آنجا که ما می‌دانیم گل «سازی و لاله» پردازی از زمان تیموریان رونق یافته است ولی بیشتر آنها عبارت از گل‌های ریز و درشت صحرایی و شقایق بوده است که در حواشی مجالس نقاشی و منظره‌هایی که به منظور مجلس آرای می‌ساخته‌اند در میان سبزه‌های طراوت خیز دیده شده و در ظرافت و دل‌انگیزی چنان بوده که سهم بزرگی در ایفای جذابیت مجلس به خود اختصاص داده است. در شاهنامه «بایسنغری» که از شاهکارهای عهد تیموری است در پای بسیاری از تابلوها و منظره‌های اطراف چنین گل و بته‌سازی‌های خُرد و دلپذیر از گل‌های صحرایی خودنمایی می‌کند و دل از دست هر بیننده با ذوقی می‌رباید.

امادسته گل‌سازی یعنی تلفیق چند گونه گل توأم و به شکل تابلو درآوردن آنها، از واسط عهد صفوی دیده شده است که «شفیع عباسی» از جمله پیشگامان این نوع کار هنری بوده است. البته در آن عصر معمول تر از «دسته گل» سازی تک بوته سازی است که در حواشی کتاب‌ها و مرقعات و دیوارهای عمارات مجلل نقشبندی می‌شده است. از اواخر عهد صفوی گل‌بته سازی ترقی و تنوع یافته است و آثار «محمد زمان» نمونه آن است.

این هنر به ویژه در اوایل دوره زندیه مورد توجه خاص بوده است و افزون بر گل‌های طبیعی تک بوته‌های طبیعت آمیخته با خیال از زیر قلم نگاران خوش ذوق و لطیف طبع بیرون آمده که در کمال لطف و ظرافت بوده و در حواشی خطوط خوش کاتبان بزرگ برای تزیین خط و بالا بردن سطح اهمیت آن ترسیم می‌گردیده است. به‌طور کلی در زمان زندیه گل و پرند و گل و بته رواج و رونق ویژه‌ای پیدا کرده و یکی از مهمترین استادان این فن «علی اشرف» است که با آن که در صورت‌سازی هم مهارت داشته ولی بیشتر کارهایش از نوع گل و مرغ و بته سازیست.

در عصر قاجار باید گفت گل و مرغ‌سازی ترقی بیشتر یافته و هر چند جنبه تابلویی داشته ولی بیشتر روی قلمدان‌های نفیس و حواشی آن نقاشی شده است در



آموزه

ما همگی ذراتی هستیم
از ظلمت و تاریکی که
در آرزوی خورشید به
هر چیزی دست می‌یازیم

ویل دورانت



سرسخن اکرم فیضی

عبور از ذهن

انسانها از ذهن خودشان استفاده می‌کنند و زندگی آنها و تعاملی که با مسائل کوچک و بزرگ دارند، شاهد این موضوع است. اما این امر، لزوماً به معنای تأمل آنها در باب خود ذهن نیست و کمتر کسی را می‌توان یافت که همپای استفاده‌اش از ذهن، درباره ذهن و ویژگی‌ها و گونه‌گونی‌های آن اندیشه کند.

به همین جهت، این سخن خطا و نادرست نخواهد بود. اگر بگوییم: انسانها از ذهن به عنوان یک امر مهم و حیاتی استفاده می‌کنند ولی برای شناخت آن احساس لزوم نمی‌کنند. به عبارت دیگر، نوع برخورد انسانها با ذهن خودشان و ذهن‌های دیگر و به طور کلی ذهن، از نوع برخوردی است که با ابزارهای گوناگون زندگی دارند. استفاده از ابزار امری معمول و طبیعی و کاملاً معقول است اما شناخت آن ضرورت چندانی ندارد. از این روست که بسیاری کسان، سوار انواع و اقسام خودروها می‌شوند و به تردد می‌پردازند و سفر می‌کنند بدون اینکه مکانیک باشند و بدانند که ماشین چیست و چگونه ساخته شده و چگونه کار می‌کند.

این سخن درباره همه یا اغلب لوازم و اشیائی که به هر طریقی مورد استفاده انسانها قرار می‌گیرد، صادق است. ما برای سفر به کشورهای گوناگون سوار هواپیما می‌شویم و گاه هزار کیلومتر راه را در کمتر از چند ساعت طی می‌کنیم ولی چند نفر از مسافران هواپیما از نحوه کار هواپیما آگاهی دارند و می‌دانند که هواپیما به لحاظ فنی چه ترکیبی دارد و اجزاء آن چه کار می‌کند و چگونه؟ طبیعی است که در این قبیل مسائل، اشکالی متوجه کسی نیست، چرا که استفاده ما از هواپیما، صرفاً به عنوان یک ابزار و آلت است که برای رسیدن به یک هدف - که غیر از خود هواپیماست - از آن استفاده می‌کنیم و به اصطلاح استفاده‌مان ابزاری است نه غایی.

ما با هواپیما کار داریم، نه از آن جهت که هواپیماست بلکه از آن جهت که ما را به سرعت از محل سکونتمان به جایی دیگر منتقل کند. به همین منوال، نوع ارتباط بسیاری از انسانها با ذهن، چنین حالتی دارد. از آن استفاده می‌کنند و به طرف مقصد و غایت و مطلوب خودشان حرکت می‌کنند بدون اینکه با خود ذهن کاری داشته باشند. ذهن برای آنها مطرح است، اما برای رفع حوایج و برطرف کردن مشکلات، نه به خاطر خودش.

وقتی ذهن حوایج آنها را برطرف کرد، دیگر کاری با ذهن ندارند و درباره آن نمی‌اندیشند. به عبارت دیگر، ذهن برای انسانها طریقت دارد، نه موضوعیت. آن را منبعی می‌دانند که در موارد لزوم و ضرورت باید به آن مراجعه کرد و از متنش چیزی را استخراج کرد. بعد از آن، آنها به دنبال کار خودشان می‌روند و ذهن در جای خودش می‌ماند.

به عبارت دیگر، آنها از کنار ذهن عبور می‌کنند تا رجوعی دیگر. طبق مثالی که توضیح دادیم، بسیاری از کسانی که ذهن دارند و ذهن در زندگی آنها نقش اساسی ایفا می‌کند، چنین ارتباط و تعاملی با ذهن دارند اما سؤال این است که: آیا ذهن مثل ماشین است؟ آیا می‌توان ذهن را نازل، منزله ماشین و خودرو و هواپیما دانست؟ آیا می‌توان ذهن را مورد استفاده قرار داد و بعد کاری با آن نداشت؟ اینکه بسیاری از انسانها و غالب اشخاصی که ما می‌شناسیم چنین می‌کنند، قاعده‌ای نمی‌تواند دلیل درستی این عمل باشد و این پرسش را پدید نیاورد که: آیا می‌توان ذهن را مورد استفاده قرار داد و نشناخت؟ آیا می‌توان بدون شناخت ذهن، از آن استفاده درست و همه‌جانبه به عمل آورد؟



نگاه

رضا حیدری شکیب

آنچه در بررسی میراث فرهنگی در ایران غیر قابل انکار به نظر می‌رسد توأم بودن زندگی روزانه مردم با آثار باقیمانده از گذشته، از دیر باز تا کنون است. پراکندگی سکونت در سطح فلات ایران از هزاره‌های پنجم و ششم قبل از میلاد تا کنون و آثار بیشمار باقیمانده در نقاط مختلف این سرزمین گواه آن است که مردم ایران در طول زندگی خود نمی‌توانستند از تماس و هم‌زیستی با آثار تاریخی برکنار بوده باشند. ایشان از قدیم‌ترین ایام با ساختن نقش برجسته و توضیح حوادث زمان خود بر آن با نگاشتن کتیبه‌های متعدد که به وضوح آیندگان را مخاطب قرار می‌دهد. الواح طلا و نقره مشکوفا در کاخ آپادای تخت جمشید (مربوط به سالهای ۵۱۸-۵۲۰ ق م) که به عنوان سنگ یادمان شروع بنا در نظر گرفته شده، خصوصاً با توضیحاتی که در متن آن و با سه زبان ذکر گردیده، و تکرار آن در کاخ دیگری در همدان نمونه خوبی است برای بیان تلاش به عمل آمده در برقراری با آیندگان و گواه درک روشنی است از عملکرد فرهنگی آثار تاریخی در ۲۵۰۰ سال قبل. تاریخچه پیدایش موزه در ایران تاریخ مشخصی دارد، اما مجموعه اموال فرهنگی و تاریخی - و به لحاظ ساخت و پرداخت - که نمادی از اندیشه و فرهنگ و هنر هر ملت است، دارای قدمتی به گستردگی هویت تاریخی کشور ماست. برپایی نخستین موزه در ایران حکایتگر شکل گرفتن یک مؤسسه فرهنگی بر اساس الگوی فرهنگی آن است. ریشه‌های انگیزش اولیه این اقدام را باید در ارتباط روزافزون ایرانیان با فرنگیان جست. غریبان از زمان صفویه به ایران سرازیر شدند و موقعیت استراتژیکی ایران در منطقه از یک طرف و نیز رشد بازرگانی و تجارت دوره صفویه، به ویژه در زمان حکومت شاه عباس از طرف دیگر، باعث تسریع این حرکت شد. در آغاز ورود پایگاه نفوذ آنان دربار و اجرای آن بود ولی با سقوط دولت صفوی، این نفوذ به دلیل جنگ‌های درون مرزی و برون مرزی کند شد. آغاز حکومت قاجاریه با جنگ‌های داخلی و بعد تهاجمات همسایه قدرتمند (روسیه) به نواحی شمالی ایران همراه گردید که به دنبال آن بخشی از پیکره خاک کشورمان جدا گردید و این امر دربار ایران را از عقب‌ماندگی و ضعف قشون نظامی ایران نسبت به روسیه آگاه کرد. در رواج این تحولات کشورهای بزرگ غرب، برای حفظ منافع خود در منطقه و نیز نفوذ در ایران، برنامه‌های گوناگون را تدارک دیدند فتحعلی شاه قاجار نیز برای رهایی از بن‌بست نظامی، با فرانسوی‌ها پیمان نظامی بست و نخستین گروه از نظامیان فرانسوی وارد ایران شدند و به نوسازی قشون نظامی ایران پرداختند.

به دنبال آن انگلیس‌ها نیز وارد ایران شدند. در همین دوران از طرف دربار ایران عده‌ای به فرنگ روانه گردیدند که بعضی از آنان مأموریت سیاسی داشتند و برخی دیگر مأموریت آموزشی. پس از گذشت مدت

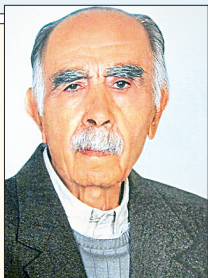


موزه در ایران

زمانی روشنفکران نیز برای سیاحت به فرنگ رفتند. بزرگ‌ترین دستاورد فرنگ رفتگان، روزنامه سفرشان بود. سفرنامه‌نویسی در آن دوره تاجایی رونق گرفته بود که ناصرالدین شاه برخی از مأموران سفر کرده را مجبور به نوشتن سفرنامه‌شان می‌کرد. این سیاحت‌ها در دیدار از فرنگ اغلب به بازدید از موزه‌ها می‌رفتند، از این رو موزه در روزنامه سفر این افراد، جایگاه ویژه‌ای پیدا می‌کند گشت و گذار در غرب و تأثیر آن بر جامعه درباری و بالطبع روشنفکری ایران، با رفتن ناصرالدین شاه به فرنگ در سال ۱۲۹۰ هجری به اوج خود می‌رسد. بعد از بازگشت ناصرالدین شاه از نخستین سفر به فرنگ بود که دستور ساختن تکیه دولست، همانند آلبرت‌هان لندن داده شد و به دنبال آن و به دستور ناصرالدین شاه با پیروی از موزه‌های غرب در شمال کاخ گلستان محلی به تقلید اروپاییان موزه گذاشته نام گذاری شد. شیندلر در سال ۱۸۷۵ م به این موضوع بدین گونه اشاره می‌نماید. این موزه که مرسوم به همایونی بود اولین موزه از نوع خود در ایران به حساب می‌آید صنایع‌الدوله در روزنامه ایران به سال ۱۲۹۳ دعوت عامی از مردم کرد تا جواهر گرانها و اشیای نفیسه و قدیمه خود را جهت اتاق موزه همایونی به قیمت عادلانه در اختیار دارالطباعه قرار دهند. اقدام ناصرالدین شاه در احداث موزه شاید به منظور قدرت‌نمایی و جاه‌طلبی بوده باشد ولی این حرکت شروعی برای ایجاد موزه در ایران گردید. تأسیس کنندگان این موزه، هیچ تجربه و شناخت عمیقی از کار نداشتند، لذا موزه همایونی بیشتر جنبه یک انبار هنری داشت تا موزه. پس از مدتی نیز مجموعه آن پراکنده شد و مجموعه سلاح‌های

ساختمان قبلی به کاخ ایبض در محوطه کاخ گلستان انتقال یافت که تا حدی نیز موزه مردم‌شناسی شناخته می‌شد و پس از آن انتقال موزه مردم‌شناسی به کاخ سعدآباد صورت گرفت و هم‌اکنون به همان عنوان به فعالیت خود ادامه می‌دهد. در مطالب ارائه شده مشخص می‌گردد که توجه به میراث فرهنگی و موزه و مکان‌های فرهنگی روند رو به رشدی پیدا کرده است. همچنین کاوش‌های باستان‌شناسی هیأت‌های خارجی در محوطه‌های باستانی مانند تخت جمشید و هفت تپه نیاز به ایجاد محلی مناسب برای حفظ آثار کشف‌شده را سبب گردیده بود و این امر باعث تولد موزه‌های محوطه‌های باستان‌شناسی گردید. در همین دوران شاهد افتتاح موزه‌هایی در دیگر استان‌های کشور، از جمله موزه شهر اصفهان در کاخ چهل ستون در سال ۱۳۱۶ ه. ش، موزه فارس در سال ۱۳۱۵ ه. ش واقع در بنای تاریخی کریمخان زند و ... می‌باشیم. تاین دوره موزه‌ها بیشتر با نگرش اهمیت بر شیء ساخته می‌شدند ولی در دهه ۵۰ جهشی در این نگرش بوجود آمده و شاهد هستیم که برای طراحی داخلی موزه آبگینه از یک معمار اتریشی به نام هانس هولاین دعوت می‌گردد و با این حرکت معماری نیز به خدمت موزه درمی‌آید. همچنین در این دوره ما شاهد تحولی در شکل‌گیری موزه‌ها هستیم، از جمله موزه‌هایی با توجه به موضوع، مانند موزه هنرهای معاصر و ... تحولات مرتبط با موضوع موزه در ایران همچنان ادامه دارد تا اینکه با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و به دنبال آن جنگ تحمیلی در طی هشت سال، عملاً تحول خاصی صورت نپذیرفت. تا اینکه سازمان میراث فرهنگی کشور، به استناد قانون مصوب دهم بهمن ماه ۱۳۶۴ تشکیل شد و فعالیت خود را به طور رسمی و مستقل از فروردین ماه سال ۱۳۶۶، به منظور فراهم آوردن موجبات پیشرفت و حفظ و شناساندن میراث کهن و تمدن باستانی کشور آغاز نمود و برای رسیدن به این هدف، زمینه‌های پژوهش، نظارت، حفظ و احیاء و معرفی به عنوان وظایف اصلی سازمان در نظر گرفته شد.

در تشکیلات جدید سازمان میراث فرهنگی کشور، با ایجاد مدیریت موزه‌ها و نمایشگاه‌ها که به کار نظارت و برنامه ریزی در موزه‌های کشور می‌پردازد، اداره کل موزه‌ها با عنوان اداره کل موزه‌های تهران، زیر نظر معاونت اجرایی سازمان به انجام وظیفه در سطح موزه‌های تابع خود در پایتخت مشغول شد. در سال ۱۳۷۴ با انتقال مدیریت برنامه ریزی و اجرا به محل اداره کل موزه‌ها و ادغام عملی آن در اداره کل موزه‌های سابق عملاً به عمر مدیریت موزه‌ها و نمایشگاه‌ها پایان داده شد و کمافی السابق اداره کل موزه‌ها وظایف هر دو مدیریت را عهده دار گردید.



مجله شامل دبیرخانه، توزیع، فروش، حسابداری و اشتراک مربوط به بخش داخلی بود که اینجانب از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۴۸ عهده‌دار این بخش بودم. ۴- زمان فوت استاد مصحفی مانند دوره زندگی اش که با معما سروکار داشت در سالی اتفاق افتاد که آن سال، کیسه بود و اتفاق روزگار، تاریخی فوت نمود که آخرین روز سال کیسه بود. خانه ریاضیات یزد تا زمانی که اخوی در قید حیات بود همکاری صمیمانه‌ای با وی داشت و در این رابطه دوره کامل مجله یکان را به صورت C.D. تهیه نمودند. مراسم خاکسپاری در یزد انجام شد و مراسم یادبودی به مناسبت چهلم فوت ایشان در خانه ریاضیات تهران برگزار گردید.

۵- سرکار خانم نصرت ملک یزدی همسر گرامی استاد مصحفی در طول مدت زندگی مشترکشان همواره پشتیبان و یاور ایشان بودند و در دوره‌های بحران مجله یکان، به هر نحو ممکن این بحران را برطرف می‌نمودند. جادارد از زحمات و خدمات بی‌شائبه ایشان صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری شود.

از فرصت به دست آمده، استفاده نموده و به دلیل تأثیر چاپ و نشر مجله ریاضیات یکان در پیشرفت علم ریاضی در کشور، پیشنهاد می‌شود خوانندگان این مجله که در زمان خود دانشجو بودند و در حال حاضر به مقامات علمی بالائی رسیده‌اند، درخواست شود خاطرات و تأثیرات مربوط به مجله یکان را در زندگی علمی خود به عنوان ثبت در تاریخ، در اختیار روزنامه اطلاعات قرار دهند تا توسط استاد انصاری به صورت جداگانه چاپ و در اختیار علاقمندان به علم ریاضی قرار داده شود.

داود مصحفی

و نیز تعلیم دهنده قرآن به همسایگان و سایر علاقمندان به امر دین بود. در مورد مسجد گنج لازم به ذکر این نکته است که این مسجد دارای محرابی ارزشمند و ساخته شده از سنگ ششم بود که به خط خوش مزین به آیاتی از قرآن کریم بود. این محراب در زمان پهلوی اول به موزه ایران باستان منتقل شد و در حال حاضر نیز در این موزه نگهداری می‌شود.

۲- چاپ و نشر مجله یکان در زمان خود از ابتدا مورد اقبال جامعه علمی قرار گرفت و این اقبال، قابل پیش‌بینی

نبوده به طوری که شما: اول مجله که در بهمن ماه ۱۳۴۲ منتشر شد بلافاصله تجدید چاپ شد و شماره‌های بعدی به تعدادی چاپ می‌شد که برای کلیه خوانندگان آن تکافو می‌نمود. تیراژ مجله بین ۱۰ تا ۱۰ هزاره نسخه بود و برگشتی آن خیلی مختصر بود. قیمت هر نسخه ۲۰ ریال و اشتراک سالانه آن ۲۰۰ ریال گرفته شده بود. درآمد مجله کلاً از محل فروش و حق اشتراک تأمین می‌شد و شماره‌های ویژه‌ای که به مناسبت‌های مختلف از جمله پایان هر سال منتشر می‌شد برای مشترکان مجله، رایگان بود. مجله در کلیه استان‌ها دارای نمایندگی فروش بود و علاوه بر توزیع مجله در دهه‌های روزنامه‌فروشی، به صورت اشتراک نیز از طریق پست برای مشترکان ارسال می‌شد.

۳- امور تحریریه مجله توسط اخوی بزرگ و با همکاری شخصیت‌های علمی وقت تحت عنوان شورای نویسندگان به سرپرستی استاد پروفسور هشترودی اداره می‌شد و پروفسور هشترودی، نگاه ویژه‌ای به این مجله داشتند. مطالب واصله و کلاً توسط اخوی بزرگ بررسی شده و با انتخاب وی جهت چاپ به چاپخانه می‌رفت. امور دفتری

مدیریت محترم ویژه نامه فرهنگی احتراماً در تاریخ ۸ بهمن ماه سال جاری در ویژه‌نامه فرهنگی آن جریده محترم، مطلبی به قلم استاد محترم جناب آقای شهرام تقی‌زاده انصاری در مورد مجله ریاضیات یکان و ناشر آن استاد عبدالحسین مصحفی درج شد که اینجانب داود مصحفی برادر کوچکتر استاد مصحفی و مدیر داخلی وقت مجله یکان به دلیل شناخت بیشتر با مجله مزبور و تاریخچه آن، نکاتی را در زمینه مطالب عنوان شده خاطر نشان می‌سازد:

از استاد گرامی جناب آقای استاد انصاری که در زمان نشر مجله یکان، دانش آموز و دانشجوی بودند و همکاری نزدیکی با این مجله داشتند لازم است سپاس و قدردانی خود را تقدیم دارم که با درج مطالب اشاره شده، خاطراتی از اخوی بزرگ و مجله یکان یادآور شدند. ایشان در زمان دانش آموزی و دانش جویی خود مبتکر جدول ریاضی بودند و برای اولین بار، جدالوسی طرح می‌نمودند که در ایران تا زگی داشت. در خصوص مطالبی که به آن اشاره فرموده‌اند اطلاعاتی ارائه می‌شود که مکمل مطالب جناب شهرام تقی‌زاده انصاری می‌باشد.

۱- مرحوم پدر ما، در زمان حیات خود به شغل صحافی اشتغال داشت و تا زمان فوت خود ۱۳۲۲/۱۰/۱ به این شغل مشغول بود محلی که در آن به کار می‌پرداخت هنوز به شکل اولیه واقع در بازار کلاه مال‌های کرمان (بازار جواهر فروشی فعلی) حفظ شد، و هر سفر که کرمان می‌روم به یاد مرحوم پدرمان، سری به آن می‌زنم. پدر بزرگ ما، آخوند ملاعباس که متولی و پیشنماز مسجد گنج واقع در جوار منزل ما بود به دلیل ابتلا به بیماری قند خون، اواخر عمرش نابینا شده بود و حافظ کل قرآن کریم



علم

ترجمه: شهرام تقی زاده انصاری

جهانبینی مسیحیت در پنج قرن اخیر تحت تأثیر سه ایده انقلابی، سه دفعه دچار دگرگونی شدید شد.

ابتدا نیکولاس کوپرنیک (م ۱۵۴۳ - ۱۴۷۳) با تصویر جدید خود از جهان نجومی، تفسیر طبیعت در مسیحیت قرون وسطی را متزلزل ساخت. تقریباً سیصد سال بعد از او، چارلز داروین (۱۸۸۲ - ۱۸۰۹) با ایده عمو می تحول، مبنی بر تکامل زمانی همه ارگانیسم ها و بالاخره نوع انسان باعث تبدیل شدن گزارش خلقت در کتاب مقدس مسیحیان شد....

سرانجام زیگموند فروید (۱۹۳۹ - ۱۸۵۶) با جایگزین کردن علم روانکاوی به جای علم جان شناسی (روانشناسی) مسیحیت... باعث دگرگونی سوم در جهان بینی مسیحیت شد. عقیده فروید بر این بود که عامل جنسی (Libido)، عامل اساسی در تغییر زندگی انسان است...

طرفداران مسیحیت سنتی در هر سه مورد فوق عکس العملی شبیه به یکدیگر داشتند. ابتدا دفاع تلخی در گرفت که در وسایل مبارزه اش مشکل داشت. مدتی بعد الهیون مسیحی شروع به مطالعه دقیقتر کرده و به این فکر افتادند که بینند چه مسأله ای باعث پیدایش این افکار شوک برانگیز در ذهن آن ها شده است. در این مورد بحث های بسیاری در گرفت که کم و بیش به نفع دانشمندان علوم طبیعی بود، و بالاخره به این نتیجه رسیدند که بدون یک آتش بس موقتی، هیچ صلیبی نمی تواند پایدار باشد.

قاعدتا منجمین، زیست شناسان و روانشناسان جدید با رضایت قبول کردند که کلیسا در مقابل این ایده های جدید دست از مقاومت کشیده بود. دیگر آن ها - به جز بعضی از دانشمندانی که در اردوگاه کاتولیک ها قرار داشتند - به مخالفت های مسیحیت نبوده و راهی را که در پیش گرفته بودند، محکمتر ادامه دادند. تاریخ تکامل ماتریالیسم دیالکتیک خود نمونه ای کلاسیک از این رویداد می باشد. تصویر جهان علوم طبیعی امروزی بدون دخالت و اجازه الهیون پا به عرصه وجود نهاده است.

نباید از یاد برد که این رویداد تغییر دفاع شدید تا به رسمیت شناختن ایده های جدید در مقیاس

زمانی بسیار مختلف جریان یافت. اثر معروف کوپرنیک به نام «حرکات اجرام سماوی» ۱ سیصد سال طول کشید تا از فهرست کلیسای رم حذف شد. ابتدا جیوردانو برونو به عنوان کافر (Giordano Bruno) زندگی اش را در این راه از دست داد. و بعد مسأله «گالیله» پیش آمد. ولی افکار داروین در کمتر از یک قرن توانست رسمیت پیدا کند. آموزه های فروید

۳ انقلاب علمی

در باب روانکاوی نیز توسط ادلر، یونگ و دیگران تغییر کرده و در عرض چند دهه مورد قبول محیط فکری اش قرار گرفت.

به نظر می رسد که طرفداران مذاهب مسیحیت در طی قرون جدید از اثرات شوک آمیز علوم طبیعی مصون مانده اند. الهیون امیدوارند که بتوانند با جدایی صحیح علم از مذهب اظهار نظر های قدیمی را حفظ کنند. آن ها با هراس از هر گونه تعرض به فرا رفتن از مرزهای علوم طبیعی امتناع می کنند. آیا موضوع این است که بخوایم در این جا از شکست های پیشماری که در راه جستجوی شناخت و حقیقت نصیب ما شده است، احتراز کنیم چون دارای سلاح های کند و دلایل ناکافی بود. یا آنکه اساساً مسأله این است که از خطائی بنیادین احتراز کنیم؟ آیا تصویر ما از جهان و انسان در قرون وسطی آن گونه به خطا بود که می بایست متفکرین علوم طبیعی مانند کوپرنیک و داروین به وجود بیایند تا حقیقت مطلق را بشارت دهند.

عقیده کوپرنیک چه بود؟ به نظر او، خورشید مرکز عالم است و نه کره زمین. و به این علت، اساس تصویر جهان در قرون وسطی در هم ریخت. گوته در زمان خود جزء متفکران بیداری بود که خوب دوگانه عمل کوپرنیک را مشاهده کرده بود. او در کتاب خود به نام «تاریخ علم رنگ شناسی» می نویسد: «در میان کشفیات و نظریات مهم، هیچ نظریه ای مثل نظریه کوپرنیک در تفکر انسانی تأثیر بسزایی نداشته است. هنوز کرویّت زمین محرز نشده بود تا بتوان از این امتیاز فوق العاده مبنی بر مرکز عالم بودن منصرف شد. شاید تا حال چنین مطالبه ای از بشر نشده باشد:

بود که هنوز پابرجاست.

۲۰. سید محمدعلی بن محمدتقی حسینی سبزواری (م ۱۳۳۸ ق): در فقه و اصول و طب و ریاضی و حکمت استاد بود و کتابی در فقه تألیف کرد. استفاده از وجوه شرعیه را برای گذران معاش خود نمی پسندید و در کاظمین کتابفروشی داشت و نسخه های نفیسی را که می یافت برای خود نگاه می داشت و کتابخانه ای مشتمل بر نفایس تأسیس کرد که در الذریعه بارها از آن یاد شده است. کتابهای سید محمدعلی پس از وفات او به فروش رفت و تنها اندکی از آنها در کاظمین در نزد یکی از فرزندان فاضل او سید هاشم (از شاگردان دوره تدریس شیخ آقابزرگ در سامره) بر جای ماند. (نقباء البشر، ج ۴، ص ۱۳۵۶، الذریعه، ج ۶، ص ۴۰۱)

۲۱. سید عبدالحمید بن محمد رضا حسینی شیرازی حائری: در کربلا به تجارت کتاب اشتغال داشت و مقتلی در سه مجلد تألیف کرد که مجلد اول آن در سال ۱۳۴۵ ق در نجف به چاپ رسید و اندکی پس از این تاریخ نیز مؤلف در گذشت. (الذریعه، ج ۱۰، ص ۵۵۶؛ نقباء البشر ص ۵۸۵)

۲۲. میرزا محمد شیرازی خان بهادر بن محمد رفیع ملک بوشهری: در سال ۱۲۶۹ ق در شیراز تولد یافت و در ۱۲۸۵ ق به هندوستان سفر کرد. در بمبئی به کتابفروشی و نشر کتب فارسی پرداخت و ثروت و شهرتی به دست آورد. از دولت ایران لقب «ملک الکتاب» و از دولت انگلیس لقب «خان صاحب» گرفت. به تألیف کتاب نیز می پرداخت و گاهی آثار دیگران را به نام خود منتشر می کرد. در سال ۱۳۰۶ ش در گذشت.

چون همه چیز با این پذیرش دود شده و به هوا رفت یعنی بهشت دوم، دنیای خالی از تقصیر، هنر شعر گفتن و تقوی، اعتراف به گناه، ایمان به یک عقیده شعری - مذهبی. هیچ تعجیبی ندارد که انسان نمی خواست این موارد را مد نظر قرار ندهد و دیگر اینکه تعجیبی نیست که او در برابر این آموزه ها می خواست تعلیم جدیدی بیابد، زیرا تصور می کرد که اکنون به آزادی

فکری ناشناخته و بی سابقه ای دست یافته است که بر این کار او را محق می دانست.

کوپرنیک به عنوان یکی از اعضا رسمی کلیسای رم در پروس شرقی احساس می کرد که شاید کشف او خطرانی گمراه کننده برای ارواح آدمیان داشته باشد. او مدت ها تأمل می کرد که آیا اجازه دارد، گزارش این کشف خود را به اشخاصی که آمادگی پذیرش آن را ندارند، بدهد یا نه و یا اینکه او باید این گزارش را به افرادی که به آنها اعتماد دارد، ارائه دهد. به این دلیل بود که او اثر آماده چند ده ساله خود را حتی تا روز مرگش به صورت چاپ شده در دستش داشت. خود او انتشار اثرش را به تعویق انداخت.

چارلز داروین نیز می دانست که چه جرئتی می بایست هم عصرانش داشته باشند تا بتوانند به جای داستان خلقت آدم از نظر کتاب مقدس، نظریه تکامل انسان (از گیاه به حیوان و حیوان به انسان) را مطرح کنند. به این علت بود که او ابتدا در کتاب اساسی خود به نام «بنیاد انواع» (۱۸۵۹) جمله ای محتاطانه نگاشت: «داستان پیدایش انسان روشن خواهد شد» تازه دوازده سال بعد، بعد از آنکه توماس هنری هاوکسلی (Thomas Henry Hoxley) و ارنست هگل (Ernst Haeckel) نتایج فلسفی خود را برای انسان از نظریه داروین استنتاج کردند، داروین اثر خود به نام «منشا انسان» (۱۸۷۱) را انتشار داد.

هیچ شکی در این نیست که کوپرنیک و داروین با حملات خود به جهانبینی مسیحیت، شوک عمیقی در احساس جهانی مسیحی تجربه

سخن را با ذکر خاطره ای از کتابفروشی تاریخ به

پایان می برم: در سالهایی که سرپرست مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان (در اسلام آباد) بودم، کتابفروشی تاریخ که شادروان بابک افشار اداره می کرد، زحمت نمایندگی فروش انتشارات مرکز نامبرده و تهیه کتب مورد نیاز ما را به عهده داشت و من هر گاه به ایران می آمدم، برای گفتگو در باب داد و ستدهایی که با کتابفروشی تاریخ داشتیم، دو سه بار به آنجا می رفتم و در کنار مقصود اصلی، از فاضلان و دانشورانی که آنجا میعادگاهشان بودند نکته های آموزشی می بردم؛ در اینجا سه نمونه از آن جمله را که سخن از خرید و فروش کتاب در آن رفته است و به گمانم اولی را از استاد مینوچهر و آن دوی دیگر را از مرحوم دانش پژوه شنیدم نقل می کنم: الف - نصر بن حارث از اشراف قریش، به نمایندگی قوم خود به دربار کسری (ظاهر آخسرو پرویز) رفته و آنجا عودنوازی و موسیقی ایرانی را آموخته و جمعی از کنیزکان سرودگویی و پاره ای از کتابهای افسانه ای ایرانیان مانند رستم و اسفندیار را خریده و با خود به مکه برده و اولین کسی است که در میان عربان، نواختن عود (بربط) را به الحان فارسیان یاد گرفته و در مکه به مردم آموزش داده است. چنانکه نیز در مکه، در نشر افسانه های کتابهایی هم که از ایران خریده بود، سعی بلیغ داشت و به مردم می گفت بیایید تا داستان رستم و اسفندیار و حکایات خسروان را برایتان بازگو کنم.

ب - یحیی بن عدی مسیحی (شاگرد فارابی و استاد ابوسلیمان سجستانی منطقی) که خود از وراقان معروف بود حکایت کرد که وقتی ترکه ابراهیم بن



اساد انصاری

کردند. آیا رسمیت یافتن کوپرنیک و داروین امروزه مطلقاً به معنی انتخاب در اشتباه و حقیقت می باشد؟

آیا دفاع اولیه علیه اثر کوپرنیک ناشی از این حقیقت نیست که احساس می کرد، این دیدگاه جدید از جهان فقط بر پایه نیمه ای از حقیقت قرار دارد؟ بر اساس حقیقت منظومه شمسی که با محاسبه ریاضی دقیق مدارها و حرکات سیارات آن قابل محاسبه هستند، ولی بهای آن به اندازه یک دیدگاه فکری از جهان است. آیا در ردیه شدید مسیحیان، یک غریزه مشابهی معتبر شناخته نشد که بر اساس آن در حقیقت داروین حقیقتی را کشف کرده که فقط نیمه ای از حقیقت است و با تمامیت هستی بشری تطابق ندارد.

امروزه نظریه تکامل که از عالی ترین کشفیات مغز بشری است، دیگر عملاً مخالف جدی ای ندارد. کنراد لورنس (Konrad Lorenz) رفتار شناس معروف (اطریشی) با رساله خود به نام «داروین حق داشت» علناً وارد صحنه شد. از طرف دیگر، عقیده بر این است که فقط جهل و بدخواهی علیه مکتب داروینیسیم به مخالفت می پردازد. و معذالک این سؤال مطرح است که آیا نظریه داروین همان طور که کم یا زیاد جای خود را باز کرده است، دارای حقیقت کامل است و می تواند پروسه پیدایش همه ارگانیسم ها را توضیح دهد و یا اینکه فقط قسمتی از حقیقت را بازگو می کند و به تکمله احتیاج دارد؟

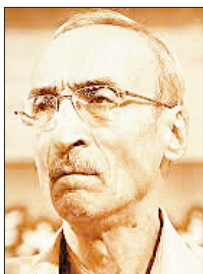
چگونه می توان نظریه تیلارد دو شاردن (Teilhard de chardin) را فهمید؟ او می گوید: نظریه داروین را می توان به مسیحیت متعارف که طبیعتاً به این ترتیب دوباره مبارزه فکری ای را به وجود می آورد، مرتبط ساخت. آیا «پیروزی داروینیسیم» به بهای تصویری از انسان همه جانبه انجام گرفت؟ خوشایندانی انسان با حیوان توسط داروین به طرح قانع کننده ای روشن شده است. در برابر منش فکری همه ارگانیسم ها، مسأله مبهمی به وجود آمده است که حتی سؤال درباره آن، امروز قابل طرح نیست.

منبع: ۱. Darwin, r.r. ۱۹۹۵, p. ۵-۱۶

عبدالله ناقل نصرانی را برای فروش عرضه کردند، نسخه ای از شرح اسکندر افرویدی بر کتاب سماع طبیعی ارسطو و نسخه ای از کتاب برهان ارسطو نیز در میان آن بود و آن دو را به مبلغ صد و بیست دینار قیمت گذاشتند و من رفتم تا این مبلغ را تهیه کنم و هر دو کتاب را بخرم ولی وقتی برگشتم دیدم که مردی خراسانی پیشدستی کرده و هر دو کتاب را با چند کتاب دیگر، به مبلغ سه هزار دینار خریده و برده است.

ج - یکی از علما حکایت کرد که وقتی در قرطبه اقامت داشتم، بارها به بازار کتابفروشان رفتم تا شاید کتاب مورد نیازم را بیابم. تا یک روز نسخه ای از آن را به خط خودش و با تجلید نیکو یافتم. بسیار شادمان شدم ولی با خریدار دیگری که جامه رؤسا بر تن داشت و قیمتی بیش از آنچه در توان من بود پیشنهاد کرد، نتوانستم رقابت کنم و ناچار به او گفتم: سایه عزت مستدام باد! اگر این کتاب به کار شما می آید، من به نفع شما کنار می روم. آن مرد گفت: حقیقت آنکه من کاری با محتوای این کتاب ندارم؛ من فقط کتابخانه ای برای خود تأسیس کرده ام که به رخ اعیان و اشراف شهر بکشم و در آن کتابخانه، جایی به اندازه این کتاب خالی است و اینک که می بینم این نسخه، خطی خوش و جلدی زیبا دارد، آن را خریدم تا آن جای خالی را پر کنم. این سخن، دل آن عالم را به درد آورد و در پاسخ آن رئیس گفت: آری، رزق فراوان جز در دست امثال تو نباید باشد. گردو نصیب کسی است که دندان ندارد؛ و من که می توانم از این کتاب استفاده واقعی را ببرم از دسترس بی آن محروم.

سیرت و سیرت



۱۹. حاج شیخ احمد شیرازی (م ۱۳۳۲ ق به بعد): از کتابفروشیانی بود که در چاپ و نشر کتابهای حکمت و عرفان و ریاضی قدیم اهتمام داشت. حجره او در بازار تهران، تیمچه حاجب الدوله، و خود نیز مردی فاضل بود و گاهی دست به قلم می برد؛ چنانکه تمهید القواعد نگارش ابن ترکه را با مقابله چند نسخه تصحیح و گویا در سال ۱۳۱۵ ق در تهران به طبع رسانید و نسخه ای از شرح الهدایه صدرا را که در سال ۱۳۱۳ ق به چاپ سنگ منتشر شد، تصحیح کرد و در هاشم آن، حواشی بسیاری از محشیان ایرانی و هندی را فراهم آورد و هم مطالب فراوانی از دیگر کتابهای فارسی و عربی

را که برای توضیح دقایق شرح مفید بود، از آثار صدرا و دیگران، بیآورد و شاید پاره ای از حواشی بی نام و نشان کتاب هم از خود اوست. آخرین کتابی که می دانم به اهتمام وی انتشار یافته، علامن الظهور است که در سال ۱۳۳۲ ق منتشر شده و طبعاً وفات ناشر پس از این تاریخ بوده است. یادآوری، حاج شیخ احمد داماد آقا میرزا محمدعلی شیرازی تاجر کتابفروش ساکن تهران پدر آقا سید احمد کتابچی مؤسس کتابفروشی اسلامیة واقع در خیابان بوذرجمهری سابق (۱۵ خرداد فعلی)

عرض سلام و ادب خدمت برادر فرهیخته و ارجمند. از درگاه خداوند متعال برای جنتابعالی و خانواده محترم سلامتی، صبر و آرامش خواستارم. امیدوارم روح و جسم شما از انوار قدسی خداوند متعال برخوردار باشد. ضمن تشکر و سپاس از چاپ مقاله اینجانب در مورد خاطرات سوانسون شوق تازه‌ای در من ایجاد کردید.

حدود ۳۰ سالی بود که با مطبوعات همکاری نداشتم زیرا آنچه آنها هستند باب سلیقه ما نبودند خدا رحمت کند دکتر محمود عنایت (مجله نگین) و دنیای سخن و فرهنگ مردم و از جمله مجله‌های طنز که امروزه از آنها خبری نیست تنها مونس و دل‌خوشی هفته‌گی ما ویژه‌نامه وزین فرهنگی و هنر ادبیات روزنامه اطلاعات است البته من رابطه ۵۰ ساله‌ام را با روزنامه اطلاعات قطع نکرده بودم ولی از زمانی که مجله دختران و پسران آن موسسه در حال انتشار بود ما به مرض مجله خوانی مبتلا شدیم و هم اکنون ادامه دارد. هرچند عیال ما به این مسئله اعتقاد پیدا کرده که روزنامه‌نویسی شهرت دارد ولی نان ندارد و گویی او هم علت بله گفتن را در رویت مقاله‌های ما در آن روزنامه‌های گذشته‌میدیده ولی می‌گوید هر چند نوشته‌های تو برایت نان نشد ولی زن که شد!

حالا نمی‌دانم بعد از مدتها باز دست به قلم شده‌ام و جنانیتی مرتکب شده‌ام که وقت گرانهای شما را به قتل برسانم -اما طبق معمول هر ساله روزنامه وزین اطلاعات در ایام نوروز ویژه‌نامه‌ای منتشر می‌کند مقاله ارسانی گفتگوی دوست بی‌خبرم امیر اسماعیلی است که در سال ۱۳۵۷ با مرحوم استاد گران‌قدر ابراهیم باستانی پاریزی انسجام داده که خوشبختانه من در مرتب کردن کتابخانه‌ام آن را پیدا کردم. مرحوم استاد ابراهیم پاریزی حق بسیاری به تاریخ و فرهنگ این مرز و بوم دارد نباید فراموش شود حالا که عده‌ای برای فوت یک پاریزنده آنچنانی در روزنامه و مجلات گوناگون زرد -آبی -بنفش از سنجایای اخلاقی -نوع لباس -غذای مورد علاقه - سفرهای خارجی و آخرین لحظه‌های فوت کیلو مترها مطلب می‌نویسند این دینی به گردن ماست که از ایشان هر ساله تجلیل مغرطه شود.

در این گفتگو خاطره شیرین و خواندنی استاد جای تأمل و تفکر است و ثابت بودن نظر به‌های مهم ایشان را می‌رساند که غبار زمان تاکنون نتوانسته آن را محو نماید و همچنان تازگی دارد. حال که به سالگرد فوت ایشان نزدیک می‌شوی بنده انجام وظیفه می‌نمایم که انشاءالله مورد قبول شما واقع شود هر چند در مورد بزرگان باید فرهیختگان بنویسند اما این کار ما را به حساب همان فضولی تلقی بفرمایند. و گر نه بقول شاعر : جایی که عقاب پر بریزد/ از پشه لاغری چه خیزد، و یا شعر امروز بزرگ سبزیست تحفه درویش/ چه کند یارانش نبایدش بیش!

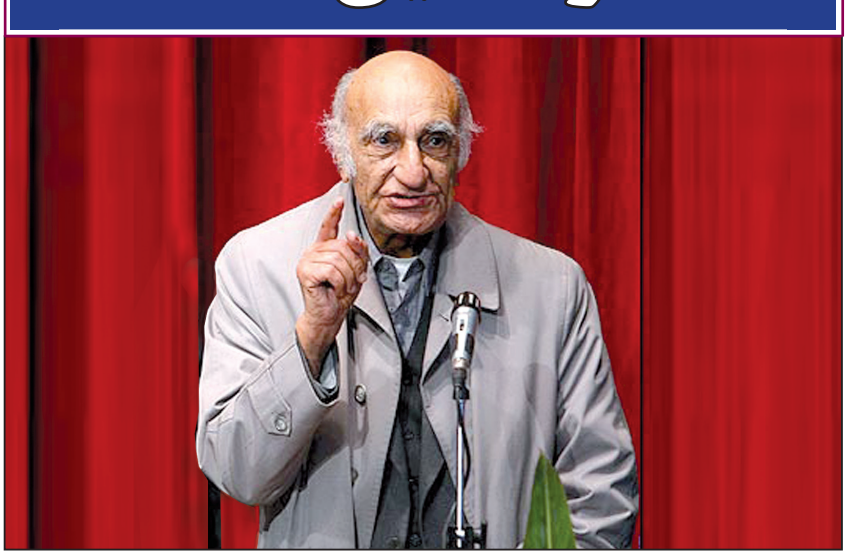
ابوالفضل طهانی -قزوین

در صفحه‌های تقویم‌های نجومی و استخراجی که به رسم همه ساله تهیه می‌کنم در صفحه‌های مربوط به چند ماه علاوه بر سلامتی آقا امام زمان و خوب بودن محصولات کشت و زرع به عنوانهایی می‌خورم از جمله فوت منشایخ و بزرگان ... همواره به این نکته مکت می‌کردم و مقداری دلشوره که به اتفاق مبدل شد. سال ۱۳۹۳ برای هنرمندان و بزرگان و اندیشمندان سال خوبی نبود از گوهرهایی که از رکاب انگشتی این جهان به روی خاک افتادند مرحوم دکتر ابراهیم باستانی پاریزی بودند و جامعه فرهنگ و هنر و تاریخ را از درخشش خود محروم کردند. باستانی پاریزی در کوچه و پس کوچه‌های تاریخ قدم زد و خاطرات خود را به قسه‌های کتابخانه‌ها سپرد آنچه در سینه‌اش بود گفت و مقداری را هم از جفای روزگار بود به وفای آن و دوستان بخشید و با خود به سینه خاک سپرد. اگر از جفای روزگار نوشت اما به اهل آن عشق می‌ورزید برای لحظه‌های عمر نکته‌ها داشت آنها را محو نمی‌کرد و به زودن جای پای تاریخ در گوشه گوشه ایران و دنیا نگران بود نگرش همراه با تاریخ در پروا بود او از کرمان -سللارها -جوغافیا می‌رفت به مصر و از آنجا دستمان را می‌گرفت کنار سلطان عثمانی می‌نشاند.

است فلاسفه باید تاریخ بنویسند ولتر نویسنده معروف فرانسوی این حرف اوست.اگر به ظاهر به این حرف تسلیم شویم ناچار باید بگوئیم همه کسانی که معلم تاریخ هستند ابتدا باید لیسانس فلسفه می‌گرفتند اما

یادی از مرحوم باستانی پاریزی

ذکر جمیل استاد



حقیقت این است که هر کس در کریدور و تنگناهای باور تاریخ قدم بگذارد. خود شهامت یک فیلسوف را بکار برده است. تنگناهایی که از راه‌روی اهرام مصر ناشناس‌تر از جاده ابریشم بی‌پایان‌تر از کوچه هفت پیچ حادثه‌آفرین‌ترند در واقع کسی که با تاریخ سر و کار دارد اگر حتی یک‌دور آن کوتاه تاریخ را با دید تعمق و بصیرت ورق بزند دید فلسفه در ذهن روشن خود ایجاد کرده است فلسفه از تاریخ جدا نیست هیچ پدیده‌ای در عالم بشری بهتر از دوام و پیوستگی حوادث تاریخی آدمی را به فلسفه خلقت عالم ایجاد آشنا نخواهد کرد و بساز فلسفه با بقول ویل دورانت ملکه علوم را هیچ فرزندی مددکارتر و وفادارتر از تاریخ نیست که با تار و پود خود حیات فلسفه را تشکیل می‌دهد. فیلسوف یونانی گفته (هراکلیتوس) هیچکس در یک رودخانه دو بار شنا نمی‌کند البته مقصودش این بوده که زمان و مکان و افراد سه خط مثلثی هستند که اساس تاریخ را تشکیل می‌دهند همیشه در تغییر و تحول بوده‌اند بنابراین بر خلاف شاعران خودمان هم وجود خلق مبدی می‌شود. هم زمین کیخسرو و هم ملک قباد. این حرف را باید از مورخ صاحب نظر خودمان ابوالحسن فرید بیهقی معروف به ابن فندق پیرسیم که گفته بود هیچ واقعه‌ای

نباشد جز خیر و شر که ساختن گردد که نه در عهد گذشته مثل آن یا نزدیک بدان واقع بوده باشد. ویژه‌گی‌های کار مورخ این است برای کسانی که در زمینه تاریخ کار می‌کنند اولین اصل آشنایی این است که

به کنار رود برویم آن شخص به لقمان و مالک او به کنار آب رسیده جناب حکمت ماب خصم را مخاطب نمود گفت اگر خواجه مرا میگویی که آبی را دیروز می‌گویی در حین نرد باختی در این رود جاری بوده باید نوشید تو آن آب را باز می‌گردان تا بخورد. اگر تکلیف می‌فرمایی که آبی را که حالا در درودر جریان دارد بکار می‌باید تو آبی را که از بالا می‌آید نوعی ساز که با این آب مخلوط نشود تا فرموده عمل آید این معنی مشخصی است آبی را که از اول آفرینش تا غایب در ایسن رود روان بوده و هست بیاشامد. مقصود این است که داستان لقمان حکیم انسان را بیاد پیوستگی تاریخ و گفتار هر اکتیوس می‌اندازد که هیچ حادثه کوچک و معلول قبلی یا حادثه بعدی نبوده این رودخانه جاری همان حیات آدمیزاد و خلقت عالم است که از ازل در این پهن دشت و بیابان بی‌انتها روان بوده و هم‌چنان خواهد بود یک فیلسوف امکان دارد مورخ نباشد ولی هر مورخ فیلسوف و حکیم است در تاریخ خواندم شیم هوانگ تی امپراطور چین بعد از آنکه دیوار چین را ساخت و فرمان داد که تاریخ باید از من شروع شود و غافل بود ملتی که سه هزار سال تاریخ دارد. با ساخت دیوار چین ارتباطش نه با سایر ملل قطع خواهد شد. و نه با کتابهایی که او ا مدامت کرده بودند و دستور داده بود هر کسی کتابی را مخفی کند او را با آهن گذاخته داغ کردند و تاریخ هم از او یاد می‌کند که مادرش را به مکان دور تبعید کرده بود. یک محقق تاریخ باید سه عامل را مدنظر قرار دهد.

چه عیار تند از محیط و اوضاع جغرافیایی و عمل وقوع یک حادثه تاریخی - زمان وقوع حادثه تاریخی و شخصت‌های موثر در پیدایش آن هیچ یک از علمای تاریخ خدا را عامل اصلی پیدایش تاریخ می‌دانند و

تکامل جامعه و قوه تکامل بشری. شرط تحقیق دریک فصل و یک موضوع تاریخی این است که ما بدانیم که این حادثه و این سانحه تاریخی در چه برهه‌ای از زمان و در چه گوشه‌ای از مکان قرار دارد. و رشتنه‌هایی که او و قهرمانان رایه گذشته پیوند می‌دهد کدام است و مهمتر از آن حوادث و اتفاقاتی که در آینده می‌تواند او را به گذشته پیوسته باشد کدام است اشاره کنیم به داستانی از تاریخ. ما می‌گوییم که لقمان حکیم در ملک ممالیک یکی از بنی اسرائیل انتظام داشت و سبب آزادی وی شد که روزی آن شخص اسرائیلی حرفی در لب رود به لعب نرد مشغول می‌نمود مشروط براینکه هر کس مغلوب شود آب رود را به اتمام بیاشامد یا نصف مستملکات خود را تسلیم نماید خواجه لقمان مغلوب گشته خصم او را به نوشید آب رود تکلیف نمود چون از انجام این کار معذور بود خواجه قبول فرمود که نصف اموال خود را تسلیم نماید مهلتی طلبید و به خانه آمد و آن شب را در ششدر اندوه به روز رسانید و روز بعد جناب حکمت انتساب که مقصود نورک مدائن رسیدند بود و به دستور معهود به سلام خواجه رفتند او را در غایب ملاط یافت از سبب حزن پرسید خواجه صورت قضیه را با لقمان در میان نهاد لقمان گفت بیا تا به اتفاق

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجو و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.

سفیر که تازه متوجه صف‌استادان شده بود، به سمت ما آمد خواست باب صحبت بگشاید. ولی هیچ کس چیزی نمی‌گفت و همه سالان در سکوت فرو رفته بود. سفیر، رو به رابزین فرهنگی کرد و گفت: -هو خیلی گرمه. -بله قربان، سی و هفت درجه است. -خیر، چهل درجه است. -رادیو اعلام کرد که سی و هفت درجه است. -لابد دو ساعت پیش بوده، الان چهل درجه است. -ممکنه، ولی یک ربع پیش اعلام کرد.

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجو و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.

سفیر که تازه متوجه صف‌استادان شده بود، به سمت ما آمد خواست باب صحبت بگشاید. ولی هیچ کس چیزی نمی‌گفت و همه سالان در سکوت فرو رفته بود. سفیر، رو به رابزین فرهنگی کرد و گفت: -هو خیلی گرمه.

-بله قربان، سی و هفت درجه است. -خیر، چهل درجه است. -رادیو اعلام کرد که سی و هفت درجه است. -لابد دو ساعت پیش بوده، الان چهل درجه است.

-ممکنه، ولی یک ربع پیش اعلام کرد.



نوستاری از بانوی داستان معاصر؛ فریده گلبو

از «ویس» تا «رامین»

محمد عوفی نویسنده و دانشمند نیمه دوم قرن ششم و نیمه اول قرن هفتم ه.ق در «لباب‌الالباب» فخرالدین گرگانی را به خاطر منظومه ویس و رامین از امثال شعرای جهان می‌خواند. و حمدالله مستوفی مورّخ و جغرافی دان قرن هشتم ه.ق که در دستور بالا ذکری از تاریخ گزیده او رفت - گفته است: «گر گانی شعری نیک دارد.» پژوهشگران غیرایرانی اما ایران‌شناسی هم که این اثر را مورد بررسی و مطالعه قرار داده‌اند نظیر (آرتو جان آبریی)، (ادوارد گرانویل براون)، (هانزی ماسه)، (هرمان آتسه) و ده‌ها تن دیگر همه و همه ارزش منظومه گرگانی را ستوده‌اند.

با این حال این منظومه نسبت به سایر منظومه‌های ادبیات کلاسیک ایران ناشناخته باقی مانده و هرگز سطری از آن در کتاب‌های درسی گنجانده نشده است. در جنگ‌های ادبی نیز به ندرت تکه‌ای از این منظومه دیده می‌شود این ماه همه شاید به علت آن گستاخی در انتخاب موضوع قصه است که حتی هدایت نیز به آن اشاره مختصری در حد یک کلمه دارد و وحید دستگردی به دلیل همان گستاخی، کل اثر را بر مبنای عقاید شخصی و بسا ملاحظات دیگر مورد حمله شدید قرار می‌دهد. و از میان خاورشناسان غیرایرانی «تودور نولده» باجمله کنایه‌آمیزی می‌گوید: «زیبایی ظاهری ویس و رامین را نمی‌توان فرزون‌تر از جنبه اخلاقی و معنوی‌اش دانست.» اما آن‌چه مسلم است این است که به هیچ بهانه نمی‌توان از شناخت یک اثر هنری قدیم چشم‌پوشی کرد. و آن‌هم اثری که از جنبه‌های مختلف حائز اهمیت است. صرف‌نظر از شناخته‌اش اوصاف و احوال زمان وقوع قصه و آن‌چه پیش از این گفته شد، یکی از نکات در خور تأمل این اثر که در سراسر داستان به گونه شگفتی‌آوری به چشم می‌خورد، توجه آگاهانه راوی حکایت به مسایل روان‌شناختی است. نکته‌ای که در علوم جدید این عصر و در قرون اخیر شناخته‌شده و مورد تحقیق قرار گرفته است.

اما چهارچوب قصه، جریان وقایع و بافت و مطالب آن، هر چند صادق هدایت به صراحت می‌نویسد: «شاید بازمانده یکی از قدیمی‌ترین رمان‌های عاشقانه و بی‌شک یکی از شاهکارهای بی‌مانند ادبیات فارسی به شمار آید.» و بعد اضافه می‌کند: «مقصود از رمان عاشقانه به مفهوم این جدید است»

ولی من بی‌آنکه به خود اجازه دهم در این زمینه ورای حرف شخصیتی چون صادق هدایت اظهارنظری بکنم، چنین به نظر می‌رسد نوع روایت فخرالدین اسعد گرگانی بیشتر به قصه‌های کلاسیک است که هر یک از ما از زبان مادران و یا مادربرز گهای خود شنیده‌ایم. به قصه‌هایی که باجمله معروف «یکی بود، یکی نبود» شروع می‌شود و غالباً وقایع ماورای حسی و عقلی هم در آن‌ها چاشنی داستان می‌دهد. در حالی که رمان به مفهوم امروزین خود، اگر وقایع آن در بستر رئالیسم حرکت کند، بر پایه تجربیات حسی و عقلی و مشاهدات عینی و واقعی استوار است. و اما هدف من از برگرداندن آن در قالب نثر یا همان هدفی است که پیش از این سه منظومه نظامی گنجوی (لیلی و مجنون -خسرو و شیرین -هفت پیکر) را به شکل رمانی متنور درآورده‌ام.

این که در حد توان و بضاعت قلم خوش نظر خوانندگان این کتاب را به اصل اثر جلب کنم، یک ایستگاه زمانی و فرضی موجود اورم تا نسل حاضر بنا به عادت رایج این زمان که قصه را در قالب نثر راحت‌تر می‌خوانند و آسان‌تر می‌فهمد و نیز باواژگان شناخته‌شده‌تر و امروزی‌تری از موضوع این منظومه آگاه شود.

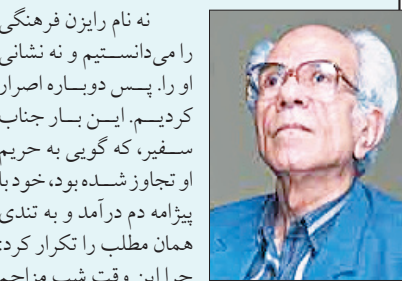
خوشبختانه هر سه تلاش پیشین موفقیت‌آمیز بود. به‌طوری‌که لیلی و مجنون به چاپ شانزدهم رسیده است. خسرو و شیرین مورد استفاده کارگردان صاحب‌نام عباس کیارستمی در تنظیم سناریوی فیلم شیرین قرار گرفت و هفت پیکر با ارسال نامه‌ای از طرف «مایکل بری» یکی از بزرگ‌ترین نظامی شناسان دنیا -که منظومه هفت پیکر را به شعر فراسه برگردانده است -مورد تحسین و تشویق واقع شد.

این نکته را نیز لازم به ذکر می‌دانم که قسمتی از منظومه خسرو و شیرین نظامی شباهت بسیار زیادی از تکه‌ای از منظومه ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی



بازگویی خاطرات دکتر جواد حدیدی/ ۷

دمی با آقای سفیر



من شید؟! پرید دنبال رابزین فرهنگیتون، این کار به من چه ربطی داره؟ رفتار او، با وجود آن که می‌گفتند مرد فاضلی

است، بسیار زشت و زننده و دور از تدبیر و سیاست بود؛ گروهی دانشجو، دختر و پسر، زن و مرد، همراه چند تن از استادانشان راهی دراز پیچوده و به سفارتخانه کشور خود پناه آورده بودند. حال جناب سفیر با آنان مدتی برخوردی داشت. در پی سخنان سفیر، همسر مدیر کاروان که سیخت خشمگین شده بود، گفت: شما از «ادمت» اصلا بویی نبرده‌اید. اگر ما بیگانه هم باشیم باز شما نیاپست با ما این طور رفتار کنید! این جا بخانه ماست. خانه ملت ماست. شما برای همین جور چیزها این جا هستید...

وی که دانشجوی رشته تاریخ بود همچنان عباراتی شعارگونه بر زبان می‌آورد. استادان هم که قلباً از واکنش او شاد شده بودند، او را به حال خود واگذاشتند تا هر چه در دل دارد بگوید. سپس از او خواستند که خاموش شود. مدیر کاروان به عنوان عذرخواهی گفت: ببخشید آقای سفیر، دانشجویان خسته‌اند و نمی‌دانند چه می‌گویند. سفير که چنین دید، مانند بادکنکی که سوراخ شده باشد بیکاره وارفت؛ بسیار خوب، بگو تو تا ببینم رابزین فرهنگیتان کجاست.

است که تمدن‌های بزرگ دنیا مانند مصر و تمدن عظیم بین‌النهرین و تمدن بزرگ -چین- عیلام و مونهجو دارد در کناره رودهای نیل -کارون- هوانگ‌هو و سند تشکیل و پرورش یافت همانطوری‌که گتمت و قایع تاریخی بهم پیوسته‌اند. می‌بینیم که امپراطور بزرگ رم به آن صورت و ایران هم بدینگونه و چین -هند در خود گر گرفتار مردم

خیره از حمایت ساسانیان بی‌بهره‌اند و حبشه سال‌ها پیش در اثر حمایت ایران در جنگ اصحاب فیل از یمن رانده شده به عبارتی - حادثه قدسیه و میرموک فقط در این برهه از زمان می‌توانست اتفاق بیفتد و اصل تاریخ و شخصیت این قدر مهم است که کارلایل انگلیسی اصلاً قهرمانان را موجب پیدایش تاریخ می‌داند البته این نظریه اغراق‌آمیز است این همان نظریه پیدایش مغ و تخم‌مرغ است که آیا قهرمانان اجتماع را تغییر داده‌اند یا جامعه قهرمانان را به وجود آورده‌اند و در رابطه با تاریخ و قهرمانان به نکته‌ایی اشاره کنم که در سال ۲۲۲ هجری یعقوب لیث از خلیفه شکست خورد در جندی شاپور ماند خلیفه بعد از سه سال نتوانست به او پیروز شود تا سرانجام در اثر بیماری به بستر افتاد و با لجاجت خواست طیب او را معاینه کند و او درگذشت. آیا او لجاجت نمی‌کرد و کمی کوتاه می‌آمد و چند سال بیشتر عمر می‌کرد امکان نداشت مسیر تاریخ عوض شود متأسفانه تاریخ در قبال این اگرهامسکوت کرده است یعنی می‌خواهم بگویم وضع روحی و مزاجی شخصیت‌های تاریخی در بسیاری از حوادث موثر بوده است این را هم عرض کنم که هر چه در عالم اتفاق می‌افتد مینسوط به یک قدرت قاهر است که آن را به قدرت نمایی خداوند تعبیر می‌کنند انسان اسیر زمان و مکان خود است. البته تاریخ بدون انسان ساخته نمی‌شود ولی تاریخ هم انسان نمی‌سازد این جاست که فلاسفه می‌گویند که چیزهایی که می‌بینیم با اصول ابتدایی نظام فکری ما موافق نیست لااقل عدالت خداوندی را مورد سنوال قرار می‌دهد. مرحوم فواد کرمانی می‌گوید:

هرگز ندهد کام به مسکین غنی کان خواجه بمرده باد و صد عدل قماش همسایه بماند زنده از بی‌گفتنی حتی ویل دورانت با ۲۵ جلد تاریخ تمدن عالمش باز می‌گوید قسمت عمده تاریخ حدس است و باقی تعصب بدین علت است که آدم کمتر می‌تواند به کنه قضایای پی ببرد. خود من در مقام تحیر روزی گفته‌ام: یک عمر شدیم محو تاریخ سیر وزجمله علل باز گرفتیم خبیر حق بود که علت‌العمل بسود و ذکر باقی همگی عوارض زود گذر در این مقام است که انسان آرزوی کشف و شهود می‌کند و مثل مولانا می‌گوید:

بجز اصولی مادی که با اعداد و ارقام نظریه تاریخی را می‌خواهند بقبول‌اند ولی هیچ یک منکر عامل جغرافیا و محیط نیستند او ظاهر مسئله این است هر ۱۱ سال یکبار لکه‌هایی در خشان نمایان می‌شود که باعث تغییرات جوی شده در نتیجه نیامدن نزولات آسمانی باعث قحطی و خشکسالی و بکاری و بی‌نواپی شده و همه ناراضی‌ها موجب گرسنگی خواهد شد و خود این کافئ است تنها به یک مورد آن یعنی واقعه حمله اعراب اشاره کنیم با توجه به طغیان رودخانه فرات و دجله مغلوب گشته خصم او را به نوشید آب رود تکلیف نمود چون از انجام این کار معذور بود خواجه قبول فرمود که نصف اموال خود را تسلیم نماید مهلتی طلبید و به خانه آمد و آن شب را در ششدر اندوه به روز رسانید و روز بعد جناب حکمت انتساب که مقصود نورک مدائن رسیدند بود و به دستور معهود به سلام خواجه رفتند او را در غایب ملاط یافت از سبب حزن پرسید خواجه صورت قضیه را با لقمان در میان نهاد لقمان گفت بیا تا به اتفاق

آن گاه دستور داد که مستخدم در را بگشاید. وی کاروانیان را به سالتی بزرگ راهنمایی کرد و برای هر کدام یک شیشه پپسی گولای خنک آورد. دانشجویان اندکی آرام گرفتند ولی نسبت به سفیر همچنان بی‌اعتنا بودند. در این فاصله رابزین فرهنگی نیز از راه رسید و آنان را به هتلی مجلل، از سری هتلهای بازمانده از دوره انگلیسیها، راهنمایی کرد.

صف ایستاده و منتظر ورود او بودند. این مسأله، با توجه به آنچه شب پیش روی داده بود، کاروانیان را خشمگین‌تر کرد. از این رو، وقتی که سفیر همراه رابزین فرهنگی وارد سالن شد، هیچ کس به او اعتنایی نکرد. وی که چنین دید در پی یافتن همسخنی برآمد و نیافت. ناگزیر به‌سوی نخستین کسی که در صف دانشجویان ایستاده بود و سرو وضعی مرتب و آراسته داشت، رفت و پرسید: شما دانشجوی چه رشته‌ای هستید؟

این سؤال بسیار بی‌جایی بود. زیرا کاروان متشکل از دانشجویان رشته تاریخ بود که آمده‌بودند آثار باستانی هند و پاکستان، به خصوص بناهای بازمانده از دوره شاهان بابری را ببینند و چنین سؤالی اصولاً مورد نداشت.

عرض سلام و ادب خدمت برادر فرهیخته و ارجمند. از درگاه خداوند متعال برای جنتابعالی و خانواده محترم سلامتی، صبر و آرامش خواستارم. امیدوارم روح و جسم شما از انوار قدسی خداوند متعال برخوردار باشد. ضمن تشکر و سپاس از چاپ مقاله اینجانب در مورد خاطرات سوانسون شوق تازه‌ای در من ایجاد کردید.

حدود ۳۰ سالی بود که با مطبوعات همکاری نداشتم زیرا آنچه آنها هستند باب سلیقه ما نبودند خدا رحمت کند دکتر محمود عنایت (مجله نگین) و دنیای سخن و فرهنگ مردم و از جمله مجله‌های طنز که امروزه از آنها خبری نیست تنها مونس و دل‌خوشی هفته‌گی ما ویژه‌نامه وزین فرهنگی و هنر ادبیات روزنامه اطلاعات است البته من رابطه ۵۰ ساله‌ام را با روزنامه اطلاعات قطع نکرده بودم ولی از زمانی که مجله دختران و پسران آن موسسه در حال انتشار بود ما به مرض مجله خوانی مبتلا شدیم و هم اکنون ادامه دارد. هرچند عیال ما به این مسئله اعتقاد پیدا کرده که روزنامه‌نویسی شهرت دارد ولی نان ندارد و گویی او هم علت بله گفتن را در رویت مقاله‌های ما در آن روزنامه‌های گذشته‌میدیده ولی می‌گوید هر چند نوشته‌های تو برایت نان نشد ولی زن که شد!

حالا نمی‌دانم بعد از مدتها باز دست به قلم شده‌ام و جنانیتی مرتکب شده‌ام که وقت گرانهای شما را به قتل برسانم - اما طبق معمول هر ساله روزنامه وزین اطلاعات در ایام نوروز ویژه‌نامه‌ای منتشر می‌کند مقاله ارسانی گفتگوی دوست بی‌خبرم امیر اسماعیلی است که در سال ۱۳۵۷ با مرحوم استاد گران‌قدر ابراهیم باستانی پاریزی انسجام داده که خوشبختانه من در مرتب کردن کتابخانه‌ام آن را پیدا کردم. مرحوم استاد ابراهیم پاریزی حق بسیاری به تاریخ و فرهنگ این مرز و بوم دارد نباید فراموش شود حالا که عده‌ای برای فوت یک پارینه‌اند آنچنانی در روزنامه و مجلات گوناگون زرد - آبی - بنفش از سنجایای اخلاقی -نوع لباس - غذای مورد علاقه - سفرهای خارجی و آخرین لحظه‌های فوت کیلو مترها مطلب می‌نویسند این دینی به گردن ماست که از ایشان هر ساله تجلیل مغرطه شود.

در این گفتگو مطالب شیرین و خواندنی استاد جای تأمل و تفکر است و ثابت بودن نظر به‌های مهم ایشان را می‌رساند که غبار زمان تاکنون نتوانسته آن را محو نماید و همچنان تازگی دارد. حال که به سالگرد فوت ایشان نزدیک می‌شوی بنده انجام وظیفه می‌نمایم که انشاءالله مورد قبول شما واقع شود هر چند در مورد بزرگان باید فرهیختگان بنویسند اما این کار ما را به حساب همان فضولی تلقی بفرمایند. و گر نه بقول شاعر : جایی که عقاب پر بریزد/ از پشه لاغری چه خیزد، و یا شاعر امروز بزرگ سبزیست تحفه درویش/ چه کند یارانش نباشد بیش!

ابوالفضل طهانی - قزوین

در صفحه‌های تقویم‌های نجومی و استخراجی که به رسم همه ساله تهیه می‌کنم در صفحه‌های مربوط به چند ماه علاوه بر سلامتی آقا امام زمان و خوب بودن محصولات کشت و زرع به عنوانهایی می‌خورم از جمله فوت منشایخ و بزرگان ... همواره به این نکته مکت می‌کردم و مقداری دلشوره که به اتفاق مبدل شد. سال ۱۳۹۳ برای هنرمندان و بزرگان و اندیشمندان سال خوبی نبود از گوهرهایی که از رکاب انگشتی این جهان به روی خاک افتادند مرحوم دکتر ابراهیم باستانی پاریزی بودند و جامعه فرهنگ و هنر و تاریخ را از درخشش خود محروم کردند. باستانی پاریزی در کوچه و پس کوچه‌های تاریخ قدم زد و خاطرات خود را به قسه‌های کتابخانه‌ها سپرد آنچه در سینه‌اش بود گفت و مقداری را هم از جفای روزگار بود به وفای آن و دوستان بخشید و با خود به سینه خاک سپرد. اگر از جفای روزگار نوشت اما به اهل آن عشق می‌ورزید برای لحظه‌های عمر نکته‌ها داشت آنها را محو نمی‌کرد و به زودن جای پای تاریخ در گوشه گوشه ایران و دنیانگران بود نگرش همراه با تاریخ در پروا بود او از کرمان -سللارها - جوغرافیا می‌رفت به مصر و از آنجا دستمان را می‌گرفت کنار سلطان عثمانی می‌نشاند.

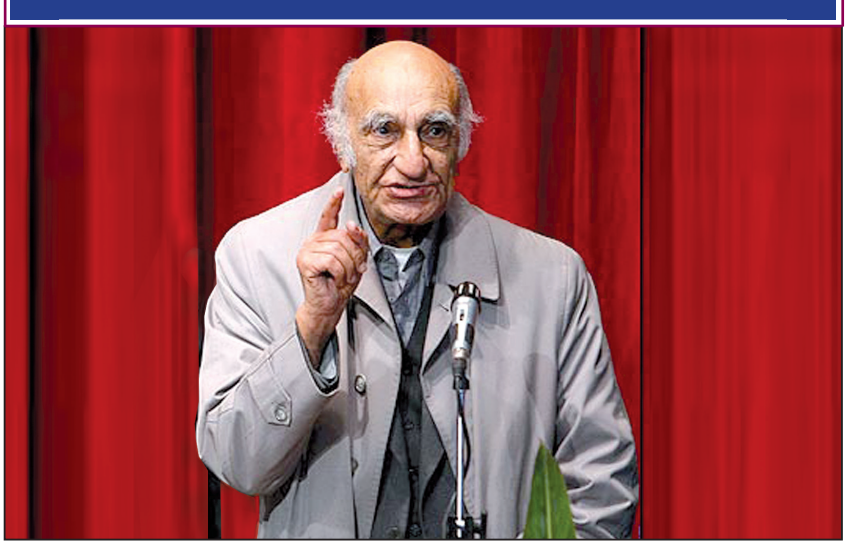
است، بسیار زشت و زننده و دور از تدبیر و سیاست بود: گروهی دانشجو، دختر و پسر، زن و مرد، همراه چند تن از استادانشان راهی دراز پیچوده و به سفارتخانه کشور خود پناه آورده بودند. حال جناب سفیر با آنان مدین برخوردی داشت. در پی سخنان سفیر، همسر مدیر کاروان که سیخت خشمگین شده بود، گفت: شما از «ادمت» اصلا بوی نبرده‌اید. اگر ما بیگانه هم باشیم باز شما نیاپست با ما این طور رفتار کنید! این جا بخانه ماست، خانه ملت ماست. شما برای همین جور چیزها این جا هستید...

وی که دانشجوی رشته تاریخ بود همچنان عباراتی شعار گونه بر زبان می‌آورد. استادان هم که قلبا از واکنش او شاد شده بودند، او را به حال خود وا گذاشتند تا هر چه در دل دارد بگوید. سپس از او خواستند که خاموش شود. مدیر کاروان به عنوان عذر خواهی گفت: ببخشید آقای سفیر، دانشجویان خسته‌اند و نمی‌دانند چه می‌گویند. چرا این وقت شب مزاحم سفیر که چنین دید، مانند باد کتبی که سوراخ شده باشد بکباره وارفت؛ بسیار خوب، بگویم تو تا ببینم رازین فرهنگیتان کجاست.

است فلاسفه باید تاریخ بنویسند ولتر نویسنده معروف فرانسوی این حرف اوست. اگر به ظاهر به این حرف تسلیم شویم ناچار باید بگوئیم همه کسانی که معلم تاریخ هستند ابتدا باید لیسانس فلسفه می‌گرفتند اما

یادی از مرحوم باستانی پاریزی

ذکر جمیل استاد



حقیقت این است که هر کس در کریدور و تنگناهای باور تاریخ قدم بگذارد. خود شهامت یک فیلسوف را بکار برده است. تنگناهایی که از راه‌روی اهرام مصر ناشناس‌تر از جاده ابریشم بی‌پایان‌تر از کوچ هفت پیچ حادثه‌افزین‌ترند در واقع کسی که با تاریخ سر و کار دارد اگر حتی یک‌دور آن کوتاه تاریخ را با دید تعمق و بصیرت ورق بزند دید فلسفه در ذهن روشن خود ایجاد کرده است فلسفه از تاریخ جدا نیست هیچ پدیده‌ای در عالم بشری بهتر از دوام و پیوستگی حوادث تاریخی آدمی را به فلسفه خلقت عالم ایجاد آشنا نخواهد کرد و بساز فلسفه با بقول ویل دورانت ملکه علوم را هیچ فرزندی مددکارتر و وفادارتر از تاریخ نیست که با تار و پود خود حیات فلسفه را تشکیل می‌دهد. فیلسوف یونانی گفته (هراکلیتوس) هیچکس در یک رودخانه دو بار شنا نمی‌کند البته مقصودش این بوده که زمان و مکان و افراد سه خط مثلثی هستند که اساس تاریخ را تشکیل می‌دهند همیشه در تغییر و تحول بوده‌اند بنابراین بر خلاف شاعران خودمان هم وجود خلق مبدی می‌شود. هم زمین کیخسرو و هم ملک قباد. این حرف را باید از مورخ صاحب نظر خودمان ابوالحسن فرید بیهقی معروف به ابن فندق پیرسیم که گفته بود هیچ واقعه‌ای

نباشد جز خیر و شر که ساختن گردد که نه در عهد گذشته مثل آن یا نزدیک بدان واقع بوده باشد. ویژه‌گی‌های کار مورخ این است برای کسانی که در زمینه تاریخ کار می‌کنند اولین اصل آشنایی این است که

یادی از مرحوم باستانی پاریزی

ذکر جمیل استاد

در این گفتگو مطالب شیرین و خواندنی استاد جای تأمل و تفکر است و ثابت بودن نظر به‌های مهم ایشان را می‌رساند که غبار زمان تاکنون نتوانسته آن را محو نماید و همچنان تازگی دارد. حال که به سالگرد فوت ایشان نزدیک می‌شوی بنده انجام وظیفه می‌نمایم که انشاءالله مورد قبول شما واقع شود هر چند در مورد بزرگان باید فرهیختگان بنویسند اما این کار ما را به حساب همان فضولی تلقی بفرمایند. و گر نه بقول شاعر : جایی که عقاب پر بریزد/ از پشه لاغری چه خیزد، و یا شاعر امروز بزرگ سبزیست تحفه درویش/ چه کند یارانش نباشد بیش!

ابوالفضل طهانی - قزوین

حقیقت این است که هر کس در کریدور و تنگناهای باور تاریخ قدم بگذارد. خود شهامت یک فیلسوف را بکار برده است. تنگناهایی که از راه‌روی اهرام مصر ناشناس‌تر از جاده ابریشم بی‌پایان‌تر از کوچ هفت پیچ حادثه‌افزین‌ترند در واقع کسی که با تاریخ سر و کار دارد. و رشته‌هایی که او و قهرمانان رایه گذشته پیوند می‌دهد کدام است و مهمتر از آن حوادث و اتفاقاتی که در آینده می‌تواند او را به گذشته پیوسته باشد کدام است اشاره کنم به داستانی از تاریخ. ما می‌گوئیم که لقمان حکیم در ملک ممالیک یکی از بنی اسرائیل انتظام داشت و سبب آزادی وی شد که روزی آن شخص اسرائیلی حرفی در لب رود به لعب نرد مشغول می‌نمود مشروط براینکه هر کس مغلوب شود آب رود را به اتمام بیاشامد یا نصف مستملکات خود را تسلیم نماید خواجه لقمان مغلوب گشته خصم او را به نوشید آب رود تکلیف نمود چون از انجام این کار معذور بود خواجه قبول فرمود که نصف اموال خود را تسلیم نماید مهلتی طلبید و به خانه آمد و آب شب را در ششدر اندوه به روز رسانید و روز بعد جناب حکمت انتساب که مقدس نور کرد خاند رسیدند بود و به دستور معهود به سلام خواجه رفتند او را در غایب ملاقات یافت از سبب حزن پرسید خواجه صورت قضیه را با لقمان در میان نهاد لقمان گفت بیا تا به اتفاق

به کنار رود برویم آن شخص به لقمان و مالک او به کنار آب رسیده جناب حکمت ماب خصم را مخاطب نمود گفت اگر خواجه مرا میگویی که آبی را دیروز می‌گویی در حین نرد باختی در این رود جاری بوده باید نوشید تو آن آب را باز می‌گردان تا بخورد. اگر تکلیف می‌فرمایی که آبی را که حالا در درود جریان دارد بکار می‌باید تو آبی را که از بالا می‌آید نوعی ساز که با این آب مخلوط نشود تا فرموده عمل آید این معنی مشخصی است آبی را که از اول آفرینش تا غایب در ایسن رود روان بوده و هست بیاشامد. مقصود این است که داستان لقمان حکیم انسان را بیاد پیوستگی تاریخ و گفتار هر اکیتوس می‌اندازد که هیچ حادثه کوچک و معلول قبلی یا حادثه بعدی نبوده این رودخانه جاری همان حیات آدمیزاد و خلقت عالم است که از ازل در این پهن دشت و بیابان بی‌انتها روان بوده و هم‌چنان خواهد بود یک فیلسوف امکان دارد مورخ نباشد ولی هر مورخ فیلسوف و حکیم است در تاریخ خواندم شیم هوانگ تی امپراطور چین بعد از آنکه دیوار چین را ساخت و فرمان داد که تاریخ باید از من شروع شود و غافل بود ملتی که سه هزار سال تاریخ دارد. با ساخت دیوار چین ارتباطش نه با سایر ملل قطع خواهد شد. و نه با کتابهایی که او ا مدامت کرده بودند و دستور داده بود هر کسی کتابی را مخفی کند او را با آهن گذاخته داغ کردند و تاریخ هم از او یاد می‌کند که مادرش را به مکان دور تبعید کرده بود. یک محقق تاریخ باید سه عامل را مدنظر قرار دهد.

از پیوستگی و تداوم تاریخ غافل نباشند بنابراین نخستین شرط تحقیق دریک فصل و یک موضوع تاریخی این است که ما بدانیم که این حادثه و این سانحه تاریخی در چه برهه‌ای از زمان و در چه گوشه‌ای از مکان قرار دارد. و رشته‌هایی که او و قهرمانان رایه گذشته پیوند می‌دهد کدام است و مهمتر از آن حوادث و اتفاقاتی که در آینده می‌تواند او را به گذشته پیوسته باشد کدام است اشاره کنم به داستانی از تاریخ. ما می‌گوئیم که لقمان حکیم در ملک ممالیک یکی از بنی اسرائیل انتظام داشت و سبب آزادی وی شد که روزی آن شخص اسرائیلی حرفی در لب رود به لعب نرد مشغول می‌نمود مشروط براینکه هر کس مغلوب شود آب رود را به اتمام بیاشامد یا نصف مستملکات خود را تسلیم نماید خواجه لقمان مغلوب گشته خصم او را به نوشید آب رود تکلیف نمود چون از انجام این کار معذور بود خواجه قبول فرمود که نصف اموال خود را تسلیم نماید مهلتی طلبید و به خانه آمد و آب شب را در ششدر اندوه به روز رسانید و روز بعد جناب حکمت انتساب که مقدس نور کرد خاند رسیدند بود و به دستور معهود به سلام خواجه رفتند او را در غایب ملاقات یافت از سبب حزن پرسید خواجه صورت قضیه را با لقمان در میان نهاد لقمان گفت بیا تا به اتفاق

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجوی و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.

سفیر که تازه متوجه صف استادان شده بود، به سمت ما آمد خواست باب صحبت بگشاید. ولی هیچ کس چیزی نمی‌گفت و همه سالان در سکوت فرو رفته بود. سفیر، رو به رازین فرهنگی کرد و گفت:
- هو خیلی گرمه.
- بله قربان، سی و هفت درجه است.
- خیر، چهل درجه است.
- رادیو اعلام کرد که سی و هفت درجه است.
- لابد دو ساعت پیش بوده، الان چهل درجه است.
- ممکنه، ولی یک ربع پیش اعلام کرد.

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجوی و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجوی و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.

از سوی دیگر، سفیر مخاطب خود را بد انتخاب کرده بود: وی مستخدم کاروان بود نه دانشجوی و نمی‌دانست چه بگوید، و سخت به خود فشار می‌آورد که از خنده منجر نشود. دانشجویان نیز از این صحنه و از اصرار سفیر که سؤال خود را تکرار می‌کرد، خنده‌ای شیطنت‌آمیز بر لب داشتند. مدیر کاروان که دید چیزی نمانده است صدای شلیک خنده بلند شود گفت: جناب آقای سفیر، تشریف بیاورید این جا.



نوشته‌ای از بانوی داستان معاصر؛ فریده گلبو

از «ویس» تا «رامین»

محمّد عوفی نویسنده و دانشمند نیمه دوم قرن ششم و نیمه اوّل قرن هفتم ه‍.ق در «لباب‌الالباب» فخر الدین گرجانی را به خاطر منظومه ویس و رامین از امثال شعرای جهان می‌خواند.
و حمدالله مستوفی مورّخ و جغرافی‌دان قرن هشتم ه‍.ق که در دستور بالا ذکرى از تاریخ گزیده او رفت – گفته است: «گر گانی شعری نیک دارد.»
پژوهشگران غیرایرانی اما ایران‌شناسی هم که این اثر را مورد بررسی و مطالعه قرار داده‌اند نظیر (آرتو جان آبرّی)، (ادوارد گرانویل براون)، (هانزی ماسه)، (هرمان آنته) و ده‌ها تن دیگر همه و همه ارزش منظومه گرجانی را ستوده‌اند.
با این حال این منظومه نسبت به سایر منظومه‌های ادبیات کلاسیک ایران ناشناخته باقی‌مانده و هرگز سطرى از آن در کتاب‌های درسى گنجانده نشده است. در جنگ‌های ادبى نیز به ندرت تکه‌ای از این منظومه دیده می‌شود این‌ها همه شاید به علت آن گستاخی که در انتخاب موضوع قصه است که حتّی هدایت نیز به آن اشاره مختصرى در حد یک کلمه دارد و وحید دستگردى به دلیل همان گستاخی، کلّ اثر را بر مبنای عقاید شخصی و با ملاحظات دیگر مورد حمله شدید قرار می‌دهد. و از میان خاورشناسان غیرایرانی «تودور نولده» باجمله کنایه‌آمیزی می‌گوید: «زیبایی ظاهری ویس و رامین را نمی‌توان فروزن‌تر از جنبه اخلاقی و معنوی‌اش دانست.» اما آن‌چه مسلم است این است که به هیچ بهانه نمی‌توان از شناخت یک اثر هنری قدیم چشم‌پوشی کرد. و آن‌هم اثری که از جنبه‌های مختلف حائز اهمیت است. صرف‌نظر از شناخته‌اشد اوصاف و احوال زمان و وقع قصه و آن‌چه پیش از این گفته شد، یکى از نکات در خور تأمل این اثر که در سراسر داستان به گونه شگفتی‌آوری به چشم می‌خورد، توجه آگاهانه راوی حکایت به مسایل روان‌شناختی است. نکته‌ای که در علوم جدید این عصر و در قرون اخیر شناخته‌شده و مورد تحقیق قرار گرفته است. اما چهارچوب قصه، جریان وقایع و بافت و مطالب آن، هر چند صادق هدایت به صراحت می‌نویسد: «شاید بازماندۀ یکی از قدیمی‌ترین رمان‌های عاشقانه و بی‌شک یکی از شاهکارهای بی‌مانند ادبیات فارسی به شمار آید.» و بعد اضافه می‌کند: «مقصود از رمان عاشقانه به مفهوم این جدید است»

ولی من بی‌آنکه به خود اجازه دهم در این زمینه وراى حرف شخصیتی چون صادق هدایت اظهارنظری بکنم، چنین به‌نظر می‌رسد نوع روایت فخرالدین اسعد گرگانی بیشتر به قصه‌های سیستان است که هر یک از ما از زبان مادران و یا مادربرز گهای خود شنیده‌ایم. به قصه‌هایی که باجمله معروف «یکی بود، یکی نبود» شروع می‌شود و غالباً وقایع ماورای حسّی و عقلی هم در آن‌ها چاشنی داستان می‌دهد. در حالی که رمان به مفهوم امروزین خود، اگر وقایع آن در بستر رئالیسم حرکت کند، بر پایه تجربیات حسّی و عقلی و مشاهدات عینی و واقعی استوار است.

و اما هدف من از برگرداندن آن در قالب نثر یا همان هدفی است که پیش از این سه منظومه نظامی گنجوی (لیلی و مجنون - خسرو و شیرین - هفت پیکر) را به شکل رمانی متّور درآورده‌ام. این‌که در حد توان و بضاعت قلم خویش نظر خوانندگان این کتاب را به اصل اثر جلب کنم، یک ایستگاه زمانی و فرضی موجود اّورم تا نسل حاضر بنا به عادت رایج این زمان که قصه را در قالب نثر راحت‌تر می‌خواند و آسان‌تر می‌فهمد و نیز با واژگان شناخته‌شده‌تر و امروزی‌تری از موضوع این منظومه آگاه شود. خوشبختانه هر سه تلاش پیشین موفقیت‌آمیز بود. به‌طوری‌که لیلی و مجنون به چاپ شانزدهم رسیده است. خسرو و شیرین مورد استفاده کارگردان صاحب‌نام عباس کیارستمی در تنظیم سناریوی فیلم شیرین قرار گرفت و هفت پیکر با ارسال نامه‌ای از طرف «مایکل بری» یکی از بزرگ‌ترین نظامی‌شناسان دنیا – که منظومه هفت پیکر را به شعر فراسه برگردانده است – مورد تحسین و تشویق واقع شد.

این نکته را نیز لازم به ذکر می‌دانم که قسمتی از منظومه خسرو و شیرین نظامی‌شاهت بسیار زیادی در تکه‌ای از منظومه ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی دارد. و این‌که با نظامی به تقلید از گرگانی چنین صحنه‌ای را در منظومه خویش گنجانیده یا این شباهت آشکار، تصادفی است و یا این‌که هر دو شاعر تحت تأثیر قصه واحدی از گذشته‌های دورتر بوده‌اند، قضائى است که از حد تشخیص و صلاحیت من فراتر است. به هر حال در قدیم عادت به منظومه خوانی بیشتر از امروز بوده است. امروزه داستان در قالب نثر نوشته و خوانده می‌شود. و قصه چون به نثر بیان شود، نیاز به پیوند منطقی تّری میان وقایع خود دارد. از این رو هر جا لازم آمده‌یى که اصل داستان، مخدّرش، کم و یا زیاد شود، به ناچار با ترفندی نخ انسجام را از میان وقایع داستان عبور داده‌ام. اما خواننده محترم می‌تواند مطمئن‌اند شسته باشد که با خواندن این کتاب از محتوای منظومه ویس و رامین فخرالدین اسعد گرگانی به طور کامل آگاهی یافته است. این قصه برخاسته از تمایلات بشری در چهارچوب زندگی دنیایی و بهتر گفته شود، تبلور هیجانات انسان زمینی است. و از آن‌جا که بسیاری از حماسه‌های عاشقانه حتّی جهان‌روایتگر عشق بوده‌اند، حکایتشان با رنج و درد و هجر و محرومی آمیخته است و اکثر باسیاهی مرگ یا پایان می‌پذیرد، اگر نگوییم بگانه بودن، می‌توانیم گفت کم‌تظیر بودن سرگذشت ویس و رامین در منظومه گرگانی سخت چشمگیر و در خور ملاحظه است.

بیشتر شخصیت‌های صاحب‌نظری که منظومه ویس و رامین را به نقد کشیده‌اند به شباهت این داستان با افسانه (ترستان و ایبوت) اشارهای داشته‌اند. صادق هدایت در همان مقاله نامه برده شده اظهارنظر می‌کند:

«در ویس و رامین، زمانی عشق و مرگ مانند رمان ترستان و ایبوت به هم آغشته می‌گردد و کتاب لحن ناامید تلخ و شاعرانه‌ای که به خود می‌گیرد. و هنگامی که در توصیف عشق سرکش جوانی، همپایه با رمان معروف (رایلدی چارتلی) می‌شود.» دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن درباره شباهت قصه ویس و رامین با افسانه ترستان و ایبوت می‌نویسد: «آیه‌ها راستی شباهتی بین این دو سرگذشت هست؟ باید گفت هم هست و هم نیست. از نظر مسیر ماجرا و رنگ برونی همانندی ویس و رامین با ترستان و ایبوت حیرت‌آور است. از نظر سرشت ماجرا و مایه درونی هیچ‌گونه شباهتی میان این دو نیست.»
مینورسکی مقایسه بین ویس و رامین و ترستان و ایبوت را مانند مقایسه برخی از افسانه‌های عاشقانه شرقی با همتای غربی‌اش در شباهت میان شخصیت‌های داستان، حوادث برجسته و مهم، صحنه‌های غیرمربّ و عقیده اساسی درباره عشق که همه موانع را از سر راه برمی‌دارد، می‌داند. اما در عین حال معتقد است به سبب بعد مسافت میان شهر مر و در خراسان و شبه جزیره «کورنواى» در جنوب غربى بریتانیا که محل وقوع حوادث دو افسانه‌اند، شباهت بین این دو داستان از تعمیمی مبهم فراتر نمی‌رود.

بعضى ها به احتمال و صرفاً بر مبنای حدس و گمان، سرچشمه اصلی هر دو داستان را افسانه‌های هندی دانسته‌اند.
شاعر خود درباره قصه ویس و رامین در پاسخ عمید ابوالفتح، وقتی از او می‌خواهد که قصه را با خلق منظومه‌ای زنده کند و زنده نگه دارد می‌گوید:
تبدیم زان نكور داستانى
نماد جز به خرم بوستانى
لنكدهر كه بر خورشيد بيازش
تلكدهر كه بر خورشيد بيازش
به گفته ذبیح‌الله صفّا در تاریخ ادبیات ایران: «از فخرالدین اسعد گرگانی جزو منظومه ویس و رامین، مسلماً اشعار دیگری نیز بود که شهرت بسیاری نداشت و عوفی جز یک قطعه چیزی از آن‌ها نیافته بود.»



یادمان

حسین عسکری



حسین عسکری

آیت الله شیخ محمدتقی برغانی معروف به شهید ثالث (شهادت ۱۳۶۳ق) فرزند شیخ محمدملایکه برغانی، از فقیهان نامدار و مبارز روزگار قاجار است. در حدود سال ۱۸۳ق در روستای بَرغان از توابع شهرستان ساوجبلاغ واقع در استان البرز زاده شد.

مقدمات علوم اسلامی را نزد پدرش فراگرفت و در نوجوانی، قرآن کریم و نهج البلاغه را حفظ کرد. در جوانی جهت ادامه تحصیل به حوزه علمیه قزوین رفت. پس از آن، سالیانی به قصد تکمیل مدارج علمی به شهرهای اصفهان، کربلا و قم سفر کرد. آخوند ملا آقا بیدآبادی (م ۱۹۷ق)، شیخ محمدباقر وحید بهبهانی (م ۱۲۰۵ق)، میرزا ابوالقاسم گیلانی قمی معروف به صاحب قوانین (م ۱۳۳۱ق)، آخوند ملاعلی نوری (م ۱۲۴۶ق)، سیدعلی طباطبایی اصفهانی معروف به صاحب ریاض (م ۱۲۳۱ق) از جمله استادان او بودند. در سال ۱۲۲۰ق رساله «قضاء الفوائت» را در کربلا به توصیه استادش صاحب ریاض نوشت. به گفته خود او، در اصفهان بیشتر به حکمت اشتغال داشته و علاوه بر تحصیل، فلسفه صدرایی تدریس می کرده است. در حدود سال ۱۲۲۰ق به ایران بازگشت و در تهران به تدریس و تبلیغ امور دینی پرداخت. پس از چندی دوباره به عتبات بازگشت. اعتراض های او به فتععلی شاه قاجار (م ۱۲۵۰ق) و عدم تصدیق اجتهادش از سوی میرزا ابوالقاسم قمی، موجب مهاجرت دگرباره او به عراق شد. او مدت کمی در درس میرزای قمی حاضر شده بود و میرزا، شناخت کافی از او نداشت و مکاتبه علمی آن دو هم بی نتیجه مانده بود.

در برخی منابع گفته شده، پس از پایان خفت بار جنگ دوم ایران و روس (۱۲۴۱-۱۲۴۳ق)، شیخ محمدتقی برغانی به همراه برادرانش شیخ محمدصالح برغانی (م ۱۲۷۱ق) و شیخ محمدعلی برغانی (م ۱۲۶۹ق) در جلسه ای که با حضور روحانیان تهران و فتععلی شاه قاجار در کاخ گلستان تشکیل شد، شرکت داشت. در آن نشست مشورتی، شیخ محمدتقی درباره لزوم رهبری فقیهان در دوره غیبت کبری سخن گفت و به اختیارات غیر شرعی شاه اعتراض کرد. او در مباحث زکات، جهاد، قضا و دیگر آثار فقهی خود، نظریه ولایت فقیه را مطرح کرده است.

شیخ محمدصالح نیز در تایید دیدگاه فقهی برادرش گفته است: «جنگ، ترک مخاصمه و قرارداد صلح، مذاکره با دولت های خارجی و... باید به اذن فقیه جامع الشرایط باشد.» پس از آن میان برادران برغانی و ملا محمدعلی جنگلی مازندرانی مشهور به جدلی (از روحانیان طرفدار شاه) مشاجره لفظی در گرفت و به خشونت گرایید. به همین سبب، شاه آنها را نکوهید و گویا فرمان تبعیدشان به عراق را صادر کرد. میرزا محمد تنکابنی - که از شاگردان شهید ثالث است و از او اجازه اجتهاد گرفته - در کتاب قصص العلماء می نویسد که همان شب، فتععلی شاه قاجار در خواب می بیند که حضرت فاطمه به این تصمیم شاه (تبعید برادران برغانی) اعتراض کرده و فرموده است که رضای خاطر آنها را فراهم کرده و به آنان احترام نماید. فردای آن روز، شاه، برادران برغانی را به حضور طلبیده و به آنان محبت و احترام و «هر یک را به خلعت فاخر و تشریف ملو کانه مخلع و مشرف» می دارد.

شهید ثالث پس از بازگشت به عراق، در نجف اشرف از درس شیخ جعفر کاشف الغطا (م ۱۲۲۸ق) و در کربلا از درس سیدعلی طباطبایی و فرزندش سیدمحمد مجاهد (م ۱۲۴۲ق) بهره مند شد تا به درجه اجتهاد رسید. او درباره استادش شیخ جعفر

کاشف الغطا و اثرگذاری معنوی او نوشته است: «روزی مرحوم شیخ جعفر کاشف الغطا وارد قزوین شد. وقت خواب فرارسید و همه خوابیدند و من هم در گوشه ای باغ خوابیدم. چون پاسی از شب گذشت، شنیدم شیخ مرا صدا می زند و می گوید: برخیز و نماز شب به جای آر. عرض کردم: بلی برمی خیزم. شیخ رُشد و من دوباره خوابیدم. ناگهان صدایی به گوشم خورد، به دنبال آن روانه شدم. وقتی به نزدیک جایی که سر و صدا می آمد رسیدم، دیدم جناب شیخ به تضرع و گریه و مناجات مشغول است:

آیت الله شیخ محمدتقی برغانی معروف به شهید ثالث

ماه شب های تار



آرامگاه شهید ثالث

و صدای ایشان چنان در من اثر گذاشت که از آن شب تاکنون که بیست و پنج سال می گذرد، هر شب برمی خیزم و به مناجات مشغول می شوم.» پس از چندی به توصیه استاد، تدریس علوم اسلامی در کربلا را آغاز کرد و مسجدی نیز در محله «باب السلام» آن شهر ساخت. این مسجد به نام «مسجد برغانی» شهرت داشت که پس از شهادت او، به «مسجد شهید ثالث» معروف شد. هنگامی که شیخ جعفر کاشف الغطا به توصیه پزشکان نجف اشرف و برای تغییر آب و هوا عازم ایران شد تا در روستای بیلاقی برغان اقامت کند، شهید ثالث و برادرانش را همراه خود به ایران آورد و نزد فتععلی شاه قاجار میانجیگری کرد. شاه قاجار و ساطت شیخ جعفر را به این شرط پذیرفت که برادران برغانی در تهران اقامت نگیریند. به همین جهت، شهید ثالث در قزوین ساکن شد. چون میرزا عبدالوهاب شریف قزوینی (م ۱۲۶۴ق) عالم بزرگ شهر قزوین از شیخ محمدتقی برغانی تجلیل کرد، در زمانی کوتاه، رهبری دینی و تربیت طلاب به او انتقال یافت. شهید ثالث که همچنان با بدعت ها، سخت مبارزه می کرد، از اشاره به ضعف های حکومت نیز ابا نداشت و به همین علت حاجی میرزا عباس آقاسی ایروانی (م ۱۲۶۵ق) صدراعظم صوفی مسلک محمد شاه قاجار، آزرده خاطر شد و گویا درصدد اخراج وی و برادرانش از ایران برآمد اما شاه با این خواسته موافقت نکرد.

حضور او در جنگ دوم ایران و روس همراه با سیدمحمد مجاهد و ملا احمد نراقی (م ۱۲۴۵ق) و دیگر فقیهان، گرایش شهید ثالث به تلاش های سیاسی و اجتماعی، در کنار سایر امور دینی را نشان می دهد. سیدمحسن امین عاملی در کتاب اعیان الشیعه یادآور می شود که در تهران یکی از کتاب های شیخ محمدتقی برغانی را دیده که در پایان آن آمده است: «فارغ شد مولف گنهکار آن

محمدتقی فرزند محمد، نزدیک نیمه شب ۲۶ رجب ۱۲۴۳ق، امیدوار به درگاه خداوند که ما را از نفسمان و دشمنانمان، به ویژه روسیه اشغالگر که در این زمان تبریز و برخی از ولایات آذربایجان را در تصرف خود دارد، حفظ نماید. بارخدا یا آنان را از شهرهای مسلمانان اخراج کن و ما را از بدی های ایشان و سایر ستمکاران محافظت فرما.»

از رویدادهای مهم دوران زندگی شهید ثالث، شکل گیری دو فرقه مذهبی بود که نخستین آن در جزیره العرب، جریان وهابگری بود. فرقه وهابیت

صاحب ضوابط و شیخ محمدحسن نجفی اصفهانی معروف به صاحب جواهر از موافقان حکم تکفیر احسائی بودند. به هر حال واقعه تکفیر که بیشتر مورخان و حتی منابع شیخیه، تأثیر جدی و پر دامنه آن را گزارش کرده اند، به طرد احسائی انجامید و او ناگزیر ایران را به عزم سفر حج ترک گفت و پس از چندی در سال ۱۲۴۱ق درگذشت. پس از مرگ احسائی، جانشین او سیدکاظم رشتی (م ۱۲۵۹ق) نیز مورد انتقاد شهید ثالث قرار گرفت. او با پیدایش فرقه بابیت بر شدت و قوت مبارزه خود افزود و پیروان آن فرقه را نیز کافر شمرد و رشد و نفوذ آنان را در قزوین کاهش داد. همین موضع گیری قاطع و آشکار بود که موجب شد در سحرگاه ۱۵ ذی القعدة ۱۲۶۳ق هنگامی که طبق معمول در مسجد خود واقع در خیابان مولوی قزوین به عبادت مشغول بود، با ضرب های نیزه چند نفر بابتی مجروح شد و دو روز بعد (۱۷ ذی القعدة) به شهادت رسید. چون در راه دفاع از عقاید دینی کشته شده بود در بین شیعیان به «شهید ثالث» شهرت یافت.

شهادت شیخ محمدتقی برغانی بازتاب وسیعی در جهان تشیع یافت. شیعیان در ایران، هندوستان، عراق و لبنان به سوگواری پرداختند و شاعران عرب، عجم، هند و ترک، اشعاری در ثنای وی سرودند. از جمله درویش علی بغدادی (م ۱۲۹۳ق) قصیده ای در وجه تشابه شهید ثالث و امام علی علیه السلام سرود و قاتلان وی را به این ملجم مرادی تشبیه کرد. در مطلع آن قصیده عربی آمده است: «تقی آن پرهیزکار، اگر پسندیده خصال و نیکو سیرت از دنیا رفت، چه باک! در شهادت، سر مشق از حیدر امیرالمومنین گرفت و قاتلش بدین کار، مثل ابن مجلم گشت.» پیکر شهید ثالث را در مقبره ای در ۱۲۰ متری شمال آستانه امامزاده حسین قزوین به امانت نهاند تا براساس وصیت به کربلا منتقل شود. وقتی در سال ۱۲۸۰ق قبر را شکافتند، دیدند که پیکر او همچنان تازه است. به همین جهت اهالی قزوین جمع شدند و از انتقال پیکر او جلوگیری کردند.

آقا محمد امام جمعه (م ۱۲۹۶ق) فرزند ارشد شهید ثالث پس از ترور پدرش، عهده دار امور دینی شهر قزوین می شود. با درخواست او و پشتیبانی فراگیر مردم، بهرام میرزا معزالدوله (حاکم قزوین) حدود هفتاد تن را به اتهام دخالت در ترور شهید ثالث دستگیر می کند. از میان آنان میرزا عبدالله معروف به میرزا صالح شیرازی (از هواداران متعصب شیخیه و بابیه) پیش حاکم به صراحت به قتل شهید ثالث اعتراف می کند اما حاکم قزوین او را با پنج تن دیگر از جمله شیخ صالح کریمی (عرب) و میرزا ابراهیم محلاتی برای تعیین تکلیف به تهران می فرستد. میرزا صالح شیرازی در راه از چنگ ماموران می گریزد و یکی از آنها به نام حاجی اسدالله فرهادی بر اثر کھولت سن، در نزدیکی تهران تلف می شود. ملا آقا محمد در دارالخلافه تهران با محمد شاه قاجار (م ۱۲۶۴ق) دیدار می کند و خواستار قصاص فوری قاتلان پدرش می شود. پس از آن دیدار، او شیخ صالح عرب را به عنوان قاتل اصلی، قصاص می کند و با اجازه شاه سه تن باقی مانده از متهمان را به قزوین می آورد تا پس از گرداندن به گرد آرامگاه شهید ثالث آزادشان سازد. در راه قزوین، آن سه تن را به روستای برغان می برد. برغانی ها که از شهادت شیخ محمدتقی برغانی بسیار خشمگین بودند، آنان را به شدت شکنجه می کنند. در قزوین هم مردم خشمگین شده و دو تن از مظنونان (میرزا ابراهیم محلاتی و ملاطاهر شیرازی) را به قتل می رسانند و جنازه شان را می سوزانند. آقا محمد امام جمعه پس از آن می کوشد تا همسر و دختر عمویش زرین تاج برغانی مشهور به قره العین (م ۱۳۱۸ق) را به عنوان آمر قتل پدرش مجازات کند ولی موفق نمی شود. در بیشتر منابع بابی و بهابی، فرزند شهید ثالث را به جهت انتقام از قاتلان پدرش، مورد انتقاد قرار داده اند.

ادامه دارد

تاریخ



دکتر انجمیه

شمامه ملکزاده

چرا نجم السلطنه به یک اقدام غیر معمول دست زد و نظارت بیمارستان را به دخترانش سپرد؟ آیا پیروی از نظریات پسران بود، آیا میل داشت بین پسر و دختر تفاوتی قائل نشده باشد، با این که دوران پر جنب و جوش زنان عهد مشروطه و جوّ دوران پهلوی بود که زنان را به حضور در صحنه اجتماع تشویق می کرد بر او تأثیر گذارده بود. احتمالاً همه این جریانات در تصمیم او سهمی داشتند. به هر حال نشانه زنی است که با زمان متحول شده و پیش رفته بود. البته تعجب آور هم نبود، چون این دختران دست پرورده مادری قوی، فعال، خوش فکر بودند و نجم السلطنه قابلیت آن‌ها را شنجیده و مطمئن بود. افتتاح بیمارستان در ۱۵ آذر ۱۳۰۸ ش بود.

نجم السلطنه اداره بیمارستان را به دکتر یوسف میر سپرد. در اینجا نیز نجم السلطنه نمونه روشنفکری خود را به اثبات رساند. دکتر یوسف میر اهل ایروان بود که در ۱۳۳۶ ق/ ۱۹۰۸ م برای تحصیل طب به لوزان در سوئیس رفت و پس از انقلاب روسیه دیگر به وطن خود باز نگشت. در طول تحصیل و سپس اشتغال به جراحی در لوزان با دانشجویان ایرانی از جمله علی اکبر داور آشنا شد و به تشویق او مقارن ایام کودتا، بدون دانستن زبان فارسی به ایران آمد و در بیمارستان ارتش آغاز به کار کرد. دکتر میر کم کم شناخته شد و دوستانی پیدا کرد که او را با خانواده نجم السلطنه آشنا کردند و چندی نگذشت که از نوه نجم السلطنه فخر آفاق، دختر عشرت الدوله و موثق السلطنه خواستگاری کرد. داستانی هست که ضیاء السلطنه همسر محمد مصدق خودش را به ناخوشی زد و دکتر میر را برای عیادت او خبر کردند و زنان همگی پشت در مخفی شدند تا او را ببینند. فرمانفرما و محمد مصدق نیز داماد را پسندیدند. وصلت این دو خارج از عرف بود. دکتر یوسف میر هنوز از سابقه و شهرت چندانی برخوردار نبود و خانواده‌ای نداشت، اما پسند خانواده نجم السلطنه قرار گرفت که نشان دهنده این است که این خانواده به تحصیلات، شغل، نه پست و مقام اهمیت می داد. دکتر میر سال‌ها بیمارستان نجمیه را اداره کرد.

بیمارستان نجمیه پایدار و فعال باقی ماند و تاریخچه خاص خودش را دارد. در بحبوحه نهضت ملی نفت، زمان نخست‌وزیری دکتر مصدق در ۱۳۳۳ ش، یکی از هواداران جبهه ملی و شخص دکتر مصدق، محمدحسن شمشیری که در بازار تهران صاحب رستوران و چلوکبابی معروفی بود ضلع جدیدی به بیمارستان اضافه کرد. سپس از فروش بعضی از موقوفه‌های بیمارستان و با کمک مالی شمشیری و نقه الدوله که ۳۰ درصد شرکتش را هدیه کرد، ساختمان بزرگ، با تجهیزات جدید در کنار ساختمان قدیم بیمارستان افزوده شد.

بعد از انقلاب اسلامی بیمارستان نجمیه توسط سپاه پاسداران اداره می‌شود و اداره اوقاف موقوفه‌های خانواده مصدق را سرپرستی می‌کند.

در دفتر کوچکی در ضلعی که شمشیری آن را ساخت بر روی یک پلاک مسین سیاه جمله‌ای که نجم السلطنه همیشه بر زبان می‌راند حک شده است: «هرکس آن درود عاقبت کار که کشت». و در ادامه روی پلاک نوشته شده است: «همت بلند مرتب آقای محمدحسن شمشیری این بنا در سال ۱۳۳۴ هجری شمسی برپا گردید. وجوهی که برای بستری شدن در این بنا از مرضی گرفته می‌شود پس از وضع مخارج معروف بیماران مستمند و ناتوانی خواهد رسید که در

نجم السلطنه به قلم دکتر انجمیه

بیمارستان نجمیه و مصدق

این بیمارستان معالجه می‌شوند و از این وجوه کماکان چیزی به عنوان حق التولیه برداشت نخواهد شد. دکتر محمد مصدق.»

نجم السلطنه در سال ۱۳۱۱ ش، فوت کرد. این واقعه برای فرمانفرما که به خواهر نزدیک بود و الفت خاصی بینشان برقرار بود، بسیار دردناک بود. خوشبختانه نجم السلطنه در قید حیات نبود تا مرگ دختر خود دختری که از بیماری سرطان در گذشت را ببیند و نیز عباس میرزا سالار لشکر پسر دوم فرمانفرما که او نیز از همین بیماری جان سپرد را شاهد شد. همچنین قتل نصرت الدوله به دستور رضا شاه را در سال ۱۳۱۶ ش که کمر فرمانفرما را شکست ندید و فوت برادر در ۱۳۱۸ ش را هم ندید. به خصوص نبود که دستگیری و تبعید مصدق را در سال ۱۳۱۹ ش شاهد باشد.

از بین چهار تن از زنانی که در این اثر نام برده شدند، ملک جهان مهدعلیا مادر ناصرالدین شاه در ۱۲۹۰ ق/ ۱۲۵۱ ش فوت کرد. دخترش ملک‌زاده عزت‌الدوله همسر امیرکبیر در ۱۳۱۸ ق/ ۱۲۷۹ ش از جهان رفت. دختر او تاج‌الملوک ام‌الخاقان در ۱۳۲۷ ق/ ۱۲۸۷ ش فوت کرد ولی دخترش عزت‌الملوک (عزت السلطنه) عزت‌الدوله همسر عقدی فرمانفرما، تا سال ۱۳۳۳ ش زندگی کرد و شاهد مرگ بسیاری از کسان خود از جمله ۴ تن از پسرانش بود. او در آخر عمر وضع مالی خوبی نداشت و با مضیق‌ه زندگی کرد. خانم عزت‌الدوله پس از مرگ یکی از پسران نظام‌الدین دختران خردسال او را سرپرستی کرد و بزرگ کرد. یکی از این دختران عزت ملک می‌گوید خانم تا چه حد پر طاقت، ساکت و کم حرف بود. هیچ وقت شکایت نمی‌کرد، با ایمان بود و نمازش هیچ وقت ترک نشد. روح همگی آنان شاد. در آغاز کتاب به واگتر -مارتین اشاره کردیم که می‌نویسد بیوگرافی زنان متفاوت با مردان است و این تفاوت باید مشهود باشد. واضح است که زندگانی

زنان و مردان در ایران شباهتی با هم نداشت و آن‌چه برای مردان مقدور بود برای زنان غیرممکن به نظر می‌آمد. بنابراین برای نوشتن زندگانی زنان باید به معیارهایی سوای آن‌چه درباره مردان نوشته می‌شود پرداخت. در زندگانی نجم السلطنه نیز ماسعی کردیم به مسائلی بنگریم که مربوط به زندگانی «زنانه» بود، ولی چون اطلاع از بسیاری از مسائل نداشتیم مسیر زندگانی مردان خانواده او را نیز دنبال کردیم تا بتوانیم شناخت بهتری از این زن با شخصیت، محکم، فعال و زیرک دریابیم.

همانطور که اشاره شد ویرجینیا ولف در تخیل خود برای شکسپیر خواهری خلق کرد که همان استعداد



نجم السلطنه - مادر دکتر مصدق

و آرزوهای شکسپیر را داشت، ولی در زندگانی ناموفق بود، چون زن بود. در اینجا ما نیز درباره زنی صحبت کردیم که برادری داشت با استعداد، پرشور باهوش و مرد میدان که سال‌ها در شئون مختلف و طراز اول کشور خدمت کرد و درخشید. خواهر او نجم السلطنه همان شعور، استعداد و زرنگی را داشت، ولی جنسیت او زندگانی دیگری را برایش رقم زد، سواد متوسط، ازدواج زود هنگام، تربیت فرزندان بی‌پدر، اداره خانه، مال و ملک رسیدگی به رفاه شوهر. بدون شک نجم السلطنه با خود احساس کمبود استعداد و شعور را نداشت، مطمئناً اگر این احساس را به زبان می‌آورد از روی مزاح و شوخی بود. نه او و نه دیگران این امر را باور نداشتند که زندگانی دیگری جز پابندی به آداب و رسوم و سنن که در جامعه کهن ایران ریشه داشت وجود داشته باشد.

از دیگر اهداف این نوشته جلب توجه به پیوندهای خانوادگی از طریق زنان بود. نجم السلطنه سه بار ازدواج کرد و دارای ۵ فرزند شد که هر کدام به نوبت با خانواده‌های خودی و غیر خودی وصلت

کردند که در سحجه‌نامه‌های آن‌ها در بخش‌های قبل مشخص است. شوهران نجم السلطنه نیز هر کدام صاحب فرزندی از وصلت‌های دیگر بودند و از این طریق گروه بسیار وسیعی به هم پیوند می‌خوردند. ولی این به هیچ وجه پدیده‌ای استثنایی نبود و در بسیاری از خاندان‌ها هم این روال رایج بود و وقتی منتقدین رژیم سابق از «هزار فامیل» صحبت می‌کردند پُری‌راه نبود. البته این بدان معنی نبود که همه این افراد که از طریق وصلت خویشاوندی می‌یافتند با هم یک‌رنگ و متحد بودند. چه بسا بخل و کینه و حسادت و رقابت بینشان بود. در بسیاری اوقات اگر رابطه خانوادگی مشخص شود، نتایج سیاسی آن نیز روشن می‌گردد و از این جهت توجه به وصلت‌های اشخاص اهمیت دارد.

گفتنی است که یکی از نوه‌های نجم السلطنه، سام سلطان بیات پسر شوکت‌الدوله چندین بار وزیر، نخست‌وزیر و سناتور شد. داماد مصدق احمد متین دفتری نیز چند بار وزیر و یک بار نخست‌وزیر شد. یک نوه از عزت‌الله خان بیات وکیل مجلس و پسر دیگر صمصام‌الملک وزیر کشاورزی گشت. دو تن از نتیجه‌های نجم السلطنه، نوه‌های عشرت‌الدوله، دکتر محمدعلی و علی محمدمیر از جراحان معروف کشور گشتند. پسران نجم السلطنه ابوالحسن دیبا در بخش خصوصی بسیار مبتکر و موفق شد و مهمتر از همه دکتر محمد مصدق بود که در تاریخ معاصر ایران جایگاه ویژه‌ای دارد.

افرادی که نجم السلطنه را شناختند نقل می‌کنند که او اهل یاهوگویی و سخنان بیهوده نبود. او تند حرف می‌زد و با سرعت حرکت می‌کرد، گویی وقت او در روی زمین حساب شده است و باید عجله می‌کرد.

نجم السلطنه در خانواده‌ای وابسته به سلسله قاجاریه در میان ثروت و امتیازات فراوان متولد شد، ولی این موقعیت او را از مصائب و ناملایمات مبری نداشت. سه بار ازدواج کرد و سه بار نیز با بچه‌های خردسال بیوه گشت و برای اداره اموال خود با مشکلات بسیاری روبرو گشت. انقلاب مشروطه و به خصوص تغییر سلطنت، وضعیت خانواده وی را متزلزل کرد. به زندان افتادن برادر و برادرزاده‌ها، گرفتاری نصرت‌الدوله برای او نشانه تغییر زمانه بود. زندگانی او ساده و بی‌آلایش بود. او تجمل را به خود راه نمی‌داد و ثروتش را وقف ساختن بیمارستان نجمیه کرد. با انرژی بسیار و ایمان راسخ در اواخر عمر به ساختن بیمارستانی مدرن دست زد که اولین بیمارستان خصوصی در تهران بود.

احتمالاً به دلیل سن، تربیت و موقعیت خانوادگی، نجم السلطنه آمادۀ پذیرفتن همه جوانب تحولات مربوط به زنان نبود، ولی وقفنامۀ بیمارستان نجمیه و حق نظارتی که او به دخترانش داده است، خارج از عرف زمانه بود، این امر نشان‌دهنده ذهنیت باز و شهامت اوست به طوری که به حق می‌توان گفت او جزو زنانی بود که «زیر مقنعه کلاه‌داری نمود».

پایان

زبانزد / میتا کلاتکی

«ق»

قربون
بند کیفتم

* قدم، قدم اول است
* قرآن بر سر زبان است و زر در میان جان.
* قربان آن کسی که دلش با زبان یکی است.
* قربان برم خدا را، یک بام و دو هوا را
* قربان بند کیفتم / تا پول داری رفیقم
* قربان بی‌زنی که یک نان سنگک را تنها بزنی
* قربان چشمهای بادامیت - ننه ننه من بادام می‌خواهم!
* قربان خودم که خر ندارم، از کاه و جوش خبر ندارم!
* قربان دست بسیار، هم در خوردن و هم در کار
* قربان ریش نازک، منزل به منزل ره برو، منزل شکستن پیشکشت!
* قربان سرت آقای کاشی، خرجم با خودم آقام تو باشی؟
* قربان سوراخ دودکشت، قاچ زین را محکم بگیر

* اسب دوانی پیشکشت!
* قربان کسی که چشم حق بین دارد.
* قربان لطف و قهرت، گل پشت و رو ندارد.
* قرب سلطان آتش است، از وی بت‌رس!
* قربون خدا با خلقتش، آدم دراز کو عقلش؟
* قرشمال که لوطی می‌شود اول به خالوی خودش می‌زند.
* قرض بی‌وجه چو افتاد بلا می‌باشد.
* قرض خانه را خدا می‌دهد.
* قرض خدا و قرض خلاق به گردنم / آیا ادای قرض کنم یا ادای فرض
* قرض، دو خانه را آبادان نگه می‌دارد.
* قرض، شوی مردان است.
* قرض عروسی را خدا می‌دهد.
* قرض عمر آدم را کوتاه می‌کند.
* قرض کن، زن کن، قرضت ادا، زنت به جا.

* قرض کن زن کن، قرض می‌رود زن می‌ماند.
* قرض که رسید به صد تومان هر شب بخور قیمه پول!
* قرض مقرض محبت است.
* قرض نداری برو به پشت بخواب!
* قزوینی هفت دبه را حلال می‌داند.
* قسَمَت را باور کنم یا دَم خروس را؟
* قسَمَت را باور کنم یا عرعر خر را؟
* قسمت کس کس نخورد.
* قسمت هیچ کس را هیچ کس نتواند خورد.
* قسمت‌کننده یا مغبون است یا ملعون!
* قسم مخور که باور است / لنگ خروس برابر است
* قسم مخور که باوره، لنگ خروس برابر!
* قصاب جرم کند کفشگر ملامت کند.
* قصاب برخاست سگ جایش نشست!

